

ЗВІТУВАННЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ЕЛЕМЕНТ САНКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В США, ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА ЄС: ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

Видавець: Аналітичний центр «Інститут законодавчих ідей». Всі права захищені.

Автори: Андрій Климосюк, Микола Рубашенко, Оксана Гузій, Тетяна Хутор

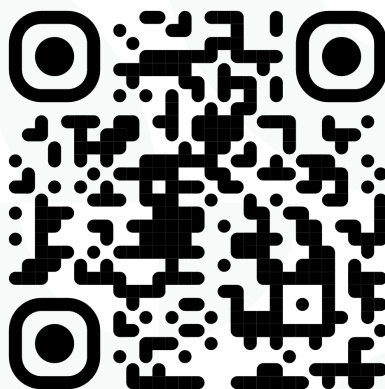
Публікація видана Інститутом законодавчих ідей за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проекту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст публікації є відповідальністю ГО «Інститут законодавчих ідей» та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ІСАР Єднання.

Анотація

Це незалежне дослідження представляє результати аналізу механізму звітування як обов'язкового елемента санкційної політики в Сполучених Штатах Америки, Великій Британії та Європейському Союзі.

Мета дослідження – проведення комплексного порівняльного аналізу нормативно-правової бази, інституційної структури та практичних механізмів санкційного звітування у США, Великій Британії та ЄС для подальшого розроблення на основі передових світових практик стратегічних і прикладних рекомендацій для України. Дослідження є частиною зусиль аналітичного центру «Інститут законодавчих ідей», спрямованих на формування «дорожньої карти» щодо вдосконалення національного санкційного механізму в умовах збройної агресії РФ, його гармонізації з правом ЄС, а також посилення інституційної спроможності держави у сфері моніторингу, виявлення й блокування активів і забезпечення ефективної протидії схемам обходу обмежувальних заходів.

Дослідження доводить, що звітування слугує сполучною ланкою між державою в особі національних компетентних органів (НКО) та фінансовими установами й приватним сектором, перетворюючи обмежувальні заходи з декларативних заборон на ефективний і контрольований механізм. Без належного звітування компетентні органи мають істотно обмежені можливості здійснювати облік активів та операцій з ними, відстежувати дії щодо підсанкційних суб'єктів, запобігати спробам порушення санкцій та розслідувати їх.

POLICY BRIEF ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ I.....	4
ВИМОГИ ДО ЗВІТУВАННЯ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ.....	4
1. Нормативна основа.....	4
2. Національний компетентний орган (НКО) у сфері звітування.....	7
3. Суб'єкти звітування.....	8
4. Види звітів, строки подання та вимоги до змісту.....	10
5. Способи подання звітів.....	17
6. Відповідальність.....	20
РОЗДІЛ II.....	22
ВИМОГИ ДО ЗВІТУВАННЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.....	22
1. Нормативна основа.....	22
2. Національний компетентний орган (НКО) у сфері звітування.....	24
3. Суб'єкти звітування.....	25
4. Види звітів, строки подання та вимоги до змісту.....	28
5. Способи подання звітів.....	42
6. Відповідальність.....	44
РОЗДІЛ III.....	47
ЗВІТУВАННЯ ЗГІДНО З САНКЦІЙНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС ТА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС.....	47
1. Правова основа санкційної політики в Європейському Союзі.....	47
2. Обов'язки звітування згідно з Регламентами Ради ЄС № 269/2014 та № 833/2014.....	51
3. Обов'язки звітування на прикладі окремих країн-членів ЄС.....	73
ВИСНОВКИ.....	86

ВСТУП

Санкційна політика в сучасних умовах є одним із ключових інструментів гарантування національної та міжнародної безпеки, стримування агресії та протидії глобальним загрозам. Її головна мета – змінити поведінку держави-порушниці або окремих суб'єктів за допомогою економічного, фінансового та політичного тиску. У контексті України санкційна політика набула безпрецедентного значення, оскільки вона слугує невійськовим засобом протидії російській збройній агресії, послаблення економічного потенціалу Росії для ведення війни та інструментом фіксації російських суверенних і приватних активів для потенційного відшкодування завданої шкоди.

Санкційна політика спирається на непростий механізм, що складається з низки обов'язкових компонентів. Звітування є обов'язковим та одним із ключових елементів санкційної політики в США, Великій Британії та ЄС, сполучною ланкою між державою в особі уповноваженого публічного суб'єкта – національного компетентного органу (далі – НКО) та приватним сектором (у широкому розумінні). Завдяки звітуванню обмежувальні заходи є не декларативними заборонами, а ефективним і контрольованим механізмом, оскільки держава отримує необхідні дані для інвентаризації, обліку та моніторингу заморожених активів. Без звітування компетентні органи мали б істотно обмежені можливості перевіряти статус виконання санкцій, відстежувати зміни у вартості активів, вчасно виявляти нові санкційні цілі та запобігати спробам обходу встановлених обмежень.

Досягнення мети обмежувальних заходів та ефективна імплементація санкцій національними компетентними органами можуть бути забезпечені лише за наявності достатньої інформації про вплив цих заходів і їхні результати, контролю та моніторингу за дотриманням санкцій. З огляду на це санкційне право передбачає широке коло обов'язків щодо співпраці та надання інформації. Санкційні норми вимагають від усіх суб'єктів, на яких вони поширюються, звітувати перед НКО та співпрацювати в застосуванні санкційних положень.

Звітування як елемент санкційної політики нерозривно пов'язане з такими її іншими складовими частинами:

- блокуванням (замороженням) активів як ключовим видом санкцій, адже звітність є безпосереднім наслідком виявлення та замороження активу; утримувач активу чи сама підсанкційна особа зобов'язані зафіксувати цей факт і передати відомості компетентному органу;

- ліцензуванням і законодавчими винятками, оскільки дозволи на відступ від санкційних заборон (генеральні чи спеціальні ліцензії) майже завжди супроводжуються жорсткими вимогами щодо звітування, а неподання звіту за ліцензією перетворює дозволу дію на правопорушення;

- розслідуванням і притягненням до відповідальності – звіти (зокрема про відхилені транзакції, підозрілі операції або повідомлення від викривачів) стають приводом для початку адміністративних чи кримінальних розслідувань і подальшого застосування заходів впливу до порушників;

- формуванням санкційних списків, оскільки аналіз звітів (зокрема про підозрюваних осіб або самозвітування підсанкційних суб'єктів) допомагає ідентифікувати нові компанії чи підставних осіб для їх подальшого внесення до списків.

Дослідження досвіду США, Великої Британії та ЄС щодо санкційного звітування має стратегічне значення для України, оскільки ці юрисдикції є світовими лідерами у формуванні та застосуванні санкційних режимів, володіють найпотужнішими фінансовими ринками та демонструють різні, але високоефективні моделі адміністрування. Аналіз їхнього законодавства та практики дасть змогу Україні запозичити найкращі зразки для розбудови власної ефективної санкційної політики. Зрештою, аналіз вимог звітування за санкційними регламентами ЄС є домашнім завданням для України на шляху до членства в ЄС.

З огляду на предмет аналізу, механізм звітування досліджено в цій аналітиці за його основними структурними елементами:

нормативна основа: закони, виконавчі укази, регламенти та керівні вказівки, які легалізують обов'язок повідомляти інформацію;

адресат звітування: спеціалізовані органи, що приймають та аналізують звіти (наприклад, OFAC у США, OFSI у Великій Британії, DBB, BAFA, ZfS у Німеччині чи DG Trésor у Франції);

суб'єкти звітування: особи, на яких покладено обов'язок подавати інформацію (фінансові установи, нефінансовий сектор, треті особи, самі підсанкційні особи тощо);

види звітів: первинні звіти про блокування, щорічні / періодичні звіти для верифікації, звіти про розблокування, звіти про відхилені транзакції, ліцензійні звіти, звіти щодо суверенних (імобілізованих) активів тощо;

строки подання: вимоги до часу інформування (негайні, періодичні, прив'язані до конкретної дати або превентивні (*ex ante*));

форма та спосіб подання: спеціалізовані захищені вебпортали, стандартизовані онлайн-форми або уніфіковані шаблони, що передаються каналами зв'язку;

зміст інформації: вимоги до змісту відомостей, які повинні бути повідомлені національному компетентному органу (наприклад, ідентифікаційні дані звітувача та підсанкційної особи, опис активу чи операції, вартісна оцінка, нормативна підстава тощо);

відповідальність: адміністративні (цивільні) штрафи за порушення процедур або кримінальне переслідування за умисне приховування чи фальсифікацію даних.

РОЗДІЛ І

ВИМОГИ ДО ЗВІТУВАННЯ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

1. Нормативна основа

Санкційне законодавство США охоплює значну кількість нормативно-правових актів, які визначають механізм запровадження та реалізації санкцій, окремим елементом якого є звітування про «підсанкційні» активи. Нормативне регулювання механізму звітування про активи в США є різнорівневим та базується на ієрархії нормативних актів: від федеральних законів, прийнятих Конгресом, до підзаконних актів, розроблених безпосередньо національним компетентним органом США з питань застосування санкцій.

Основу санкційного законодавства становить статутне право – федеральні закони, прийняті Конгресом США як єдиним двопалатним федеральним законодавчим органом та підписані президентом США. Вихідним процедурним актом, який виконує роль «вмикача» в процедурі застосування санкцій, є Закон про національні надзвичайні ситуації 1976 р. (*National Emergencies Act, NEA*)¹, який встановив правило про обмеження надзвичайної ситуації однорічним строком, із завершенням якого надзвичайна ситуація (а отже, і застосовані на її основі санкції та встановлені обов'язки звітування) припиняється автоматично, якщо президент попередньо не продовжив її ще на рік.

Ключовий «матеріальний» закон у сфері санкцій – Закон про міжнародні надзвичайні економічні повноваження (*International Emergency Economic Powers Act, IEEPA*), прийнятий Конгресом 28 грудня 1977 р.² Цей акт у розділі 1702 наділяє президента повноваженнями вимагати від будь-якої особи ведення записів і подання звітів щодо будь-яких транзакцій з іноземною власністю під час дії надзвичайного стану:

«2) Здійснюючи повноваження, надані пунктом (1), Президент може вимагати від будь-якої особи вести повний облік та надавати під присягою у формі звітів або в інший спосіб повну інформацію щодо будь-якої дії або операції, зазначеної в пункті (1), до, під час або після її завершення, або щодо будь-якої частки в іноземній власності, або щодо будь-якої власності, в якій будь-яка іноземна держава або будь-який її громадянин має або мав будь-яку частку, або як це може бути необхідно для виконання положень такого пункту. У будь-якому разі, коли відповідно до цього пункту вимагається звіт від особи, Президент може вимагати надання будь-яких бухгалтерських книг, записів, контрактів, листів, меморандумів або інших документів, що перебувають під охороною або контролем такої особи».

Для історично старіших санкційних програм (наприклад, щодо Куби) аналогічну роль відіграє Закон про торгівлю з ворогом (*Trading with the Enemy Act, TWEA*), прийнятий ще 6 жовтня 1917 р.³

Крім згаданих вище двох основних федеральних законів, які дають президенту США загальні повноваження, є низка спеціальних законів, які Конгрес приймає переважно для того, щоб змусити виконавчу владу діяти жорсткіше щодо конкретних країн або для вирішення серйозних проблем (тероризм, наркоторгівля, істотні обмеження прав людини) чи реалізації міжнародних зобов'язань:

- Закон про участь в ООН 1945 р. (*The United Nations Participation Act, UNPA*)⁴ – уповноважує президента застосовувати економічні та інші санкції на виконання обов'язкових резолюцій Радбезу ООН;

¹ National Emergencies Act, 50 USC § 1601 et seq.

² International Emergency Economic Powers Act, 50 USC § 1701 et seq.

³ Trading with the Enemy Act of 1917, 50 USC § 4301 et seq.

⁴ United Nations Participation Act of 1945, 22 USC § 287 et seq.

- Закон про боротьбу з тероризмом та ефективне застосування смертної кари 1996 р. ([Antiterrorism and Effective Death Penalty Act, AEDPA](#))⁵ – надає державному секретарю повноваження визначати іноземні організації як терористичні, після чого фінансові установи зобов'язані заморозити будь-які кошти та активи такої організації, що перебувають під їхнім контролем;
- Закон про свободу та демократичну солідарність Куби 1996 р. ([Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act, Helms-Burton Act](#))⁶ – посилив ембарго проти Куби;
- Закон про визначення іноземних наркобаронів 1999 р. ([Foreign Narcotics Kingpin Designation Act, Kingpin Act](#))⁷ – дає право президенту (і делегує Мінфіну) публічно оголошувати іноземних осіб «значущими торговцями наркотиками», що має наслідком застосування санкцій та активацію обов'язку звітування перед OFAC;
- Закон про комплексні санкції, відповідальність та дивестиції щодо Ірану 2010 р. ([Comprehensive Iran Sanctions, Accountability, and Divestment Act, CISADA](#))⁸ – значно посилив санкційний режим США проти Ірану та передбачив обов'язок банків США надавати інформацію про іноземні банки-кореспонденти (наприклад, чи здійснював іноземний банк транзакції для осіб, пов'язаних з іранськими програмами);
- Закон про глобальну відповідальність за права людини 2016 р. ([Global Magnitsky Human Rights Accountability Act, Magnitsky Act](#))⁹ – дозволяє вводити персональні санкції проти будь-якого іноземця, який несе відповідальність за позасудові вбивства, тортури або масштабну корупцію;
- Закон про протидію ворогам Америки за допомогою санкцій 2017 р. ([Countering America's Adversaries Through Sanctions Act, CAATSA](#))¹⁰ – кодифікував і посилив обмежувальні заходи проти Ірану, Північної Кореї та Росії, надав повноваження накладати санкції на осіб із третіх країн (*non-U.S. persons*) за «значущі транзакції» з підсанкційними суб'єктами (вторинні санкції), передбачає обов'язок звітування;
- Закон про відновлення економічного процвітання та можливостей для українців 2024 р. ([REPO for Ukrainians Act](#))¹¹ – містить вимоги до звітування про суверенні активи Росії.

Отже, **ІЕЕРА** та інші федеральні закони безпосередньо не встановлюють порядку звітування, однак вони на найвищому рівні легалізують юридичний обов'язок розкриття інформації на вимогу уряду, визначаючи повноваження виконавчої влади в цій сфері¹².

Статутне право передбачає юридичну основу для реалізації президентом США повноважень щодо застосування санкцій, зокрема можливість встановлювати обов'язки звітування. Ці повноваження є «сплячими», оскільки на підставі самих лише законів санкційні обов'язки здебільшого не виникають. Вони встановлюються виконавчими указами президента США. Спираючись на повноваження, надані NEA, президент США оголошує національну надзвичайну ситуацію (наприклад, у зв'язку зі шкідливими діями Росії), що дозволяє йому активувати повноваження, передбачені ІЕЕРА, та запровадити санкції. Президент може використати ці повноваження з власної ініціативи, проте Конгрес також неодноразово доручав президенту використовувати повноваження ІЕЕРА для запровадження санкцій¹³.

⁵ Antiterrorism and Effective Death Penalty Act of 1996, Pub L 104–132, 110 Stat 1214.

⁶ Cuban Liberty and Democratic Solidarity (LIBERTAD) Act of 1996, 22 USC § 6021 et seq.

⁷ Foreign Narcotics Kingpin Designation Act, 21 USC § 1901 et seq.

⁸ Comprehensive Iran Sanctions, Accountability, and Divestment Act of 2010, 22 USC § 8501 et seq.

⁹ Global Magnitsky Human Rights Accountability Act, 22 USC § 10101 et seq.

¹⁰ Countering America's Adversaries Through Sanctions Act, 22 USC § 9501 et seq.

¹¹ Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act, Pub L 118–50, div F.

¹² Тут і далі акцентовано увагу на санкційних інструментах, що ґрунтуються на ІЕЕРА та REPO як законах, що стосуються санкцій та/або обов'язків звітування у зв'язку з агресією Росії проти України.

¹³ The International Emergency Economic Powers Act: Origins, Evolution, and Use, <https://www.congress.gov/crs-product/R45618>

Президент США виражає свою волю у **виконавчих указах (executive orders)**, якими запроваджуються конкретні санкції, і через механізм делегування національний компетентний орган США з питань санкцій набуває повноважень щодо більш детального врегулювання, зокрема щодо обов'язків звітування. У більшості президентських указів наприкінці є стандартний розділ, присвячений цьому питанню. Наприклад, розділ 10 [виконавчого указу 14065 від 21 лютого 2022 р.](#) «Блокування майна певних осіб і заборона певних операцій у зв'язку з тривалими спробами Росії підірвати суверенітет і територіальну цілісність України» має такий зміст:

«Міністру фінансів, за погодженням із Державним секретарем, надається повноваження вживати таких заходів, включно з оприлюдненням правил і положень, та використовувати всі повноваження, надані Президенту законом ІЕЕРА, які можуть бути необхідними для виконання цілей цього указу. Міністр фінансів може, відповідно до чинного законодавства, передоручити будь-яку з цих функцій у межах Міністерства фінансів. Усі виконавчі відомства та агентства Сполучених Штатів вживають усіх необхідних заходів у межах своїх повноважень для виконання цього указу»¹⁴.

Виконавчі укази запроваджують санкційні програми, зведений список яких в актуальному стані та з посиланням на необхідні джерела, зокрема нормативні акти, доступний для ознайомлення на сайті [OFAC](#). Станом на 1 вересня 2025 р. президенти оголосили 77 надзвичайних ситуацій національного рівня, що передбачають застосування ІЕЕРА, 46 з яких тривають¹⁵. Серед виконавчих указів щонайменше п'ять безпосередньо стосуються дій Росії щодо України:

- 13660 – Блокування майна певних осіб, які сприяють ескалації ситуації в Україні (6 березня 2014 р.);
- 13661 – Блокування майна додаткових осіб, які сприяють ескалації ситуації в Україні (17 березня 2014 р.);
- 13662 – Блокування майна додаткових осіб, які сприяють ескалації ситуації в Україні (20 березня 2014 р.);
- 13685 – Блокування власності певних осіб і заборона певних операцій щодо Кримського регіону України (19 грудня 2014 р.);
- 14065 – Блокування власності певних осіб і заборона певних операцій у зв'язку з продовженням зусиль Росії щодо підриву суверенітету та територіальної цілісності України (21 лютого 2022 р.).

Виконавчі укази є важливими, тому що вони юридично активують механізми ІЕЕРА та відкривають Міністерству фінансів і його спеціальному санкційному підрозділу (OFAC) шлях до розроблення більш конкретних правил, включно з вимогами до звітності. Без відповідного указу президента національний компетентний орган з питань санкцій не має права вимагати здійснювати блокування активів та звітувати про них у межах конкретної санкційної програми.

Президент США визначає критерії, за якими ті чи ті особи, органи чи організації можуть бути внесені до санкційних списків (наприклад, «будь-яка особа, що брала участь прямо чи опосередковано в діях або політиці, що загрожують миру, безпеці, стабільності, суверенітету або територіальній цілісності України»), а також заходи, сфери діяльності та види дій чи операцій, які обмежуються чи забороняються (наприклад, «усе майно та інтереси в майні, що перебувають у Сполучених Штатах, що надалі потрапляють до Сполучених Штатів, або що є чи надалі потрапляють у володіння чи під контроль будь-якої

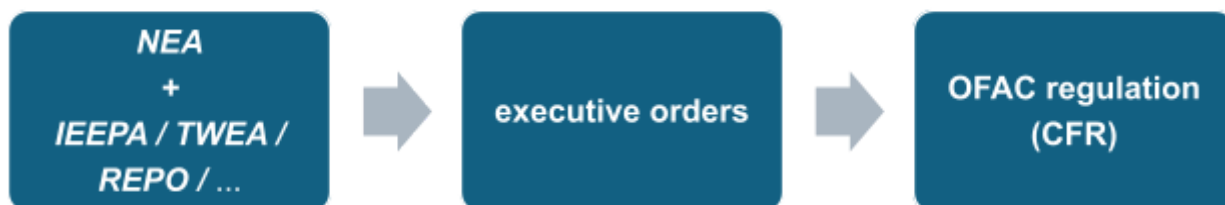
¹⁴ Exec. Order No. 14,065, 87 Fed. Reg. 10,293 (Feb. 23, 2022).

¹⁵ The International Emergency Economic Powers Act: Origins, Evolution, and Use, <https://www.congress.gov/crs-product/R45618>

особи Сполучених Штатів таких осіб, блокуються і не можуть бути передані, оплачені, експортовані, вилучені чи в інший спосіб використані»).

На підставі цього міністр фінансів і підпорядковане йому OFAC здійснюють пошук суб'єктів, що підпадають під ці критерії, та за погодженням із держсекретарем вносять їх у санкційний список.

Рис. 1.1. Нормативна основа санкційного звітування в США

Свою чергою OFAC деталізує ці укази, розробляючи спеціальні регламенти та інструкції, які систематизовано викладено в розділі 31 Кодексу федеральних правил (31 CFR, Chapter V). Саме ці правила є нормами прямої дії, яких зобов'язаний дотримуватися бізнес і приватні особи.

Кодекс федеральних правил ([Code of Federal Regulations](#), *CFR*) – це консолідований звід усіх чинних адміністративних правил і норм, виданих виконавчими відомствами та агентствами федерального уряду США. Якщо проводити аналогію із законодавством України, то фактично CFR є зводом підзаконних нормативних актів верхнього рівня, систематизованим за тематикою (сферою правового регулювання).

Розроблення та оновлення положень розділу 31 «Гроші та фінанси: Казначейство» (*«Money and Finance: Treasury»*), який і містить правила щодо санкцій, забезпечує Міністерство фінансів. Глава V «Управління контролю за іноземними активами, Міністерство фінансів США» має декілька частин, перша з яких (частина 501) встановлює загальні положення про звітність, процедури та штрафи, а інші присвячені конкретним санкційним програмам (наприклад, частина 589 – Правила санкцій, пов'язаних з Україною / Росією). Згідно з § 501.804 CFR, усі правила та інші публічні документи видає директор OFAC, і оскільки нормотворчість OFAC пов'язана з функціями зовнішньої політики Сполучених Штатів, то вона звільняється від вимог Закону про адміністративну процедуру щодо повідомлення про запропоновану нормотворчість, вимог для публічного обговорення та відтермінування дати набрання чинності.

2. Національний компетентний орган (НКО) у сфері звітування

[Управління контролю за іноземними активами](#) (*Office of Foreign Assets Control, OFAC*) – це національний компетентний орган США з питань санкцій, адміністративний та правозастосовний підрозділ Міністерства фінансів США. Він адмініструє та застосовує економічні та торговельні санкції на основі зовнішньої політики США та цілей національної безпеки проти певних іноземних країн і режимів, терористів, міжнародних наркоторговців, осіб, які займаються діяльністю, пов'язаною з розповсюдженням зброї масового знищення, та інших загроз національній безпеці, зовнішній політиці або економіці Сполучених Штатів.

OFAC відіграє ключову роль у формуванні списку підсанкційних осіб (*Specially Designated Nationals and Blocked Persons List, SDN List*). На підставі виконавчих указів OFAC не лише формує справу на кожну підсанкційну особу та перевіряє наявність підстав для внесення її до SDN List, але й має повний набір інших повноважень щодо адміністрування санкцій, завдяки чому США є прикладом для інших країн щодо забезпечення концентрації повноважень, що стосуються адміністрування санкцій, за єдиним правозастосовним органом

(уніфікований, централізований підхід). Управління володіє повним спектром інструментів для реалізації санкційної політики США: від встановлення правил до покарання за їх порушення. Компетенція OFAC охоплює:

- нормотворчі повноваження – розроблення та прийняття правил, за якими застосовуються санкції, зокрема правил звітування;
- основну роботу щодо ведення санкційного списку, його оновлення;
- видачу генеральних та індивідуальних ліцензій (дозволів);
- роботу зі звітами (їх прийняття, аналіз, оцінювання, систематизацію);
- повноваження з розслідування санкційних порушень, зокрема право за результатами аналізу звітів вимагати надати документи, пояснення, бухгалтерські чи інші записи щодо будь-якої транзакції, невиконання або неналежне виконання якої спричиняє відповідальність;
- притягнення до «цивільної» (адміністративної) відповідальності, зокрема за порушення процедури звітування (або ж передання матеріалів уповноваженому органу для кримінального переслідування);
- виконання ролі контактного центру з питань санкцій, розроблення й оприлюднення офіційних роз'яснень (*Guidance*), відповідей на найпоширеніші запитання (ведення FAQs), формування практики комплаєнсу.

3. Суб'єкти звітування

Управління контролю за іноземними активами (OFAC), надаючи на своєму сайті в розділі «Часті запитання» (*Frequently Asked Questions*) відповідь на питання «Хто повинен дотримуватися санкцій OFAC?», зазначає, що санкцій OFAC повинні дотримуватися всі громадяни США та постійні мешканці незалежно від їхнього місцезнаходження, усі фізичні та юридичні особи у Сполучених Штатах, а також усі зареєстровані в США юридичні особи та їхні закордонні філії¹⁶. Законодавство США ([31 CFR § 501.603\(a\)](#)) покладає тягар звітування на особу, яка володіє заблокованим майном або контролює його (*holder of property*) і яка є «особою США» (*U.S. person*):

«Будь-яка особа США, включно з фінансовою установою, яка володіє, розблоковує або передає майно, заблоковане відповідно до цього розділу, повинна подати відповідні звіти, описані в цьому розділі, до OFAC. Ця вимога застосовується до всіх осіб США, які володіють або контролюють будь-яке майно, заблоковане відповідно до цього розділу, включно з фінансовими установами, які отримують та блокують платежі чи перекази, або які володіли або контролювали таке майно, що розблоковано або передано».

Додатково для потреб застосування санкцій, пов'язаних з Україною / Росією, у [§ 589.339 31 CFR](#) «*U.S. person*» визначено перелік таких осіб:

- i) будь-який громадянин США,
- ii) іноземець, який має постійне місце проживання в США,
- iii) юридична особа, заснована відповідно до законодавства США або будь-якої юрисдикції в межах США (включно з іноземними філіями), або
- iv) будь-яка особа, яка перебуває на території США.

Законодавство оперує терміном **holding**, тобто йдеться не про власника майна, яким здебільшого є підсанкційна особа (*owner*), а про того, хто ним володіє, утримує його. У процедурі звітування володіння та власність розмежовано, оскільки в затверджених OFAC формах звітів передбачено окремі частини – про «особу США, що утримує майно» (*U.S. Person Holding Property*) та про власника майна (*Owner of Property*).

З одного боку, механізм звітування в США є певною мірою екстратериторіальним, оскільки, наприклад, вимагає звітування від фізичних та юридичних осіб США незалежно

¹⁶ Question 11. Who must comply with OFAC sanctions? Office of Foreign Assets Control, <https://ofac.treasury.gov/faqs/11>

від того, де вчинено транзакцію. Ба більше, якщо, наприклад, український банк має кореспондентський рахунок у банку США і через нього проходить транзакція підсанкційної особи, американський банк-кореспондент зобов'язаний заблокувати ці кошти та прозвітувати про це OFAC. З іншого боку, на відміну від моделі звітування ЄС, обов'язок звітування в США поширюється не за принципом виокремлення підсанкційного та непідсанкційного суб'єкта, а виключно за підпаданням особи під американську юрисдикцію. Спеціального обов'язку підсанкційного суб'єкта звітувати про свої активи (*sui generis*) немає. Отже, держава загалом не сподівається на проактивну поведінку визначеної особи, а зобов'язує інших суб'єктів, які володіють активами цієї особи, утримують чи контролюють їх (банки, страхувальники, ріелтори, клієнти, партнери тощо), «повідомляти» про них.

Як наслідок, особи, внесені до SDN List, можуть бути суб'єктами звітування, лише якщо вони кумулятивно відповідають двом визначеним критеріям: 1) належать до категорії «особи США» (наприклад, є громадянами США, постійно там проживають чи перебувають на їхній території) і 2) «володіють активом», що підлягає блокуванню (*holder of property*). Особи, які не є «U.S. person» та/або не є «утримувачами» активів, підпадають під певні санкційні заборони, наприклад, їм заборонено спричиняти або вступати в змову з метою спричинення порушення санкцій США «особами США», а також брати участь в обході санкцій США¹⁷, однак вони за загальним правилом не зобов'язані звітувати. Водночас специфічний обов'язок звітування в підсанкційного суб'єкта, навіть якщо він не є «особою США», виникає в разі використання ним ліцензії (дозволу) від OFAC на вчинення окремих дій, заборонених санкціями без такого дозволу, однак такий звіт має іншу правову природу і механізм подання.

Відсутність обов'язку звітування підсанкційним особам у США пов'язана, зокрема, з дією П'ятої поправки до Конституції США, яка гарантує свободу від самообвинувачення. Цей принцип є фундаментальним у праві США та підтверджується судовою практикою. Наприклад, у справі [Marchetti v. United States \(1968\)](#) Верховний Суд США констатував, що особа фактично не могла виконати встановлений урядом обов'язок реєструватися або звітувати про діяльність, оскільки це автоматично призвело б до визнання винуватості в злочині. Справа стосувалася вимоги до букмекерів реєструватися та платити податок. Оскільки азартні ігри були незаконними, вимога «zareєструватися» порушувала право на захист від самозвинувачення¹⁸. У справі [Haynes v. United States \(1968\)](#) раніше судиму особу, яка володіла незареєстрованим обрізом, обвинувачували в порушенні встановленого законом обов'язку zareєструвати зброю, однак Верховний Суд вказав, що П'ята поправка захищає особу від покарання за відмову реєструвати зброю, якщо така реєстрація розкриває факт вчинення іншого злочину¹⁹. Оскільки згідно з виконавчими указами фактично заборонено будь-які володіння, контроль та операції з активами, то навіть звітування підсанкційною особою про наявні в неї готівкові кошти чи спроба покласти їх у банк «для замороження» містять ознаки злочину, а отже, обов'язок вчинити такі дії може бути оцінено як обов'язок викрити себе в ньому.

З огляду на визначення «U.S. person» формально обов'язок звітувати перед OFAC має широке коло суб'єктів, однак фактично це виконують насамперед фінансові установи. Відповідно до § 589.341 U.S. 31 CFR, термін «фінансова установа США» означає будь-яку американську організацію (включно з її закордонними філіями), яка займається прийняттям депозитів, наданням, переказом, утриманням або посередництвом у наданні позик або кредитів, або купівлею чи продажем іноземної валюти, цінних паперів, ф'ючерсів або опціонів, або пошуком покупців та продавців таких активів як агент. Сюди входять депозитні установи, банки, ощадні банки, підприємства, що надають грошові послуги, трастові компанії, страхові компанії, брокери та дилери цінних паперів, брокери та дилери ф'ючерсів та опціонів, торговці форвардними контрактами та іноземною валютою, біржі цінних паперів

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Marchetti v. United States, 390 U.S. 39 (1968).

¹⁹ Haynes v. United States, 390 U.S. 85 (1968).

та товарів, клірингові корпорації, інвестиційні компанії, програми пільг для працівників, дилери дорогоцінних металів, каменів або коштовностей, а також американські холдингові компанії, американські філії або американські дочірні компанії будь-якої із зазначених вище організацій. Цей термін охоплює філії, офіси та агентства іноземних фінансових установ, розташовані в Сполучених Штатах, але не охоплює закордонні філії, офіси або агентства таких установ²⁰.

Звіт може бути поданий від імені особи, яка володіє, переказує заблоковане майно або розпоряджається ним, адвокатом, агентом або іншою особою. Однак основну відповідальність за подання звіту покладено на фактичного утримувача, передавача або розпорядника майна, або особу, яка здійснює контроль над майном, розташованим за межами США, за такими винятками: основну відповідальність за подання звіту про будь-які довірчі активи покладено на довірену особу, а за подання звіту про нерухоме майно – на будь-якого співвласника, законного представника, агента або управителя майна в США. Жодна особа не звільняється від подання звіту на підставі того, що інша особа подала звіт щодо того самого майна, за винятком випадків, коли така особа фактично знає про звіт, поданий іншою особою (31 CFR 501.603).

Спеціальний суб'єкт звітування (обмежене коло) встановлений *REPO Act*, згідно з яким лише фінансові установи, в яких розміщені російські суверенні активи і які знають або повинні знати про такі активи, зобов'язані повідомити про них OFAC²¹.

4. Види звітів, строки подання та вимоги до змісту

i) Первинні звіти про блокування / Звіти про замороження активів (Initial blocking reports) – найпоширеніші види звітів, які подає утримувач підсанкційного активу за першого його виявлення та якими OFAC повідомляють про блокування активу. Звіт є фактовим (подієвим) та одноразовим, його подання зумовлено фактом блокування активу. Звітувач подає звіт щодо цього один раз і надалі подає лише періодичний (щорічний) звіт, однак інші фактові звіти по активу не подає, якщо тільки він не вчиняє з ним дій з його розблокування чи передачі.

Нормативна підстава: [31 CFR § 501.603\(b\)\(1\)\(i\)](#).

Строк подання: протягом 10 робочих днів з дати блокування.

Інформація, яку потрібно повідомити:

- дані про утримувача заблокованого майна, тобто особи, яка подає звіт (наприклад, фінансова установа), та дані контактної особи (ім'я, номер телефону, e-mail). За Excel-формами, які звітувачі заповнювали для подання до OFAC до запровадження вебсистеми, що інтегрувала ці форми, ці дані про того, хто звітує, традиційно утворювали вступну частину звіту (Part A);

²⁰ 31 CFR 589.341, <https://www.ecfr.gov/current/title-31/section-589.341>

²¹ Reporting Instructions under the Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act, <https://ofac.treasury.gov/media/933066/download?inline>

Part A - U.S. Person Holding Blocked Property

(1) Enter the name and address of the person (e.g., specific financial institution or company) holding the blocked property.

Name:	<Enter Detail Here>
Address:	<Enter Detail Here>
City:	<Enter Detail Here>
State:	<Enter Detail Here>
Postal code:	<Enter Detail Here>
Country:	<Enter Detail Here>

(2) Enter the contact details for the individual from whom additional information may be obtained.

Name:	<Enter Detail Here>
Title:	<Enter Detail Here>
Telephone #:	<Enter Detail Here>
Email:	<Enter Detail Here>
Date prepared:	<Enter Detail Here>

- *опис пов'язаної з блокуванням операції*: тип операції; суб'єкти, включно з фінансовими установами, які беруть участь в операції, та їхнє місцезнаходження (якщо це доцільно, клієнтів, бенефіціарів, ініціаторів, заявників акредитивів та їхні банки; банки-посередники; банки-кореспонденти; банки-емітенти); та будь-які довідкові номери, дати або іншу інформацію, необхідну для ідентифікації операції;

- *пов'язані з операцією санкційні цілі, майно яких заблоковано* (спеціально визначені або інші заблоковані особи), їхнє місцезнаходження (якщо відомо) та, якщо це не очевидно, загальний опис їхніх інтересів у майні. Якщо суб'єкт відсутній або невідомий, додається посилання на відповідне письмове повідомлення від OFAC, на підставі якого було вжито заходів щодо блокування;

- *опис майна*, яке є предметом блокування, та його місцезнаходження в США або в іншому місці, включно з будь-якими відповідними номерами та типами рахунків, номерами чеків, номерами довідок, датами або іншою інформацією, необхідною для ідентифікації майна;

- *дата* блокування майна;

- *фактична або, якщо невідомо, оціночна вартість майна* в доларах США. Якщо заблокованим майном є непогашений кредит, дебіторська заборгованість за кредитною картою або інше майно з від'ємним балансом, заблоковану суму зазначають як 0,00 дол. США, а суму заборгованості відображають у загальному описі. Заблоковані документарні операції також вказують як 0,00 дол. США, а вартість вантажу відображають у загальному описі;

- *дії, вчинені стосовно майна* (наприклад, депонування майна на новий або наявний заблокований процентний рахунок, який позначений як такий і відкритий на ім'я особи, що підлягає блокуванню);

- *нормативна підстава* для блокування (це може бути, зокрема, вебпосилання на програму санкцій OFAC, посилання на відповідну частину CFR, виконавчий указ або закон;

- *копія документів*, отриманих у зв'язку з будь-якою відповідною транзакцією (платіжної інструкції, чека, акредитива, супровідного коносаменту, рахунку-фактури тощо).

ii) Щорічний звіт про заблоковане майно (Annual reports of blocked property) – це звіт суб’єкта звітування, який містить інформацію про все заблоковане майно, що ним утримується (перебуває в його розпорядженні) станом на 30 червня поточного року²², за всіма чинними санкційними програмами та щодо всіх санкційних цілей (визначених осіб). Особи, які не мали заблокованого майна станом на 30 червня, не повинні подавати щорічний звіт. Майно, яке було розблоковано загальною або спеціальною ліцензією OFAC або було раніше заблоковано відповідно до програми санкцій, яка була припинена до 30 червня поточного року, не вважається заблокованим майном і про нього не потрібно звітувати.

Отже, щорічний звіт належить не до фактових, а до періодичних звітів. Хоча звітувач подає інформацію сукупно за всіма заблокованими активами лише один раз на рік, проте він повинен звітувати щороку доти, доки одного року станом на 30 червня таких активів у нього більше не буде виявлено.

Якщо завдяки первинному звіту OFAC отримує початкове підтвердження про те, що актив заморожено, то щорічний звіт є своєрідним «переписом» усіх активів, які є замороженими під юрисдикцією США. Йдеться про всі активи за чинними санкційними програмами США, незалежно від того, коли їх заблокували – нещодавно чи десятки років тому. Щорічний звіт дає змогу уряду мати актуальну інформацію про заморожені активи, відстежувати можливі зміни, бачити загальну санкційну картину. Необхідність підтримки бази даних в актуальному стані зумовлена періодичним примноженням активів унаслідок їх капіталізації (наприклад, коли заблоковані грошові кошти, внесені на спеціальний депозитний рахунок, приносять підсанкційній особі дохід, який також блокується), зміною ринкової вартості окремих активів, зміною утримувача активу, необхідністю запобігти втраті активів унаслідок програмних чи інших помилок.

Нормативна підстава: [31 CFR 501.603\(b\)\(2\)](#).

Строк подання: щорічно до 30 вересня (однак у звіті йдеться лише про все заблоковане майно, що перебуває у володінні станом на 30 червня року подання звіту).

Інформація, яку потрібно повідомити (щорічний звіт, як і первинні звіти, повинен містити):

- дані про утримувача (Part A);
- дані про пов’язані з операцією санкційні цілі (суб’єкти), майно яких заблоковано; опис заблокованого майна; дату блокування майна; фактичну або, якщо невідомо, оціночну вартість майна; нормативну підставу блокування (Part B).

При цьому інформацію в «Part B» щорічного звіту подають стосовно кожного активу окремо (див. форму), а також на підставі цього кумулятивно – в секції (3) «Part A» зазначають сукупну кількість активів, які утримує звітувач.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	Date of Blocking	Value (USD)	Legal Authority	Sanctions Target	Owner of Property	Owner Type	Asset Type	Account Type(s)	Account Number(s)	Additional	Location: City	Location: Country	New Item?	ORS Report ID
2														
3														
4														
5														

На відміну від первинного звіту, інформацію про дії, вчинені стосовно майна, та копії відповідних документів у щорічному звіті не надають. Натомість зазначають загальну кількість заблокованих рахунків або предметів (позицій), що відповідає кількості рядків у «Part B».

²² Reminder to File the 2025 Annual Report of Blocked Property, <https://ofac.treasury.gov/recent-actions/20250915>

<p>(3) Enter the total quantity of accounts or items reported in the Part B tab:</p> <p>Please note that the total quantity of accounts or items reported in section (3) must equal the total number of rows containing blocked assets in the Part B tab.</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #f0f0f0;"> <Enter Detail Here> </div>
---	--

Part A |
 Part B |
 +

Хоча заблоковані кошти можуть зберігатися на загальних рахунках, щорічні звіти про заблоковане майно повинні містити деталізований перелік, що відображає кожне заблоковане майно, яке міститься на загальному рахунку²³.

iii) Звіт про розблоковані або передані активи (Reports of blocked property that is unblocked or transferred) – різновид фактового (подієвого) звіту. Якщо первинним звітом утримувач повідомляє про замороження активу, щорічним – підтверджує, що актив досі перебуває під його контролем, то звітом про розблокування чи передання активу звітувач фіксує припинення відносин щодо активу, позбувається обов’язку надалі звітувати про нього, адже він передається іншому уповноваженому суб’єкту або взагалі повертається у вільний обіг. У цьому контексті такий звіт може вважатися кінцевим.

Розблокування або передання активу може відбуватися, наприклад, у зв’язку зі скасуванням блокування, внаслідок конфіскації активу, передання іншому утримувачу чи через помилкове блокування. Звіти не подають, якщо розблокування є наслідком:

- дозволених списань із заблокованих рахунків за звичайні послуги (реалізація винятків / відступів);
- санкціонованих переказів фінансовою установою між заблокованими рахунками в її філіях або офісах;
- транзакції, що прямо санкціонована спеціальною або загальною ліцензією, якщо вона не містить умови, що вимагає подання окремого звіту про розблокування; або
- виключення особи з SDN list.

Завдяки таким звітам OFAC контролює законність розблокування активів чи їх передання, запобігає подвійному обліку (що тісно пов’язано зі щорічним звітом) та появі помилок у реєстрі, зокрема випадковій втраті контролю над активом або ж, навпаки, перебуванню розблокованого активу у списку заблокованих.

Нормативна підстава: [31 CFR 501.603\(b\)\(3\)](#).

Строк подання: звіти подають до OFAC протягом 10 робочих днів із дати розблокування або передання заблокованих активів. Наприклад, такі звіти треба подавати, коли заблоковане майно розблоковується або передається відповідно до чинного розпорядження урядового органу США або суду США, зокрема розпорядження про конфіскацію будь-якого урядового органу або суду.

Інформація, яку потрібно повідомити:

- дані про утримувача (суб’єкта, який володів активом до його розблокування);
- дані про пов’язані з операцією санкційні цілі (суб’єкти), майно яких було розблоковано;
- опис розблокованого майна;
- дата розблокування майна;
- фактична вартість розблокованого майна;
- нормативна підстава для розблокування чи передання активу (наприклад, посилання на конкретну або загальну ліцензію або на виконавче розпорядження);
- копія оригінального первинного звіту про блокування відповідного активу, поданого до OFAC.

²³ 31 CFR 501.603(d), [https://www.ecfr.gov/current/title-31/part-501#p-501.603\(d\)](https://www.ecfr.gov/current/title-31/part-501#p-501.603(d))

Якщо майно було заблоковано через помилкову ідентифікацію, друкарські чи подібні помилки, суб'єкт звітування може розблокувати таке майно та подати звіт про розблокування до OFAC. Проте розблокування майна, в якому заблокована особа фактично має частку, без дозволу OFAC може призвести до застосування каральних заходів. Розблокувати може лише організація, яка заблокувала майно. Тому, якщо установа заблокувала майно і особа намагається розблокувати його через помилку, їй слід звернутися безпосередньо до цієї установи або ж подати заявку на отримання спеціальної ліцензії²⁴.

Excel-форма звіту TD F 93.10 про розблоковані / передані активи доступна на вебсайті OFAC: <https://ofac.treasury.gov/ofac-reporting-system>.

iv) Звіт про відхилену транзакцію (Reports of rejected transactions) – фактовий звіт, який подають у разі, якщо актив не заблоковано, але в проведенні транзакції відмовлено через санкційні ризики (наприклад, транзакція, що порушує секторальні санкції, але не зачіпає спеціально визначену особу).

Будь-яка «особа США», яка відхиляє транзакцію, яка не блокується згідно з положеннями CFR, але обробка або здійснення якої все одно порушуватиме положення, що в ньому містяться, повинна подати про це звіт. При цьому OFAC загалом не очікує, що звітувач звертатиметься до свого контрагента з проханням надати додаткову інформацію виключно для того, щоб отримати інформацію, яку потрібно повідомити. Однак OFAC очікує, що всі відхилені звіти про транзакції щонайменше міститимуть необхідну інформацію, яка застосовується у всіх сценаріях відхилення (наприклад, інформацію про заявника звіту, дату відхилення транзакції, юридичний орган або органи, за якими транзакцію було відхилено, та будь-яку відповідну документацію, отриману у зв'язку з транзакцією)²⁵.

Термін «транзакція» охоплює банківські перекази, документарні операції, операції, пов'язані з цінними паперами, чеками або іноземною валютою, а також продаж або купівлю товарів або послуг.

Нормативна підстава: [31 CFR 501.604](#).

Строк подання: протягом 10 робочих днів з моменту відхилення забороненої транзакції.

Інформація, яку потрібно повідомити:

- дані про суб'єкта, який відхилив транзакцію;
- опис відхиленої транзакції, зокрема тип транзакції; будь-яких осіб, які беруть участь у транзакції, та їхнє місцезнаходження (клієнти, бенефіціари, ініціатори, заявники акредитивів та їхні банки; банки-посередники; банки-кореспонденти; банки-емітенти);
- опис майна, яке було предметом транзакції; будь-які довідкові номери, номери рахунків, дати або інша інформація, необхідна для ідентифікації транзакції;
- дата відхилення транзакції;
- фактична або, якщо невідомо, оціночна вартість майна в доларах США;
- нормативна підстава для відхилення транзакції;
- копії пов'язаних інструкцій щодо оплати чи переказу або будь-яких інших відповідних документів, отриманих у зв'язку з транзакцією.

v) Звіт про російські суверенні активи (REPO Act Report) – це спеціальний звіт, запроваджений у 2024 р. для виявлення державних активів Росії (Центробанк РФ, Мінфін РФ) згідно із Законом про відновлення економічного процвітання та можливостей для українців. Закон уповноважує президента США конфісковувати суверенні активи, які прямо

²⁴ Question 1196. What should I do if I blocked and reported property in error due to mistaken identity or typographical or similar errors? Office of Foreign Assets Control, <https://ofac.treasury.gov/faqs/1196>

²⁵ Question 820. I am required to submit a rejected transaction report to OFAC, but I do not have all the information that is required to be reported pursuant to 31 CFR § 501.604(b). Am I required to collect such information from my counterparty just to complete my rejected transaction report? Office of Foreign Assets Control, <https://ofac.treasury.gov/faqs/820>

або опосередковано належать уряду РФ, спрямовувати їх у спеціальний Фонд для підтримки України і забороняє повертати Росії будь-які суверенні активи, доки вона не припинить воєнні дії та не виплатить повну компенсацію Україні за шкоду, завдану внаслідок вторгнення²⁶.

Date of Detection	The date the Russian sovereign asset was detected.
Value (USD)	Provide the actual or estimated value of the property in U.S. Dollars as of the date of detection.
Legal Authority or Authorities	REPO Act Report
Owner of Property	The person who legally owns the account or other property.
Owner Type	Please indicate the owner type using the following categories: individual; U.S. bank; non-U.S. bank; U.S. non-bank entity; non-U.S. non-bank entity; or other.
Description	A brief but comprehensive description of the Russian sovereign asset(s), including: <ul style="list-style-type: none"> • Asset Type (e.g., Bank account, check, wire transfer, stocks, real estate, tangible property) • Account Type (e.g., checking, savings) • Account Number (if applicable for financial assets)
Location (city and country)	List the location or branch where the property is held, if different from the address shown in Part A.

Нормативна підстава: [розділ 104 \(a\) REPO for Ukrainians Act \(2024\)](#).

Строк подання: не пізніше 2 серпня 2024 р. або протягом 10 днів з моменту виявлення таких активів.

Інформація, яку потрібно повідомити. Закон про РЕПО (REPO Act) уповноважує президента США вимагати від будь-якої фінансової установи США, в якій розміщені російські суверенні активи і яка знає або повинна знати про такі активи, повідомлення про такі активи, включно з відповідною інформацією, яка вимагається згідно з 31 CFR 501.603(b)(ii), тобто йдеться про надання інформації, характерної для щорічних звітів про заблоковані активи.

Відповідно до розділу 2 Закону про РЕПО (REPO Act), термін «російські суверенні активи» означає кошти та інше майно Центрального банку Російської Федерації, Російського національного фонду добробуту або Міністерства фінансів Російської Федерації; або будь-які інші кошти або інше майно, що належать уряду Російської Федерації, включно з будь-якими його підрозділами, агентствами або установами²⁷.

При цьому, згідно з [Інструкцією OFAC](#), фінансові установи можуть покладатися на дані щодо російських суверенних активів, розміщених у фінансовій установі, подані в первинних звітах про заблоковані активи. Тож звіти щодо цих активів за Законом про РЕПО (REPO Act) фактично повинні ідентифікувати ті російські суверенні активи, про які ще не було повідомлено до OFAC. Окрім інформації, яку зазначають у щорічних звітах, додатково потрібно надати копію останньої виписки з рахунку або іншої документації на підтвердження²⁸.

Окрім класичних адміністративних звітів суворої форми, які подають через створену OFAC вебсистему звітування (ORS), Кодекс федеральних правил також передбачає два різновиди звітів, які є радше процедурними повідомленнями та спрямовані не так на облік інформації про активи, як на реалізацію функцій розслідування та запобігання порушенню

²⁶ Боровик А. Закон про РЕПО: як США хоче передавати Україні заморожені активи рф? *Transparency International Ukraine*, 7 травня 2024,

<https://ti-ukraine.org/blogs/zakon-pro-repo-yak-ssha-hoche-peredavaty-ukrayini-zamorozheni-aktyvy-rf/>

²⁷ Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act, Pub L 118–50, div F.

²⁸ Reporting Instructions under the Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act, <https://ofac.treasury.gov/media/933066/download?inline>

публічного інтересу. Йдеться про звіти-повідомлення, які надають на запит, та повідомлення про судові, арбітражні спори та процедури врегулювання спорів.

vii) Звіти (повідомлення), що надаються на запит (Reports to be furnished on demand) – це інформація, яку надають на запит OFAC.

Нормативна підстава: [31 CFR 501.602](#).

Кожна особа зобов'язана під присягою, у формі звітів або в інший спосіб, періодично та в будь-який час, коли цього вимагає OFAC, надавати повну інформацію щодо будь-яких дій або операцій, незалежно від того, чи здійснюються такі дії або операції на підставі ліцензії чи іншим чином, відповідно до положень цього розділу або щодо будь-якого майна, в якому будь-яка іноземна держава або будь-який її громадянин має або мав будь-які інтереси будь-якого характеру, прями або непрямі. Звіти щодо операцій можуть бути необхідні до, під час або після таких операцій.

Ба більше, OFAC має право проводити розслідування, слухання, приймати присягу, допитувати свідків, отримувати докази, брати показання та вимагати шляхом виклику до суду явки та свідчень свідків, а також надання будь-яких книг, контрактів, листів, документів та інших паперових або електронних документів, що стосуються будь-якої справи, яка розслідується.

Особи, які надають документи до OFAC на його запит, повинні робити це в придатному для використання форматі, погодженому з OFAC.

viii) Звіти (повідомлення) про судові, арбітражні спори та процедури врегулювання спорів (Reports on litigation, arbitration, and dispute resolution proceedings) – звіти-повідомлення, що подаються будь-якими «U.S. persons», які беруть участь у судових процесах, арбітражі або інших обов'язкових альтернативних процедурах врегулювання спорів у США від імені або проти осіб, чиє майно або інтереси в майні заблоковані, або якщо результат будь-якої процедури може вплинути на заблоковане майно. Виняток – вимоги до звітності не застосовуються до проваджень, у яких OFAC є стороною.

Нормативна підстава: [31 CFR 501.605](#).

Строк подання: протягом 10 днів з моменту подання відповідних документів до судових чи інших юрисдикційних органів, надсилання або винесення рішень такими органами.

Інформація, яку потрібно повідомити:

– відповідні судові чи інші альтернативні процедури після їх початку або після подання чи отримання документів, що приводять процедури у відповідність до умов, настання яких вимагає подання такого звіту;

– копії всіх судових документів, клопотань, меморандумів, доказів, угод, листування та пропонуванних постанов або рішень (включно з будь-якими пропонуваними остаточними рішеннями або рішеннями за замовчуванням), поданих до суду або іншого судового органу, а також усіх постанов, рішень, висновків або меморандумів, виданих судом;

– призначення будь-якого слухання або наради щодо стану справи в межах провадження, якщо є підстави вважати, що суд або інший судовий орган може винести ухвалу або рішення в межах провадження (включно з остаточним рішенням або рішенням заочно) або розглядає чи може ухвалити рішення щодо будь-якого незавершеного запиту, що має вирішальне значення для суті провадження або будь-якої вимоги, висунутої в межах провадження.

Кодекс федеральних правил США також містить спеціальне застереження, що у разі, якщо провадження ініціюють особи, на яких поширюються вимоги до звітування, вони повинні повідомити суд або інший юрисдикційний орган про обмеження щодо передання заблокованого майна, включно із заборобою на будь-яке неліцензоване накладення арешту, рішення, ухвали, застави, виконання, арешту або іншого судового процесу щодо будь-якого

майно, в якому на дату набрання чинності або після неї існувала зацікавленість будь-якої особи, чиє майно та майнові інтереси підлягали блокуванню²⁹.

Хоча в назві 31 CFR § 501.605 використано слово *reports* (звіти), за своєю юридичною природою та функціоналом таке звітування є радше процесуальним повідомленням (*notice*), а не традиційним звітуванням з його суворими формами та вимогами. Його метою є запобігання ухваленню рішення, яке суперечить санкціям, а не облік інформації про активи. Завдяки повідомленню заінтересованої сторони (OFAC) про наявність спору з'являється оперативна можливість для юридичного захисту публічного інтересу.

ix) Ліцензійні звіти – звіти, що подаються внаслідок використання генеральної (загальної) або спеціальної ліцензії (дозволу) на вчинення дій, які без такого дозволу були б заборонені згідно з санкційною програмою.

Нормативна підстава: конкретна загальна або спеціальна ліцензія, видана OFAC.

Подання цих звітів є обов'язковим лише у випадку, якщо це передбачено умовами загальної або спеціальної ліцензії. Згідно з [CFR 501.801\(a\)](#), особи, які користуються загальними ліцензіями, *можуть бути зобов'язані* подавати звіти та заяви відповідно до інструкцій, зазначених у цих ліцензіях. Несвоєчасне подання всієї необхідної інформації в таких звітах або заявах може призвести до анулювання дозволу, передбаченого загальною ліцензією, та очевидних порушень застосованих заборон, що можуть бути предметом «каральних» заходів OFAC. А згідно з [CFR 501.801\(b\)\(4\)](#), щоб отримати будь-яку спеціальну ліцензію, ліцензіат *може бути зобов'язаний* подавати звіти щодо операцій, дозволених спеціальною ліцензією, у такій формі, у такий час і в таких місцях, як це передбачено ліцензією або іншим чином. Звіти надсилають відповідно до інструкцій, наведених у відповідній ліцензії, вони не передбачають попередньо розкриття зацікавленою в ліцензії особою інформації про всі наявні в неї активи.

Строки подання та вимоги до змісту звіту зазначено в тексті самої ліцензії. Часто потрібно вказати інформацію, яка охоплює дані для подання класичних звітів, передусім про розблокування. Наприклад, генеральна ліцензія від 05.11.2019 щодо операцій за участю осіб, пов'язаних із Венесуелою, передбачає обов'язок протягом 10 робочих днів з дати розблокування майна подати звіт із детальною інформацією відповідно до 31 CFR §501.603(b)(3)(ii), тобто згідно з вимогами до звіту про розблокування³⁰.

5. Способи подання звітів

Відповідно до [31 CFR 501.603\(d\)](#), якщо не передбачено інше, всі первинні та щорічні звіти про заблоковане майно, потрібно подавати в електронному вигляді через спеціально створену систему звітності OFAC (*OFAC Reporting System*), доступну на вебсайті OFAC: <https://ofac.treasury.gov/ofac-reporting-system>.

Система звітності OFAC (*ORS*) – це публічна онлайн-платформа для подання обов'язкових звітів про заблоковане майно та відхилені транзакції відповідно до Правил звітності, процедур та штрафів (31 CFR, частина 501). Усі особи, на яких поширюються вимоги OFAC щодо звітності, переважно зобов'язані використовувати ORS для подання первинних звітів про заблоковане майно, звітів про відхилені транзакції та річного звіту про заблоковане майно. Однак, якщо подавач звіту може надати докази унікальних і надзвичайних обставин, через які він не може використовувати ORS, як-от відсутність доступу до інтернету, він може подати запит на подання звітів альтернативним способом (зокрема в Excel-форматі), зателефонувавши до OFAC на спеціальний номер³¹.

²⁹ 31 CFR 501.605(c), [https://www.ecfr.gov/current/title-31/part-501#p-501.605\(c\)](https://www.ecfr.gov/current/title-31/part-501#p-501.605(c))

³⁰ General License No. 34A “Authorizing Transactions Involving Certain Government of Venezuela Persons”, November 5, 2019, <https://ofac.treasury.gov/media/25966/download?inline>

³¹ OFAC Reporting System, <https://ofac.treasury.gov/ofac-reporting-system>

До запуску ORS звіти надсилали поштою або електронною поштою (на e-mail), що створювало операційні проблеми: потрібно було вручну переносити інформацію з паперу в базу даних, а самі звіти могли загубитися або ж могла виникнути помилка під час перенесення даних. ORS вирішила ці проблеми, стандартизувавши введення даних і вбудувавши наявні форми у веббазу даних.

Щоб зареєструватися для доступу до ORS, варто спершу надіслати електронного листа на електронну адресу OFAC, вказавши назву установи, що звітує, ім'я та електронну адресу основної контактної особи, а також будь-яких додаткових осіб, уповноважених подавати звіти³². Для подання звіту до OFAC користувач (наприклад, уповноважений співробітник банку) реєструє в ORS акаунт, використовуючи системи ідентифікації PIV/CAC або ID.me.

 An official website of the United States government

OFAC Reporting System

Sign in with PIV / CAC

Sign in with ID.me

Authenticate using PIV, PIV-I, CAC

Certificate Authentication enables U.S. Federal employees and contractors to authenticate using a federally provided credential (PIV, PIV-I, CAC)

Зазвичай користувачі повинні мати обліковий запис ID.me – сертифікованого підрядника Міністерства фінансів, мережі онлайн-ідентифікації, яка надає безпечні послуги перевірки особи та дозволяє користувачам підтвердити свою особу. Для входу в систему звітності сайт OFAC перенаправляє користувача до його акаунту в ID.me, що й забезпечує ідентифікацію та підтягування необхідних даних (українським аналогом є сервіс «Дія»).

PIV, PIV-I та CAC – стандартні фізичні посвідчення федеральних і деяких інших працівників у США (smart ID), що виконують функції ідентифікації та перепусток. Їх видають військовослужбовцям та іншим працівникам Міноборони США (CAC), іншим федеральним службовцям (PIV) або ж особам, які не є службовцями, але яким за певних умов надається доступ до державних мереж, об'єктів тощо (PIV-I).

Перед ідентифікацією система попереджає користувача про відповідальність за надання неправдивих даних, що може спричинити сувору цивільну (адміністративну) або кримінальну відповідальність.

WARNING!

MAKING FALSE OR MISLEADING STATEMENTS ON OR IN CONNECTION WITH THIS SYSTEM MAY CONSTITUTE SERIOUS VIOLATIONS OF FEDERAL LAW AND MAY RESULT IN SUBSTANTIAL CIVIL OR CRIMINAL PENALTIES.

Користувача також попереджають про отримання доступу до інформаційної системи уряду США, яка не передбачає конфіденційності і її використання означає розуміння та згоду користувача на моніторинг діяльності в системі. Усі дані, що містяться в ній, можуть бути

³² Ibid.

зібрані та розкриті або використані для будь-яких законних урядових цілей, зокрема для використання правоохоронними органами як потенційного доказу злочину³³.

You have accessed a U.S. Government information system. There is no expectation of privacy in this system and your usage constitutes your understanding and consent to monitoring of your activities on the system. All data contained may be captured and disclosed or used for any lawful government purpose, including use by law enforcement officials as potential evidence of a crime. Unauthorized or improper use of this information system is prohibited and may subject you to disciplinary action, as well as civil and criminal penalties.

Після відправлення звіту система автоматично генерує підтвердження отримання звіту, що важливо для впевненості подавача звіту у виконанні свого обов'язку.

Звіти відповідно до Закону про РЕПО (REPO Act) потрібно подавати за допомогою спеціальної Excel-форми звіту REPO, яка доступна на вебсайті OFAC. Однак заповнені форми надсилають не через ORS, а на електронну адресу ofacreport@treasury.gov із темою листа «[Назва фінансової установи] REPO для українців»³⁴.

ORS також не підтримує подання звітів, яких вимагає загальна або спеціальна ліцензія OFAC, та подання самостійного розкриття інформації³⁵.

Звіти-повідомлення про судові, арбітражні спори та процедури врегулювання спорів з огляду на їхню відмінну природу надсилають не через ORS, а електронною поштою на спеціальну адресу OFACReport@treasury.gov із зазначенням у темі листа номера розділу CFR, що регулює ці повідомлення³⁶. Завдяки системі ORS інформація з традиційних звітів одразу надходить до єдиної бази даних, тоді як із повідомлення – юристам Управління головного юрисконсульта (*Office of Chief Counsel*). До того ж не встановлено спеціальної (суворої) форми для повідомлення.

Подавач звіту повинен зберігати копію звітів, поданих до OFAC.

Інформація, подана до OFAC, захищена від розголошення відповідно до Закону про свободу інформації (FOIA) та положень 31 CFR, якщо OFAC обгрунтовано передбачає, що розголошення зашкодить інтересам, захищеним винятком FOIA, або розголошення заборонено законом.

У разі подання звіту не через ORS, а надсилання електронною поштою, або ж якщо елементом окремого звіту, що подається через ORS, є документи, які потрібно надати додатково (наприклад, копія іншого звіту чи документа про транзакцію), потрібно дотримуватися стандартів подання документів (обсяг матеріалу, розпізнаваність тексту тощо), викладених у спеціальній інструкції «[OFAC Guidance: Production Submission Standards](#)».

З метою сприяння дотриманню санкційних правил, зокрема щодо звітування, запроваджено окремий інструмент – гарячу лінію з питань дотримання вимог OFAC – ресурс, за допомогою якого громадськість може звернутися до OFAC за інструкціями щодо дотримання санкційних програм, що адмініструються OFAC, та порадами стосовно навігації вебсайтом OFAC, щоб знайти корисні рекомендації, як-от відповіді на найпоширеніші запитання, опубліковані OFAC³⁷.

³³ Office of Foreign Assets Control Reporting System (ORS), <https://ors.ofac.treas.gov/>

³⁴ Reporting Instructions under the Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act, <https://ofac.treasury.gov/media/933066/download?inline>

³⁵ Office of Foreign Assets Control Reporting System (ORS), <https://ors.ofac.treas.gov/>

³⁶ 31 CFR 501.605(a), [https://www.ecfr.gov/current/title-31/part-501#p-501.605\(a\)](https://www.ecfr.gov/current/title-31/part-501#p-501.605(a))

³⁷ OFAC Compliance Hotline, <https://ofac.treasury.gov/ofac-compliance-hotline>

COMPLIANCE HOTLINE

Visit the Compliance Hotline

OFAC's Compliance Hotline is a resource for the public to contact OFAC for guidance on how to comply with OFAC-administered sanctions programs and tips for navigating OFAC's website to find helpful guidance published by OFAC, such as answers to frequently asked questions. Click on the button below to contact OFAC via its Compliance Hotline.

[Compliance Hotline](#)

6. Відповідальність

Положення про покарання за порушення обов'язку звітування за кожною санкційною програмою кореспондують відповідним положенням ІЕЕРА (50 USC 1705)³⁸, згідно з якими незаконним є порушення, спроба порушення, змова з метою порушення або спричинення порушення будь-якої ліцензії, наказу, положення або заборони, виданих відповідно до цього закону. Згідно з § 589.701 31 CFR (щодо санкцій, пов'язаних з Україною / Росією), ІЕЕРА застосовується до порушень положень будь-якої ліцензії, рішення, нормативного акта, наказу, директиви чи інструкції, виданих міністром фінансів США або відповідно до його вказівок чи дозволу відповідно до цієї частини або іншим чином³⁹.

Більшість справ про санкції розглядають у «цивільному» порядку. OFAC забезпечує дотримання своїх правил через адміністративний процес і залежно від фактів може закрити справу без вжиття заходів, видати попереджувальний лист, офіційно встановити порушення або накладити цивільний грошовий штраф. Ці справи зосереджені не так на намірі, як на тому, що насправді сталося – чи мала компанія ефективний контроль, задокументувала свої рішення та вжила оперативних коригувальних заходів⁴⁰. Цивільне стягнення може бути накладено на будь-яку особу, яка вчиняє незаконне діяння, у розмірі, що не перевищує

³⁸ 50 U.S. Code § 1705 – Penalties, <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/50/1705>

³⁹ 31 CFR 589.701, <https://www.ecfr.gov/current/title-31/section-589.701>

⁴⁰ OFAC Enforcement: A Practical, Professional Overview for Compliance, Legal, and Risk Teams. Friling law, <https://frilinglaw.com/ru/blog/ofac-enforcement-guide>

377 000 доларів США або двократної суми операції, що є підставою для порушення. Незначні, необережні та безнаслідкові порушення правил звітування зазвичай спричиняють цивільні стягнення.

Якщо ж особа умисно вчиняє чи намагається або змовляється вчинити, або допомагає чи підбурює до вчинення незаконного діяння, то в такому разі передбачено накладення штрафу не більше ніж 1 млн доларів США, або якщо це фізична особа – ув'язнення на строк не більше ніж 20 років, до того ж ув'язнення і штраф можуть поєднати. Кримінальні справи порушує Міністерство юстиції, зазвичай вони пов'язані з явно умисним порушенням, приховуванням інформації, фальсифікацією записів або складними схемами обходу⁴¹.

Штрафи, передбачені в ІЕЕРА, підлягають інфляційному коригуванню.

Хоча внесення завідомо неправдивих відомостей до звіту є порушенням ІЕЕРА, для кримінального переслідування може використовуватися положення про кримінально карану фальсифікацію. Відповідно до [18 USC 1001](#), той, хто в будь-якій справі, що належить до юрисдикції виконавчої, законодавчої чи судової гілки влади, навмисно фальсифікує, приховує або маскує будь-яким способом, схемою чи прийомом суттєвий факт; або робить будь-яку суттєво неправдиву, вигадану або шахрайську заяву чи подання; або створює чи використовує будь-які неправдиві листи або документи, знаючи, що вони містять будь-яку суттєво неправдиву, вигадану або шахрайську заяву чи запис, підлягає штрафу або ув'язненню на строк до 5 років, або й тому й іншому⁴².

⁴¹ Ibid.

⁴² 18 U.S.C. 1001,

<https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2024-title18/pdf/USCODE-2024-title18-partI-chap47-sec1001.pdf>

РОЗДІЛ II

ВИМОГИ ДО ЗВІТУВАННЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

1. Нормативна основа

Як відомо, британська система права має складну структуру, багаторівневість (право Співдружності, англійське право, право Вельсу і т. д.) та унікальне поєднання різних джерел права, серед яких традиційно виокремлюють звичаєве право (*common law*), право справедливості (*equity law*), законодавство (*legislation*), прецедентне право (*case law*), міжнародні угоди.

Хоча британську правову систему називають системою загального права і суди все ще відіграють важливу роль у тлумаченні законів, як зазначають британські правники, законодавство є переважним методом законотворчості в сучасний період⁴³. Цей висновок є справедливим і стосовно санкційної політики Великої Британії, яка спирається головно на статутне законодавство (первинне право) – право, створене парламентом, та делеговане законодавство – підзаконні акти, прийняті на виконання законів (статутів) урядом, королем, міністрами тощо.

Серед актів статутного законодавства центральне місце належить [Закону про санкції та боротьбу з відмиванням грошей 2018 р.](#) (*Sanctions and Anti-Money Laundering Act, SAMLA*)⁴⁴. На відміну від законів, прийнятих Конгресом США, статuti британського парламенту значно більші за обсягом і передбачають доволі розлогий опис повноважень і процедур у сфері застосування та адміністрування санкцій. SAMLA визначає суб'єктів, наділених повноваженнями в санкційному регулюванні, типи санкцій, основні вимоги до «визначення» особи та зміст окремих аспектів санкційного регулювання.

Водночас сам закон не містить прямого обов'язку звітування. SAMLA – рамковий закон, який не встановлює обов'язок безпосередньо, а надає широкі повноваження уряду щодо запровадження санкцій та встановлення заборон та обов'язків у зв'язку з цим, забезпечуючи в такий спосіб підґрунтя для створення делегованого (вторинного) законодавства у формі регламентів (*regulation*):

- відповідно до розділу 1 (*Power to make sanctions regulations*), міністри мають повноваження ухвалювати окремі нормативні акти – регламенти (*regulation*) про санкції, якщо вважають це доцільним для виконання зобов'язання перед ООН чи іншого міжнародного зобов'язання або ж для спеціально визначених цілей (запобігання тероризму, в інтересах національної безпеки, в інтересах міжнародного миру і безпеки, забезпечення поваги до прав людини та ін.);
- згідно з розділом 16 (*Information*), урядові регламенти можуть містити норми, що вимагають або дозволяють особам, що відповідають визначеним критеріям, зокрема, *повідомляти відповідний орган про визначені питання*, створювати та зберігати реєстри або записи, а також можуть містити норми, що надають відповідному органу влади дозвіл вимагати надання інформації або документів встановленого опису;
- згідно з розділом 43 (*Guidance about regulations*), відповідний міністр у разі прийняття регламенту зобов'язаний забезпечити видання керівних вказівок (*Guidance*) щодо будь-яких заборон і вимог, встановлених цими регламентами. Керівні вказівки можуть містити а) найкращі практики дотримання заборон і вимог; б) настанови щодо забезпечення дотримання заборон і вимог; с) обставини, за яких заборони та вимоги не застосовуються. Завдяки цьому керівні вказівки набувають юридичної сили.

Конкретні санкційні програми (режими) у Великій Британії, як і в США, побудовані за «географічним» і «тематичним» принципом. В основі кожного з них – свій **регламент**,

⁴³ Gary Slapper and David Kelly. *The English Legal System* (18th ed., 2017), p. 3.3.

⁴⁴ Sanctions and Anti-Money Laundering Act 2018, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/13/contents>

наприклад, [Регламент санкцій щодо Росії \(2019\)](#)⁴⁵, [Регламент санкцій щодо Республіки Білорусь \(2019\)](#)⁴⁶, [Регламент санкцій щодо КНДР \(2019\)](#)⁴⁷, [Регламент санкцій щодо Сирії \(2019\)](#)⁴⁸, [Регламент санкцій, пов'язаних із захистом прав людини \(2020\)](#)⁴⁹, [Регламент санкцій щодо Ірану \(2023\)](#)⁵⁰. Усі регламенти мають відносно стандартну структуру. Кожен із них містить розділ «Інформація та записи», який передбачає окремі статті «Фінанси: зобов'язання щодо звітності» та «Фінанси: зобов'язання щодо звітності за необхідними платежами». Унікальними в цьому контексті є регламенти санкцій щодо Росії та Білорусі, які містять також статтю «Визначені особи: зобов'язання щодо звітності».

Керівні вказівки (Guidance) – це офіційні роз'яснення національного компетентного органу Великої Британії з питань санкцій щодо того, як саме виконувати регламенти. Регламенти є складними для розуміння, особливо для неюриста, тому ці посібники виконують важливу роль у забезпеченні ефективного виконання санкційних положень. І хоча Офіс імплементації фінансових санкцій (OFSI) попереджає, що гайди не є юридичною консультацією і органи влади можуть інакше тлумачити законодавство, суди та регулятори здебільшого розглядають дотримання керівних вказівок як доказ добросовісності.

Please note that each case will be considered on the facts and the specific legal requirements that apply. OFSI cannot issue definitive guidance on how a UK court might interpret these laws.

! This guidance does not represent legal advice.

If you are unsure about your obligations in a given case, you should consider taking independent legal advice.

Керівні вказівки OFSI надають додаткову деталізовану інформацію, тому їх треба читати разом із законодавством, яке має перевагу над ними⁵¹.

OFSI публікує доволі багато керівних вказівок, які постійно оновлюються, умовно їх можна класифікувати на загальні, які є спільними для всіх санкційних режимів ([Загальні](#)

⁴⁵ The Russia (Sanctions) (EU Exit) Regulations 2019, <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2019/855/regulation/contents>

⁴⁶ The Republic of Belarus (Sanctions) (EU Exit) Regulations 2019, <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2019/600/contents>

⁴⁷ The Democratic People's Republic of Korea (Sanctions) (EU Exit) Regulations 2019, <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2019/411/contents>

⁴⁸ The Syria (Sanctions) (EU Exit) Regulations 2019, <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2019/792/contents>

⁴⁹ The Global Human Rights Sanctions Regulations 2020, <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2020/680/contents>

⁵⁰ The Iran (Sanctions) Regulations 2023, <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2023/1314/contents>

⁵¹ Guidance UK Maritime Services Ban and Oil Price Cap Industry Guidance, <https://www.gov.uk/government/publications/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance>

[настанови щодо фінансових санкцій](#)⁵², [Керівництво щодо застосування фінансових санкцій \(оцінка та грошові стягнення\)](#)⁵³, та спеціальні (тематичні або географічні). Прикладами географічних і тематичних гайдів є [Керівництво санкцій щодо Росії](#)⁵⁴, [Керівництво щодо заборони морських послуг та обмеження цін на нафту \(ліцензії та форми звітності\)](#)⁵⁵, [Керівництво з фінансових санкцій для дилерів дорогої продукції та учасників артринку](#)⁵⁶. На окремій вебсторінці OFSI зібрано матеріали щодо звітування перед OFSI – [Reporting information to OFSI Guidance](#)⁵⁷.

Як зазначено вище, формально керівні вказівки видає міністр або державний секретар, які є відповідальними за певні сфери (наприклад, Керівництво санкцій щодо Росії – державний секретар у закордонних справах, Співдружності та розвитку⁵⁸). Однак фактично технічну роботу з їх створення та публікації забезпечує відповідальне управління (наприклад, щодо фінансових санкцій – це Офіс імплементації фінансових санкцій).

Окрім *SAMLA*, санкційні режими можуть бути визначені іншими актами первинного законодавства, серед яких варто виокремити акти у сфері боротьби з тероризмом та безпекою – *Закон про боротьбу з тероризмом, злочини та безпеку 2001 р.* (Anti-Terrorism, Crime and Security Act, ATCSA)⁵⁹ та *Закон про боротьбу з тероризмом 2008 р.* (Counter-Terrorism Act, CTA)⁶⁰, які також передбачають можливість застосування різних видів санкцій та пов'язані з цим повноваження зі встановлення обов'язків, зокрема звітування. На їхній основі діють санкційні регламенти: *Регламент санкцій ООН проти ДІІЛ та Аль-Каїди 2019 р.* (ISIL (Da'esh) and Al-Qaida (United Nations Sanctions) (EU Exit) Regulations)⁶¹, *Регламент міжнародних санкцій проти тероризму 2019 р.* (Counter-Terrorism (International Sanctions) (EU Exit) Regulations)⁶² та *Регламент санкцій проти тероризму 2019 р.* (Counter-Terrorism (Sanctions) (EU Exit Regulations)⁶³.

2. Національний компетентний орган (НКО) у сфері звітування

Велика Британія має частково децентралізовану модель адміністрування санкцій, адже декілька спеціалізованих урядових структурних підрозділів, що функціонують у межах міністерств, відповідають за реалізацію різних типів санкцій.

Офіс імплементації фінансових санкцій (*Office of Financial Sanctions Implementation, OFSI*) – це головний національний компетентний орган Великої Британії, відповідальний за забезпечення виконання фінансових санкцій, створений у березні 2016 р. До цього часу

⁵² Financial sanctions general guidance,

<https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-general-guidance>

⁵³ Financial sanctions enforcement: assessment and monetary penalties,

<https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-enforcement-and-monetary-penalties-guidance>

⁵⁴ Russia sanctions: guidance, <https://www.gov.uk/government/publications/russia-sanctions-guidance>

⁵⁵ Maritime Services Ban and Oil Price Cap: licences and reporting forms,

<https://www.gov.uk/government/publications/russian-oil-services-ban>

⁵⁶ Financial sanctions guidance for high value dealers and art market participants,

<https://www.gov.uk/government/publications/high-value-dealers-art-market-participants-guidance>

⁵⁷ Guidance Reporting information to OFSI – what to do,

<https://www.gov.uk/guidance/suspected-breach-of-financial-sanctions-what-to-do>

⁵⁸ Statutory guidance Russia sanctions: guidance,

<https://www.gov.uk/government/publications/russia-sanctions-guidance/russia-sanctions-guidance#are-there-circumstances-when-i-can-get-an-authorisation-or-licence-for-a-sanctioned-activity>

⁵⁹ Anti-terrorism, Crime and Security Act 2001, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/24/contents>

⁶⁰ Counter-Terrorism Act 2008, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/28/contents>

⁶¹ ISIL (Da'esh) and Al-Qaida (United Nations Sanctions) (EU Exit) Regulations,

<https://www.legislation.gov.uk/uksi/2019/466/regulation/31>

⁶² Counter-Terrorism (International Sanctions) (EU Exit) Regulations,

<https://www.legislation.gov.uk/uksi/2019/573/contents>

⁶³ Counter-Terrorism (Sanctions) (EU Exit Regulations), <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2019/577/contents>

функцію адміністрування санкцій виконував невеликий підрозділ всередині казначейства, але через зростання обсягу санкцій було створено окрему структуру⁶⁴.

OFSI є структурним підрозділом Казначейства Його Величності (*HM Treasury*). Фактично він є урядовим департаментом у системі Міністерства фінансів. Офіс наділений повноваженнями, які охоплюють більшість класичних аспектів застосування та адміністрування фінансових санкцій:

- ліцензування – видача загальних і спеціальних дозволів на запит;
- прийняття звітів, записів та інформації, передбачених регламентами;
- розслідування – приймає повідомлення про підозрілі транзакції чи інші порушення, має право вимоги щодо розкриття інформації про фінансові операції і надання копій документів, проводити розслідування в межах «цивільної» відповідальності;
- притягнення до «цивільної» (адміністративної) відповідальності в разі встановлення порушення або передача справи уповноваженим органам для кримінального переслідування;
- фактичне створення та публікація гайдів (посібників) і виконання ролі контактного центру з питань фінансових санкцій.

Водночас OFSI безпосередньо не встановлює належність тієї чи іншої особи, організації чи органу до «визначених осіб», не забезпечує ведення списку підсанкційних осіб (*UK Sanctions List*). За це відповідає Міністерство закордонних справ, Співдружності та розвитку⁶⁵.

Офіс з питань упровадження торговельних санкцій (*Office of Trade Sanctions Implementation, OTSI*)⁶⁶ – НКО Великої Британії з питань торговельних санкцій, що діє в структурі Міністерства бізнесу та торгівлі. Звітування до OTSI є радше повідомленням, зокрема про підозру в порушенні торговельних санкцій (викриття чи самовикриття), а також про використання експортних ліцензій через спеціальну цифрову систему «SPIRE»⁶⁷.

Міністерство транспорту – адміністрація портів / аеропортів передає інформацію до Міністерства транспорту про спроби підсанкційних суден / літаків увійти в простір юрисдикції Великої Британії.

Міністерство внутрішніх справ – реалізує імміграційні санкції (заборона в'їзду конкретним особам). Прикордонники та авіакомпанії по внутрішній системі повідомляють про порушення чи спроби порушення.

3. Суб'єкти звітування

Коло осіб, які зобов'язані звітувати, визначають відповідні регламенти. У контексті санкцій, пов'язаних із Росією та Білоруссю, регламенти передбачають найширший перелік суб'єктів подання звітів, що зумовлено звітуванням не лише утримувачів активів, а й власне визначених осіб (підсанкційних суб'єктів).

I. Насамперед зобов'язання щодо звітності (*reporting obligations*) згідно зі статтею 70 *Russia (Sanctions) (EU Exit) Regulations* мають «**відповідні установи / фірми**» (*relevant firm*), що можуть мати справу з фінансовими активами підсанкційних суб'єктів. Згідно зі статтею 71 Регламенту, поняття «відповідна установа» охоплює широке коло не лише класичних фінансових установ, а й нефінансових суб'єктів (*non-financial businesses and professions*):

- ліцензована фінансова установа відповідно до Закону про фінансові послуги та ринки (банки, страхові компанії, інвестиційні компанії та брокери, управителі фондів, кредитні спілки та іпотечні кредитори);

⁶⁴ New body to support financial sanctions implementation launched, <https://www.gov.uk/government/news/new-body-to-support-financial-sanctions-implementation-launched>

⁶⁵ The UK Sanctions List, <https://www.gov.uk/government/publications/the-uk-sanctions-list>

⁶⁶ Office of Trade Sanctions Implementation, <https://www.gov.uk/government/organisations/office-of-trade-sanctions-implementation>

⁶⁷ Welcome to Spire, <https://www.spire.businessandtrade.gov.uk/spire/fox/espire/LOGIN/login>

- підприємство, яке в порядку підприємницької діяльності керує пунктом обміну валют, переказує гроші (або будь-яке їх грошове вираження) будь-якими засобами або переводить в готівку чеки, виписані на користь клієнтів;
- обов'язкові та місцеві аудитори;
- фірма або приватна особа, яка надає іншим особам у порядку підприємницької діяльності бухгалтерські послуги, юридичні або нотаріальні послуги, консультації з податкових питань, трастові послуги, довірчі послуги або послуги компанії зі створення юридичних осіб, організації їхньої діяльності;
- агентство нерухомості, а також фірма або приватна особа-практик, яка здійснює роботу «агентства з оренди»;
- власник ліцензії на діяльність казино;
- виробники, постачальники, продавці виробів із золота, срібла, платини або паладію чи коштовностей;
- постачальник послуг обміну криптоактивами / послуг з управління гаманцями зберігача;
- дилер з високою вартістю;
- учасник артринку;
- керуючий з питань неплатоспроможності.

II. Особливістю британської системи звітування є те, що обов'язок подавати окремі звіти покладено також і на підсанкційних суб'єктів – *визначених осіб* (*designated persons*). Цей обов'язок диференційований залежно від громадянства визначеної особи та обставин, у зв'язку з якими він виникає.

По-перше, санкційні регламенти щодо Росії ([стаття 70А](#)) та Білорусі ([стаття 38А](#)) віднедавна передбачають самозвітування про активи підсанкційними особами (для Росії – з 2023 р., для Білорусі – з 2024 р.). Зміст обов'язку є ширшим для визначеної особи, яка водночас є «UK Person» – «особою Сполученого Королівства» (потрібно звітувати про всі активи, незалежно від юрисдикції), та вужчим – для визначеної особи, яка не є «UK Person» (лише про активи в межах британської юрисдикції).

У [статті 21 SAMLA](#), спеціально присвяченій екстратериторіальному застосуванню санкційних положень, зазначено:

«(1) Заборони або вимоги можуть бути встановлені відповідно до положень розділу 1 стосовно: (а) поведінки будь-якої особи на території Сполученого Королівства або в територіальних водах; (б) поведінки в інших місцях, але лише у випадку, якщо така поведінка стосується особи, яка є громадянином Сполученого Королівства».

Отже, екстратериторіальна дія санкційних положень за суттю обмежена принципом громадянства (підданства). У цій самій статті розтлумачено, що «особа Сполученого Королівства» означає як британського громадянина, громадянина британських заморських територій, британського підданого або особи, що перебуває під захистом Великої Британії, так і організацію, зареєстровану або утворену відповідно до законодавства будь-якої частини Сполученого Королівства (у т. ч. заморських територій).

Під визначеною особою для потреб самозвітування розуміють особу, щодо якої застосовано не будь-яку із санкцій, а лише санкції у вигляді замороження активів стосовно визначених осіб, заборони надання коштів визначеній особі чи на користь визначеної особи, або ж надання економічних ресурсів визначеній особі чи на користь визначеної особи (статті 70А(7), 10 Регламенту санкцій щодо Росії).

Визначена особа – це фізична, юридична особа або орган, що згідно із законодавством Великої Британії перелічені як такі, що підлягають фінансовим санкціям. Перелік визначених осіб можна знайти у Зведеному списку осіб, щодо яких застосовується замороження активів, за

посиланням:

<https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-consolidated-list-of-targets>.

Фінансові санкції також застосовуються до осіб та організацій, які належать або контролюються, прямо чи опосередковано, визначеною особою. Ці особи або організації можуть не бути визначені самостійно, тому їхнє ім'я може не відобразитися у Зведеному списку. Однак ці особи або організації аналогічним чином підпадають під дію фінансових санкцій⁶⁸.

По-друге, визначені особи можуть бути зобов'язані до звітування і за наявності окремих обставин, як-от у зв'язку зі здійсненням ними обов'язкових платежів чи інших винятків із заборон або підтвердженням дотримання умов ліцензії.

III. Оскільки в межах санкційного режиму щодо Росії діють заборони морських послуг та обмеження цін на нафту, специфічний обов'язок щодо дотримання відповідних правил мають «залучені особи» (*involved persons*), під якими згідно зі [статтею 70\(7\)](#) Регламенту розуміють осіб, які беруть участь у:

(a) постачанні або доставці нафти та нафтопродуктів; або

(b) наданні фінансових послуг чи коштів, або брокерських послуг, пов'язаних із постачанням або доставкою нафти та нафтопродуктів.

Відповідно до процесу атестації, вимоги до звітності про діяльність у межах цінового обмеження щодо нафти відрізняються залежно від рівня (Tier) «залученої особи». Рівень визначає ступінь залученості певної організації до угоди та її обов'язки щодо дотримання нормативних вимог (наприклад, перевірки цінової стелі або санкційного комплаєнсу).

Tier 1	Постачальник послуг, який знає або має прямий доступ до ціни за одиницю російської нафти, що буде (або вже) постачається або доставляється: <i>товарні брокери і трейдери, імпортери та експортери.</i>
Tier 2	Постачальник послуг, який безпосередньо взаємодіє зі сторонами, що мають інформацію про ціни, і який може робити запит та отримувати інформацію про ціну за одиницю російської нафти, що буде (або вже) постачається або доставляється до / від їхніх клієнтів у процесі звичайної господарської діяльності: <i>фінансові установи, що надають торговельне фінансування на основі транзакцій, митні брокери, суднові агенти</i> тощо.
Tier 3	Постачальник послуг, який не має прямого доступу до інформації про ціни, не знає і не може отримати доступ до ціни за одиницю російської нафти, яка буде (або вже) постачається або доставляється: <i>(a) страховики вантажів, реєстратори прапорів, страховики корпусів і механізмів, страхові брокери, клуби P&I, власники суден і компанії з управління суднами; (b) перестраховики, перестрахові брокери та фінансові установи, що надають загальні фінансові послуги</i> ⁶⁹ .

Постачальники (провайдери) послуг першого рівня зобов'язані звітувати до OFSI про всю діяльність. Постачальники послуг другого та третього рівнів повинні інформувати OFSI, якщо вони не отримали підтвердження того, що контрагенти виконали свої зобов'язання щодо звітності, або (залежно від обставин) якщо постачальники послуг другого або третього рівнів здійснюють операції з постачальником послуг першого рівня, який не є британським⁷⁰.

⁶⁸ Frozen Asset reporting Excel template, https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6878a4b1a52cca025ef5bd6f/Reporting_Frozen_Assets_Excel.xlsx

⁶⁹ GENERAL LICENCE – Oil Price Cap (INT/2024/4423849), https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6968c82e3f43dfed1544b091/Oil_Price_Cap_-_INT.2024.4423849_-_General_Licence_-_Amendment_of_15_January_2026.pdf

⁷⁰ Guidance UK Maritime Services Ban and Oil Price Cap Industry, <https://www.gov.uk/government/publications/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance#chapter-6-reporting-requirements>

4. Види звітів, строки подання та вимоги до змісту

Санкційні регламенти створюють систему звітів і повідомлень, які виконують притаманні кожному з них завдання для адміністрування санкційних програм. Залежно від класифікаційного критерію можна виокремити різні види звітів:

- спільні для всіх чи багатьох санкційних режимів і специфічні – лише для окремих санкційних режимів (наприклад, самозвітування підсанкційних осіб або щодо дотримання цінової стелі на нафту);
- більш загальні звіти (про всі активи) і спеціальні (стосуються окремих операцій);
- фактові (щодо конкретної транзакції чи іншої дії / події) і періодичні (щорічні, щоквартальні);
- початкові (первинні) та оновлені (внаслідок змін щодо активів);
- від «відповідних установ» (переважно фінансових установ та окремих професій) і від «залучених осіб» (щодо заборони на перевезення нафти і нафтопродуктів), або підсанкційних осіб (самозвітування), або навіть будь-яких осіб (наприклад, звіт про підозру в порушенні);
- обов'язкові і добровільні (наприклад, звіти про самовикриття або викриття іншої особи);
- звіти *ex post* (після події, наприклад, після проведеної транзакції) і звіти *ex ante* (наперед, наприклад, у зв'язку з дотриманням винятку «Інвестиції щодо непідконтрольної урядові території України»);
- звіти відповідно до норм регламентів і звіти на вимогу OFSI (йдеться про повноваження НКО вимагати від підзвітних суб'єктів подання інформації та документів з метою перевірки виявлених НКО підозрілих операцій, зокрема додатково до вже поданих звітів чи повідомлень).

Тут і далі аналіз здійснено переважно в контексті санкційних режимів щодо Росії та Білорусі.

і) Звіт про заморожені активи (Frozen asset report) – центральний звіт, яким «відповідна установа» підтверджує виконання основного обов'язку, передбаченого певним санкційним регламентом – заморозити актив. Законодавство про фінансові санкції вимагає, щоб усі кошти або економічні ресурси, що належать, зберігаються або контролюються визначеною особою, були заморожені⁷¹. Звітом установа повідомляє уряд про факт замороження активу, що необхідно для його ідентифікації, обліку та подальшого контролю з метою запобігання порушенням.

Нормативна підстава: статті [70\(1\)\(a\)\(i\)](#), [70\(2\)](#) і [70\(3\)](#) Регламенту.

Предмет звітування охоплює активи «визначеної особи»:

«Відповідна установа повинна якнайшвидше повідомити Казначейство, якщо:

(a) їй відомо або є достатні підстави підозрювати, що особа

(i) є визначеною особою, або

(ii) порушила заборону або не виконала зобов'язання згідно з будь-якою статтею частини 3 (фінанси), статтями 46Z9B–46Z9D (морське перевезення певної нафти та нафтопродуктів) або статтею 67 (фінанси: правопорушення, пов'язані з ліцензуванням), та

(b) інформація або інші обставини, на яких ґрунтуються знання або підстави для підозри, надійшли під час здійснення діяльності».

⁷¹ Guidance Reporting information to OFSI – what to do, <https://www.gov.uk/guidance/suspected-breach-of-financial-sanctions-what-to-do>

Суб'єкт звітування: «відповідна установа».

Строк подання: якнайшвидше, наскільки це практично можливо. «Якнайшвидше» є оцінним поняттям, що не означає «миттєво» і передбачає певний час на аналіз (внутрішню перевірку). OFSI вирішуватиме, чи дотримався звітувач строку подання, з огляду на конкретні обставини.

Інформація, яку потрібно повідомити. Відповідні установи повинні якнайшвидше повідомити OFSI про характер і суму або кількість будь-яких коштів чи економічних ресурсів, які вони зберігають для клієнта, який є визначеною особою⁷².

Згідно з формою, звіт про заморожені активи складається з блоків даних, перший з яких є обов'язковим для всіх випадків, а заповнення решти відбувається залежно від типу активу:

1) вступна інформація: дані про звітувача (повне ім'я, посада, назва організації, адреса та країна її місцезнаходження, контактний номер, електронна пошта); санкційний режим, ідентифікатор групи визначеної особи, яка бере участь у транзакції, ім'я «визначеної особи», зазначення, чи звітує користувач від імені «визначеної особи»;

2) дані про заморожений рахунок: установа-утримувач; ім'я рахунку, його власник, номер, тип і дати відкриття та замороження; валюта, кредитний і дебетовий баланс, відсоток власності або контролю, власник або контролер; додаткова інформація;

3) дані про заморожену транзакцію: установа-утримувач; дата і валюта транзакції; вартість у початковій валюті; відомості про ініціатора транзакції; початкова фінансова установа і її місцезнаходження; фінансова установа-посередник і її місцезнаходження; відомості про бенефіціара транзакції, фінансова установа-бенефіціар і її місцезнаходження; додаткова інформація;

4) дані про економічний ресурс: установа-утримувач; характер (тип) ресурсу, його кількість, розташування; валюта і вартість у початковій валюті; власник чи контролер та відсоток власності або контролю; додаткова інформація;

5) дані про інший тип активу (збігається з даними про економічний ресурс).

ii) Звіт (повідомлення) про підозрювану визначену особу (Report a suspected designated person) використовують для повідомлення про нові знання або підозри в тому, що особа чи організація є визначеною особою і тому підлягає фінансовим санкціям. Щодо кожної визначеної особи подають окремий звіт. Головне призначення звіту – ідентифікація та розвідка. Він має містити інформацію, за допомогою якої можна ідентифікувати визначену особу, наприклад, псевдоніми або альтернативні ідентифікаційні дані, які можуть використовуватися для обходу санкцій⁷³.

Якщо суб'єкт є «відповідною установою» і зіткнеться з визначеною особою під час ведення бізнесу, він повинен повідомити про це OFSI, навіть якщо він відмовляється продовжувати транзакцію⁷⁴.

Нормативна підстава: стаття 70(1)(a)(i) Регламенту.

Суб'єкт звітування: «відповідна установа».

Строк подання: якнайшвидше, наскільки це практично можливо.

Інформація, яку потрібно повідомити: повне ім'я звітувача, його посада, організація, країна, адреса, контактний номер телефону й електронна пошта; чи подається форма від імені третьої сторони; ідентифікатор групи OFSI зі Зведеного списку, ім'я «визначеної особи», зазначеної у Зведеному списку; назва особи або організації, якщо вона належить визначеній особі або контролюється нею; опис фактів, які дали підстави зрозуміти або

⁷² Guidance Reporting information to OFSI – what to do, <https://www.gov.uk/guidance/suspected-breach-of-financial-sanctions-what-to-do>

⁷³ Report a suspected designated person, <https://submit.forms.service.gov.uk/form/5371/report-a-suspected-designated-person/1hUqMpuQ>

⁷⁴ Question 133. Am I required to report if I refuse business to a DP? <https://www.gov.uk/government/publications/uk-financial-sanctions-faqs/uk-financial-sanctions-faqs#relevant-firms>

підозрювати, що особа, про яку повідомляється, є визначеною (або належить такій особі чи контролюється нею); будь-яка інформація, якої ще немає у Зведеному списку, за якою можна ідентифікувати визначену особу.

iii) Звіт (повідомлення) про підозру в порушенні фінансових санкцій (Financial sanctions suspected breach reporting) – найбільший за обсягом звіт (лише його шаблон має 28 сторінок). Він використовується для повідомлення до OFSI про підозрювані порушення фінансових санкцій та може бути як обов'язковим (для «відповідних установ»), так і добровільним (зокрема, якщо порушник санкційного режиму в такий спосіб розраховує на привілейоване ставлення до нього у разі застосування до нього каральних заходів).

Оскільки йдеться про повідомлення про порушення, то OFSI застерігає, що факти та інформація мають бути точними й правдивими (наскільки це можливо), а також радить перед заповненням форми заздалегідь підготувати описовий звіт про обставини порушення, оскільки значна частину звіту містить поля для опису фактів / обставин. Надану інформацію OFSI може використати в провадженнях щодо правозастосування, розкрити третім сторонам відповідно до положень регламентів або передати правоохоронним органам, які вже самі вирішують, чи починати кримінальне переслідування⁷⁵.

Нормативна підстава у разі обов'язкового звітування – стаття [70\(1\)\(a\)\(ii\)](#) Регламенту. У разі добровільного розкриття це регулюється не так регламентами, як [Законом про поліцію та злочинність \(2017\)](#) з урахуванням [Керівництва з питань застосування фінансових санкцій та грошових стягнень](#).

Суб'єкт звітування у разі обов'язкового повідомлення – «відповідна установа», а в разі добровільного (зокрема самовикриття) – будь-яка особа чи організація.

Строк подання: для «відповідної установи» – якнайшвидше, наскільки це практично можливо, а для інших суб'єктів – не встановлений. Однак, якщо особа повідомляє про вчинене нею порушення, то для отримання знижки 50 % у разі застосування грошового стягнення або максимального врахування пом'якшувальної обставини в кримінальному провадженні їй варто зробити це до того, як OFSI отримає інформацію про порушення з інших джерел.

Інформація, яку потрібно повідомити. Шаблон цього звіту містить 100 запитань, частина з яких потребують лише вибору одного з наведених варіантів, а інша – текстового заповнення, зокрема потенційно значного обсягу. Умовно інформацію відповідно до вимог подання цього звіту можна звести до таких груп даних:

1) *відомості про особу, яка складає звіт*, – ім'я, місце роботи, посада, сфера діяльності та держава для організації, в якій особа працює; контактні дані; повідомлення є самостійним чи від імені третьої особи (в другому випадку потрібно вказати інформацію про цю третю сторону – чи є вона визначеною особою, і якщо так, то зазначити її ім'я та ідентифікатор групи згідно зі Зведеним списком, є вона організацією чи фізичною особою, її ім'я / найменування, адреса, електронна адреса, країна місцезнаходження, сфера діяльності);

2) *відомості про підозрюваного порушника та будь-яку причетну(их) визначену(их) особу(осіб)*, включно з їхнім ідентифікатором групи, якщо вони є визначеною(ими) особою(ами), ім'я згідно зі Зведеним списком, сфера діяльності, чи є вона / вони організацією чи фізичною особою, їхнє ім'я / найменування, електронна пошта. Форма дозволяє повідомити щонайбільше про трьох підозрюваних порушників, зокрема й того, хто подає звіт, якщо він визначив цю форму як самостійне повідомлення;

3) *деталі підозрюваного порушення* – порушення сталося чи була спроба порушення, дата / час учинення, сума, валюта, вид порушеного режиму санкцій, чи стосується порушення визначеної особи (якщо так, то її ім'я та ідентифікатор згідно зі Зведеним списком, а також інформація про особу чи організацію, якщо вона належить чи контролюється визначеною особою, та інформація про власність або контроль);

⁷⁵ Guidance Financial sanctions suspected breach reporting form, <https://www.gov.uk/guidance/financial-sanctions-suspected-breach-reporting-form>

4) *відомості про будь-яких осіб, пов'язаних із Росією, а також відомості про пов'язані довірчі послуги, якщо вони причетні (місцезнаходження трасту; країна та адреса постачальника трастових послуг; тип і мета трасту, час його створення та дата закінчення дії; вартість і тип активу, що зберігається в трасті; інформація про учасників трасту); а якщо порушення пов'язано з недотриманням умов ліцензії або зобов'язань щодо звітності – номер ліцензії, інформація про зміст порушення умов ліцензії чи правил звітності;*

5) *деталі щодо того, коли і як було виявлено підозрюване порушення, а також про будь-який інший орган чи особу, яким також було або буде повідомлено про це підозрюване порушення чи яким про це стало відомо;*

6) *види задіяних коштів, економічних ресурсів або фінансових послуг, способи оплати / переказу, інформація про платника, посередника та кінцевого бенефіціара в транзакціях, пов'язаних із підозрюваним порушенням;*

7) *документація, що детально описує події або низку дій, що призвели до підозрюваного порушення, та інший допоміжний матеріал. Функціонал форми обмежений у прийнятті 1 файлу документації та 3 файлів додаткових підтверджуючих доказів обмеженого обсягу. Якщо є потреба надати до OFSI більшу кількість матеріалів, звітувач може надіслати їх на електронну пошту OFSI.*

Звіт повинен містити всі відомі деталі підозрюваного порушення, однак якщо інформація не відома або конкретний пункт шаблону не застосовується, то суб'єкт подання може вказати про це.

iv) Звіт (повідомлення) про підозру в порушенні обмеження цін на нафту (Oil Price Cap suspected breach reporting) – цим звітом особа повідомляє OFSI про підозрювані порушення заборони на морські послуги у Великій Британії та Генеральної ліцензії на обмеження цін на нафту. Цей інструмент звітування допомагає уряду моніторити дотримання цінової стелі, викривати порушників з метою притягнення до відповідальності та запобігати обходу цих санкційних обмежень.

Нормативна підстава: статті [70\(1A\)](#), [70\(2\)](#) і [70\(2A\)](#) з урахуванням розділу [4IA](#) Регламенту, а також [Генеральна ліцензія OPC \(Oil Price Cap\) INT/2024/4423849](#). Розділ 4IA встановлює заборони на морські перевезення певних видів нафти і нафтопродуктів, тоді як Генеральна ліцензія дозволяє це за умови дотримання цінової стелі.

Суб'єкт звітування: зобов'язана звітувати «залучена особа», інші особи мають право подати звіт (наприклад, з метою добровільного самовикриття або ж викриття інших осіб).

Строк подання: для «залученої особи» – якнайшвидше, наскільки це практично можливо, а для інших суб'єктів – не встановлений.

Інформація, яку потрібно повідомити, відповідно до онлайн-форми для подання звіту, може бути умовно зведена до таких груп даних:

- контактні дані особи, яка складає звіт;
- відомості про підозрюваного порушника та будь-яких причетних осіб або організацій Великої Британії, включно з реєстраційними номерами компаній, а також про будь-яких осіб, пов'язаних із Росією, якщо вони причетні;
- нормативні акти, за якими мало місце підозрюване порушення, та детальна інформація про підозрювані порушення ліцензійних умов або зобов'язань щодо звітності;
- рівень постачальника послуг (Tier) особи, яка повідомляє про підозрюване порушення та підозрюваної(их) у скоєнні порушення;
- деталі будь-якого підозрюваного порушення, зокрема: угоди з нафтою (тип нафти або нафтопродукту, покупець і продавець, дати договорів, ціна, валюта, транспортні та інші витрати і т. д.), маршруту (дата, країна та порт походження або завантаження та розвантаження, інші відомі країни та порти з датами) і судна (назва, ідентифікатор, держава прапора судна, власник, оператор та бенефіціарний власник судна, страхова компанія або клуб P&I);

- будь-який зв'язок у Великій Британії для підозрюваного порушення (ім'я особи, адреса, контактні дані, організація, характер бізнесу) та дані інших відповідних постачальників послуг;

- будь-які «червоні прапорці» щодо ухилення від санкцій, зокрема: нафта, придбана за ціною, вищою від ліміту цін, підроблена документація, непрозорі витрати на доставку та допоміжні витрати, суб'єкти сприяння та посередники з третіх країн, складні та нерегулярні корпоративні структури, попередження про проблеми, використання «тіньового флоту», підозрілі перевезення з судна на судно тощо;

- деталі про те, коли і як було виявлено підозріле порушення, а також будь-які інші органи, яким також було повідомлено про це;

- документація, що детально описує події або низку дій, що призвели до підозрюваного порушення, і будь-які інші допоміжні матеріали⁷⁶.

Звіт повинен містити всі відомі деталі підозрюваного порушення, однак якщо інформація не відома або конкретний пункт шаблону не застосовується, то суб'єкт подання може вказати про це.

v) Звіт про іммобілізовані (знеруховлені) активи (Immobilised Assets Report) був запроваджений урядом Великої Британії в грудні 2023 р. та передбачає обов'язок «відповідної установи» повідомити OFSI, якщо їй відомо або є достатні підстави підозрювати, що вона зберігає кошти чи економічні ресурси особи, якій фінансові послуги не повинні надаватися відповідно до положення 18A(1) Регламенту і яка іменується як «заборонена особа» (prohibited person).

«Заборонена особа» означає: Центральний банк Російської Федерації, Фонд національного добробуту Російської Федерації, Міністерство фінансів Російської Федерації, особу, яка належить або контролюється прямо чи опосередковано цими особами, або особу, яка діє від імені або за вказівкою цих осіб.

Звіт є специфічним інструментом, подібним за своєю природою до Закону про РЕПО (*REPO Act*) у США, оскільки він стосується виключно суверенних активів Росії, а не приватних активів і його мета виходить за межі простого контролю дотримання санкцій і переходить у площину геополітики та потенційних репарацій (інвентаризація суверенних активів для потенційної компенсації заподіяної російською агресією шкоди).

Технічно ці активи не заморожені в розумінні статті 11 Регламенту (*Asset Freeze*). Натомість вони іммобілізовані, тобто перебувають в утримувача (наприклад, на банківському рахунку), однак утримувач не може здійснювати з ними активних операцій (знеруховлені активи).

Нормативна підстава: статті [70\(1ZA\)](#), [70\(3\)](#) у поєднанні зі статтею 17A Регламенту.

Щодо «забороненої особи» у статті [70\(1ZA\)](#) зазначено:

«Відповідна установа також повинна якнайшвидше повідомити Казначейство, якщо –

(a) їй відомо або є достатні підстави підозрювати, що вона зберігає кошти чи економічні ресурси для забороненої особи; та

(b) інформація або інші обставини, на яких ґрунтуються знання або підстави для підозри, надійшли під час здійснення її діяльності».

Суб'єкт звітування: «відповідна установа».

Строк подання: якнайшвидше, наскільки це практично можливо.

Інформація, яку потрібно повідомити, з огляду на мету і характер звітування, не є значною за обсягом, зокрема:

⁷⁶ Guidance Oil Price Cap suspected breach reporting form, <https://www.gov.uk/guidance/oil-price-cap-suspected-breach-reporting-form>

- дані про особу, що подає звіт, – повне ім'я, посада, організація, країна, адреса, контактні дані;
- дані про активи – вид «забороненої особи», назва чи титул активу, назва особи, якщо вона належить або контролюється забороненою особою; установа-утримувач; країна розміщення активів; характер активів – кошти (наприклад, готівка, чеки, грошові перекази, депозити, борги, цінні папери, відсотки, кредит, акредитив) або економічний ресурс (дорогоцінні метали, антикваріат, транспортні засоби тощо); вартість активу і валюта; нараховані відсотки за активами; будь-яка інша інформація.

vi) Звіт визначеної особи (Designated Person reporting) є актом самозвітування визначеної особи про будь-які кошти чи економічні ресурси, якими вона не лише володіє, а й утримує чи контролює. Обов'язок самозвітування був запроваджений у 2023 р. згідно з режимом санкцій щодо Росії, а в 2024 р. – щодо Білорусі.

Визначена особа зобов'язана подати *початковий (первинний) звіт про активи*, що їй належать, нею утримуються та/або контролюються. Крім цього, вона повинна якнайшвидше повідомити OFSI про будь-які зміни у фінансових обставинах, тобто оновити вже надані на підставі первинного звіту відомості (*звіт про зміни*).

Нормативна підстава: стаття [70A\(1\)](#) Регламенту санкцій щодо Росії та стаття [38A\(1\)](#) Регламенту санкцій щодо Білорусі.

Суб'єкт звітування: визначена особа. Визначена особа, яка є «UK Person», зобов'язана повідомляти про характер, вартість та місцезнаходження коштів або економічних ресурсів незалежно від того, де саме у світі вони перебувають. Визначена особа, яка не є «UK Person», зобов'язана повідомляти про характер, вартість та місцезнаходження лише тих коштів або економічних ресурсів, що перебувають у Сполученому Королівстві.

Строк подання. Строк подання *первинного звіту* залежить від того, чи була визначена особа внесена до Зведеного списку на момент набрання чинності положеннями про запровадження звіту визначеної особи –

(a) протягом 10 тижнів з дати набрання чинності відповідними положеннями (26 грудня 2023 р. – для осіб, внесених до списку згідно з режимом санкцій щодо Росії, та з 16 травня 2024 р. – згідно з режимом санкцій щодо Білорусі);

(b) протягом 10 тижнів з дати внесення особи до Зведеного списку, якщо це відбулося після набрання чинності відповідними положеннями.

Строк подання звіту про зміни – якнайшвидше, наскільки це практично можливо.

Інформація, яку потрібно повідомити:

- *про суб'єкта звітування* (повне ім'я, ідентифікаційний номер групи згідно зі Зведеним списком, належність до «UK Person» чи «non-UK Person», електронна пошта, адреса, електронна адреса);

- *про кошти* – зазначення, чи це перше звітування чи оновлення даних; ім'я та посада; розміщення коштів, їх характер (тип), установа-утримувач, валюта і вартість у валюті утримання; відомості про перебування у власності чи під контролем, відсоток власності; нотатки і додаткова інформація; у разі оновлення – причина внесення змін та нотатки щодо змін;

- *про економічні ресурси* – зазначення, чи це перше звітування чи оновлення даних; ім'я та посада; розміщення, кількість економічних ресурсів, їх характер (тип), установа-утримувач, вартість у початковій валюті; відомості про перебування у власності чи під контролем, відсоток власності; нотатки і додаткова інформація; у разі оновлення – причина внесення змін та нотатки щодо змін.

Поріг щодо вартості активів: визначені особи повинні повідомляти про будь-які кошти або економічні ресурси, якщо їхня вартість перевищує 10 000 фунтів стерлінгів. Якщо кілька одиниць коштів або економічних ресурсів одного типу (наприклад, ювелірні вироби, твори мистецтва, банківські рахунки) разом перевищують 10 000 фунтів стерлінгів, про це

також потрібно повідомляти⁷⁷. OFSI запровадило цей поріг із прагматичних міркувань: щоб «не захлинутися» у звітах про особисті речі (одяг, побутова техніка, меблі тощо), які є у власності підсанкційної особи чи контролюються нею.

vii) Ліцензійний звіт (загальний) (*Licence reporting*) подається на виконання умови загальної (генеральної) чи індивідуальної (спеціальної) ліцензії як інструменту, що дозволяє поведінку, яка інакше (без ліцензії) вважалась би забороненою. Звітування за загальною ліцензією на юридичні послуги здійснюється за окремою формою. OFSI інколи запроваджує окремі форми звітності і для інших генеральних ліцензій (наприклад, стосовно арбітражних витрат).

Логіка цього виду звітування ґрунтується на тому, що особа, яка скористалася наданим OFSI відступом від загальної заборони, автоматично погодилася на всі умови такого відступу, одним із яких є обов'язкове звітування. Згідно з ліцензіями OFSI, певна поведінка вважається дозволеною, якщо вона відповідає визначеним у ліцензії умовам, серед яких зазвичай є звітність та облік. Отже, неподання звіту чи фальсифікація його відомостей є порушенням умов ліцензії, внаслідок чого поведінка особи фактично може вважатися незаконною *ex ante* і спричиняє відповідальність.

Оскільки ліцензія може бути надана на таких умовах, які Казначейство вважає за доцільне з урахуванням виду санкційного обмеження та особливостей дій, пов'язаних із відступом від заборони, то й строки подання звіту, суб'єкт подання та вимоги до змісту відомостей визначаються окремо в кожній ліцензії та можуть суттєво різнитися.

Цілком можливо, що ліцензія не міститиме вимог щодо обов'язкового подання звіту, а передбачатиме лише обов'язок зберігати документи чи вести записи про відступлену поведінку, які OFSI може затребувати згодом. Наприклад, генеральна ліцензія [INT/2025/8202932](#) (щодо припинення операцій за участю нафтових російських компаній RUSSNEFT, TATNEFT, RUSNEFTEGAZ GROUP, NNK-OIL та їхніх дочірніх компаній) передбачає лише вимоги до цих компаній та осіб або відповідних установ Великої Британії, які ведуть дозволена ліцензією діяльність, щодо ведення точного, повного та читабельного обліку в паперовій або електронній формі протягом щонайменше 6 років⁷⁸.

Нормативна підстава: положення про звітування та облік, що містяться у відповідній ліцензії, з урахуванням статті 64 Регламенту.

Суб'єкт звітування визначається в умовах, описаних у певній ліцензії. Зазвичай коло суб'єктів звітування є ширшим за змістом генеральних ліцензій: наприклад, будь-який податковий орган, який здійснює дозволений платіж або залік відповідно до умов ліцензії (генеральна ліцензія [INT/2025/7328184](#)), або «відповідна установа», що здійснила платіж (генеральна ліцензія [INT/2024/4761108](#)). Однак навіть генеральна ліцензія може містити вимогу подання звіту лише для конкретного суб'єкта (наприклад, згідно з генеральною ліцензією [INT/2025/8202932](#) щодо дочірніх компаній російських банків таким є лише VTB Capital plc).

Натомість в індивідуальній (спеціальній) ліцензії такий суб'єкт здебільшого максимально конкретизований, що пов'язано з її видачею за заявкою конкретних осіб, якими можуть бути й визначені особи та треті особи, зацікавлені в транзакції.

Отже, суб'єктами звітування залежно від умов ліцензії може бути як широке коло суб'єктів, так і чітко визначене, зокрема конкретна особа; як різноманітні фінансові чи інші установи та органи, які утримують активи чи залучені до транзакції, так і підсанкційні суб'єкти чи треті особи.

Обов'язок звітування за ліцензією може бути покладений на обидві сторони певної транзакції, наприклад, згідно з генеральною ліцензією [INT/2022/2300292](#) (щодо платежів

⁷⁷ Designated Person reporting requirement, <https://submit.forms.service.gov.uk/form/6718/designated-person-reporting-requirement/C84LCAqQ>

⁷⁸ OFSI General Licence INT/2025/8202932, <https://www.gov.uk/government/publications/ofsi-general-licence-int20258202932>

комунальним компаніям за газ та електроенергію, що здійснюються визначеними особами, які володіють або орендують нерухомість у Великій Британії) звітувати має як платник – визначена особа, так і відповідні енергетичні компанії⁷⁹.

Строки подання варіюють залежно від умов ліцензії. Це може бути:

а) конкретно визначений строк, протягом якого потрібно прозвітувати, наприклад, згідно з генеральною ліцензією [INT/2025/7328184](#) (щодо здійснення податковим управлінням платежів на заморожені банківські рахунки) суб'єкт звітування зобов'язаний подати звіт протягом 28 днів після здійснення платежу⁸⁰, а згідно з генеральною ліцензією [INT/2025/5855272](#) (щодо отримання членських платежів окремими міжнародними організаціями, переказаних з рахунку, відкритого в Газпромбанку) відповідна організація повинна надіслати звіт протягом 14 днів після отримання нею дозволеного платежу⁸¹;

б) періодичне звітування, зокрема тоді, коли ліцензія може передбачати значну кількість дрібних транзакцій за певний період. Наприклад, згідно з генеральною ліцензією [INT/2022/1280876](#) (щодо оплати базових потреб, поточного утримання / обслуговування і оплати юридичних послуг дочірніми компаніями російських банків у Великій Британії та ЄС) VTB Capital plc має щорічно надавати OFSI звіт із детальною інформацією та підтверджуючими доказами діяльності трасту для періоду володіння (Holding Period Trust) та трасту для проведення процедури неплатоспроможності (NSD Trust)⁸². А згідно з генеральною ліцензією [INT/2022/2300292](#) (щодо платежів комунальним компаніям...) протягом 30 днів після закінчення кварталу визначена особа повинна подати звіт щодо всіх дозволених платежів, здійснених протягом цього кварталу, із зазначенням деталей та підтверджуючих доказів.

Іноді замість звіту або додатково до певного звіту ліцензія передбачає обов'язок письмового повідомлення (*written notice*). Наприклад, згідно зі згаданою вище генеральною ліцензією [INT/2022/1280876](#) вказані в ліцензії дочірні компанії повинні повідомити на електронну пошту OFSI про здійснення дозволеної ліцензією діяльності та свої контактні дані протягом 7 днів з моменту здійснення першого платежу.

Інформація, яку потрібно повідомити, згідно з формою для подання звіту, охоплює такі групи відомостей:

- про суб'єкта звітування (повне ім'я, організація, країна, адреса, контактні дані, сфера діяльності, а якщо звіт подається від імені третьої сторони – сфера її діяльності, ім'я / найменування, країна, адреса і контактні дані, а якщо вона є «визначеною» особою, то її ім'я згідно зі Зведеним списком);
- про ліцензію (загальна чи спеціальна, номер і дата видачі; дата внесення змін до ліцензії, якщо такі були, та термін припинення її дії, якщо такий є; правова підстава ліцензії; за наявності ім'я «визначеної» особи, зазначеної в ліцензії, її ідентифікатор групи згідно зі Зведеним списком; вимоги до звітності згідно з ліцензією);
- опис ліцензованої діяльності, про яку повідомляється, відповідно до вимог щодо звітності, з вказівкою на дати, вартість транзакцій тощо;
- підтверджуючі докази (до 4 файлів, а в разі перевищення кількості – інші файли надсилають на електронну пошту OFSI).

Водночас щодо окремих генеральних ліцензій OFSI створило окремі форми для подання звітів. Йдеться не лише про звіт згідно з ліцензією на юридичні послуги (див. нижче). Окрема форма звіту створена під генеральну ліцензію [INT/2025/5787748](#) (щодо арбітражних витрат). Форма звіту доступна у форматі OpenDocument за [посиланням](#) і

⁷⁹ OFSI General Licence INT/2022/2300292,
<https://www.gov.uk/government/publications/ofsi-general-licence-int20222300292>

⁸⁰ OFSI General licence INT/2025/7328184,
<https://www.gov.uk/government/publications/ofsi-general-licence-int20257328184>

⁸¹ OFSI General licence - INT/2025/5855272,
<https://www.gov.uk/government/publications/ofsi-general-licence-int20255855272>

⁸² OFSI General Licence INT/2022/1280876,
<https://www.gov.uk/government/publications/ofsi-general-licence-int20221280876>

містить, окрім стандартних, перелік специфічних даних стосовно арбітражних витрат (інформація про арбітражну асоціацію / арбітра / представника, сторони в арбітражі, опис справи, авансові платежі, ціну позову, гонорар тощо).

viii) Звіт згідно з генеральною ліцензією на юридичні послуги (Legal Services General Licence reporting) подається для підтвердження виконання умов окремої генеральної ліцензії при отриманні гонорарів за правничі послуги і відшкодування понесених витрат.

Генеральна ліцензія (GL) є строковою, зазвичай видається на пів року, тому звіти можуть подаватися за тими версіями GL, що вже не є чинними на момент подання. Станом на початок 2026 р. чинною є версія [GL INT/2025/7323088](#) (чинна до 28 квітня 2026 р.). Вона розрахована на більшість санкційних режимів, зокрема на санкційні режими щодо Росії та Білорусі.

GL INT/2025/7323088 містить дві додаткові частини:

А «Юридичні послуги на основі попереднього зобов'язання» (зобов'язання, що виникли до внесення особи-клієнта до Зведеного списку);

В «Юридичні послуги, що не базуються на попередньому зобов'язанні».

Нормативна підстава: положення про звітування, що містяться в тій версії генеральної ліцензії щодо надання юридичних послуг, яку було використано, з урахуванням статей [11-17A](#), [64](#) Регламенту.

Суб'єкт звітування: будь-яка юридична або неюридична особа, яка використала ліцензію (*any Person who has used the licence*), але яка водночас не є визначеною особою. Широке коло суб'єктів у цьому контексті зумовлено тим, що ліцензія не лише дозволяє визначеній особі сплачувати за юридичні послуги, а й отримувати гонорари чи відшкодування витрат відповідними надавачами юридичних послуг (адвокати, юридичні фірми) та здійснювати платежі – різноманітним фінансовим установам.

Строк подання: за чинною на початок 2026 р. [GL INT/2025/7323088](#) звіт подається протягом 14 днів з моменту отримання оплати за юридичні послуги, надані визначеній особі за цією ліцензією.

Інформація, яку потрібно повідомити, згідно з формою для подання звіту⁸³ та вимогами згаданої вище генеральної ліцензії, охоплює такі групи відомостей:

- про суб'єкта звітування (повне ім'я, організація (якщо звіт не від фізичної особи), країна, адреса, контактні дані, сфера діяльності, а якщо звіт подається від імені третьої сторони – сфера її діяльності, ім'я / найменування, країна, адреса і контактні дані, а якщо вона є визначеною особою, то її ім'я згідно зі Зведеним списком та ідентифікатор групи);
- про юридичну фірму або адвоката та ліцензію (назва / ім'я юридичної фірми або адвоката; керівник відділу комплаєнсу; регулятор юридичної фірми; версія генеральної ліцензії на надання юридичних послуг, її номер);
- про визначену особу, яку представляють: її ім'я та ідентифікатор групи згідно зі Зведеним списком;
- стислий опис юридичної справи, за якою заявлено про виплату гонорару;
- відомості у разі звітування відповідно до частини «А» GL INT/2025/7323088: загальна сума нарахованого гонорару, загальна кількість годин та діапазон дат; сума прогнозованого гонорару на майбутнє в межах тієї самої справи, кількість годин і діапазон дат; фіксована сума за підготовку до суду та перший день слухання (*brief fee*) та за кожен наступний день слухання (*refresher fee*); загальна сума понесених витрат і діапазон дат; спосіб виплати, включно з датами отримання, реквізитами рахунку; підтвердження, що жодних платежів визначеній особі не було здійснено;
- відомості в разі звітування відповідно до частини «В» GL INT/2025/7323088: загальна сума гонорару, загальна кількість годин і діапазон дат; ім'я особи, яка отримує

⁸³ Legal Services General Licence reporting,
<https://submit.forms.service.gov.uk/form/6365/legal-services-general-licence-reporting/Mc4F6c36>

гонорар, її роль / посада, її / їх звичайна ставка та запитувана ставка; інформація щодо кожної частини роботи, зокрема в різних юрисдикціях / інстанціях; фіксована сума за підготовку до суду та перший день слухання (*brief fee*) та за кожен наступний день слухання (*refresher fee*); загальна сума понесених витрат і діапазон дат; спосіб виплати, включно з датами отримання, реквізитами рахунку;

- вкладення до онлайн-форми – *a letter of engagement* (лист-залучення, що виконує функцію договору про надання правничої допомоги) та інші документи, що підтверджують вимоги до звітності (до 3 файлів, а в разі перевищення кількості – інші файли надсилають на електронну пошту OFSI).

ix) Звіти та повідомлення згідно з генеральною ліцензією про ліміт цін на нафту (*Reporting and notification under Oil Price Cap General Licence*) забезпечують глобальний контроль за ціновими параметрами торгівлі російською нафтою та окремими нафтопродуктами. Вони є інструментом перевірки того, що надання супутніх послуг (перевезення, страхування, фінансування) здійснюється виключно щодо нафти або нафтопродуктів, придбаних за ціною, нижчою від встановленої «стелі».

На початок 2026 р. чинною є [GL INT/2024/4423849](#), яка замінила GL INT/2022/2469656.

Нормативна підстава: статті 46Z9B, 46Z9C, 46Z9D та 64 Регламенту й відповідні положення про звітування в [GL INT/2024/4423849](#).

Суб'єкт звітування в цьому механізмі звітування базується на системі класифікації учасників ринку, яка диференціює провайдерів залежно від їхнього доступу до цінової інформації. Оскільки головним суб'єктом активного звітування перед OFSI є «провайдери першого рівня» (Tier 1), то саме на них покладено тягар звітування про кожну транзакцію, тоді як інші учасники ринку (Tier 2 та Tier 3) звітують регулятору лише на його вимогу або у специфічних випадках (коли Tier 1 не зареєстрований у Великій Британії або не підтвердив дотримання вимог звітності). У зв'язку з цим OFSI виокремлює:

- звітність (*reporting*) провайдера Tier 1 згідно з генеральною ліцензією;
- повідомлення (*notification*) Tier 2 / Tier 3 про роботу з провайдером Tier 1, який не зареєстрований у Великій Британії;
- повідомлення (*notification*) Tier 2 / Tier 3 про те, що провайдер Tier 1 не підтвердив дотримання вимог щодо звітності згідно з GL⁸⁴.

Строк подання:

а) для Tier 1 – протягом 40 днів з дати набрання чинності договором (якщо протягом 30-денного періоду укладено кілька контрактів, може бути подано один зведений звіт);

б) для Tier 2/3 – якщо протягом 60 днів з дати набрання чинності договором з Tier 1 не отримано підтвердження про звітування Tier 1 або протягом 60 днів з дати набрання чинності договором з Tier 1.

Якщо дата набрання чинності / початку дії не передбачена в договорі, OFSI вважатиме терміни звітності такими, що починаються з дати початку надання послуг, наприклад, для надання перестраховування для судна – з дати початку дії страхового покриття⁸⁵.

Інформація, яку потрібно повідомити, залежить від рівня доступу суб'єкта до цінової інформації (Tier). Звітування про діяльність провайдера першого рівня є найбільш деталізованим і фактологічним: ідентифікаційні та контактні дані суб'єкта звітування, одержувача послуг чи коштів та інших сторін; генеральна ліцензія, з якою пов'язана діяльність; дата набрання чинності / початку дії договору; технічні характеристики діяльності, зокрема специфікація товару та опис продукту, опис діяльності та характер

⁸⁴ Guidance “Maritime Services Ban and Oil Price Cap: licences and reporting forms”, <https://www.gov.uk/government/publications/russian-oil-services-ban>

⁸⁵ UK Maritime Services Ban and Oil Price Cap Industry Guidance, <https://www.gov.uk/government/publications/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance/uk-maritim-e-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance#chapter-6-reporting-requirements>

будь-яких товарів, послуг або коштів; фінансові показники – загальний обсяг поставленої нафти чи нафтопродуктів та точна ціна купівлі-продажу.

У повідомленні щодо небританського Tier 1 звітувач повинен розкрити ідентифікаційні дані іноземного контрагента (Tier1), його контактну інформацію, а також надати підтвердження того, що від цього іноземного суб'єкта було отримано належну атестацію про дотримання цінової стелі. Фактично звітувач повідомляє OFSI про те, що він надав послугу іноземній особі щодо російської нафти і ця особа письмово запевнила, що ціна є легальною.

Якщо ж провайдери другого чи третього рівнів (наприклад, банк чи страховик) не отримують від свого клієнта-провайдера першого рівня підтвердження про те, що останній прозвітував перед OFSI у встановлені строки, такі провайдери зобов'язані самі повідомити регулятора про це, зокрема зазначаючи: дані Tier 1, який не надав підтвердження; деталі транзакції, якої це стосується; факт непідтвердження виконання обов'язку звітування.

х) Звіт (повідомлення) про дотримання винятку «Інвестиції щодо непідконтрольної урядові території України» (*Complying with the exception: «Investments in relation to non-government controlled Ukrainian territory»*) є повідомленням про здійснення окремих видів інвестиційної діяльності на непідконтрольній урядові України території, загалом забороненої статтею 18 Регламенту, але дозволеної за певних умов у порядку законодавчого винятку (*exception*), передбаченого статтею 60 Регламенту. Однією з таких умов є попереднє повідомлення Казначейства про цю діяльність. Хоча у статті 60(1) Регламенту йдеться про повідомлення (*notice*), OFSI вважає його різновидом звітування ([reporting information to OFSI](#) або [Compliance reporting](#)).

Нормативна підстава: стаття [60](#) Регламенту.

Суб'єкт звітування (повідомлення) визначений у Регламенті як «а Person («Р»)), тобто йдеться про будь-яку фізичну або юридичну особу, на яку поширюється санкційне законодавство Великої Британії (Regulation 3). Це охоплює як «UK Person», так і будь-яких інших осіб, що вчиняють дії на території Великої Британії. У контексті застосування винятку, передбаченого статтею 60 Регламенту, «person» – це сторона договірних відносин, яка несе тягар виконання зобов'язання, що виникло до дати окупації відповідної території.

Строк подання: не пізніше ніж за 5 (п'ять) робочих днів до дня виконання дії, що є прикладом превентивного повідомлення (*ex ante*), що уможливорює втручання OFSI в разі підозри про недотримання санкційних правил.

Інформація, яку потрібно повідомити, як і в інших звітах щодо дотримання винятку, не є значною за обсягом:

- ім'я особи-повідомлювача, найменування організації, адреса, контактні дані;
- необхідна інформація, зокрема дата укладення договору, деталі щодо того, яку діяльність виконує повідомлювач, що в іншому випадку суперечило б статті 18 Регламенту, та підтвердження того, яке зобов'язання за договором виконує особа, вчиняючи цю дію.

xi) Звіт (повідомлення) про дотримання винятку «Зарахування коштів на заморожені рахунки та відповідні рахунки і перекази з них» (*Complying with the exception: «Credits to and transfers out of frozen accounts and relevant accounts»*) – фактовий звіт за результатом здійснення зарахування коштів на заморожений рахунок підсанкційного суб'єкта або здійснення переказу з такого рахунку, які дозволені як винятки (*exception*) відповідно до положень 58(4) та 58(6) Регламенту. Сутність звіту про дотримання цього винятку полягає в забезпеченні дотримання винятку щодо транзакцій, необхідних для технічного обслуговування замороженого рахунку (нарахування відсотків, списання банківських комісій тощо).

Нормативна підстава: статті [58](#) та [70\(5\)](#) Регламенту.

Суб'єкт звітування: банки, кредитні спілки та деякі інші фінансові установи, які можуть за змістом статті 22 [Закону про фінансові послуги та ринки 2000 р. \(FISMA\)](#) здійснювати зарахування та переказ коштів. У тексті Регламенту цю особу позначено умовним терміном «*relevant institution*», зміст якого є вужчим за умовний термін «відповідна установа» (*relevant firm*).

Строк подання: негайно (*without delay*). Темпоральна вимога щодо цього звіту є більш суворою, ніж для багатьох інших звітів, які передбачають подання настільки швидко, наскільки це практично можливо.

Інформація, яку потрібно повідомити:

- ім'я особи-повідомлювача, найменування організації, адреса, контактні дані;
- необхідна інформація, зокрема ім'я визначеної особи та її ідентифікатор групи згідно зі Зведеним списком, сума зарахування чи переказу, стислий виклад мети транзакції, використаний спосіб оплати та дата зарахування коштів на заморожений рахунок або відповідний рахунок або переказу з нього.

xii) Звіт (повідомлення) про дотримання «Винятку для обов'язкових платежів» (*Complying with the exception: «Exception for required payments»*) – це фактовий звіт за результатом здійснення так званих «обов'язкових платежів» (*required payments*). Цим звітом OFSI контролює дотримання винятку із санкційних заборон, зокрема щодо замороження активів згідно зі статтею 11 та надання коштів згідно зі статтею 13 Регламенту.

Згідно зі статтею 58A Регламенту, під обов'язковими платежами розуміють виключно ті грошові зобов'язання, які підсанкційна особа мусить виконати на підставі законодавчого акта на користь визначеного кола державних органів: реєстратора компаній, податкових та митних органів, Управління з фінансового контролю, державного секретаря, міністерства або місцевих органів влади.

Спершу більшість цих платежів здійснювались на підставі чотирьох окремих генеральних ліцензій, однак наприкінці 2024 р. діяльність, яка підпадала лише під умови ліцензування, стала підпадати під законодавчо сформульований виняток⁸⁶, що є одним із прикладів тісного зв'язку винятків та ліцензування як окремих санкційних механізмів.

Нормативна підстава: статті [58A](#) та [70ZA](#) Регламенту.

Суб'єкт звітування: широке коло суб'єктів, причетних до здійсненого платежу чи отриманого відшкодування. Згідно зі статтею 70ZA Регламенту, невідкладно повинні прозвітувати:

- а) визначена особа – про здійснення обов'язкового платежу;
- б) особа, яка здійснює обов'язковий платіж від імені визначеної особи, – про здійснення обов'язкового платежу;
- в) будь-яка особа (*a Person*) – про отримання платежу з відшкодування понесених витрат (*receive a reimbursement payment*).

Строк подання: негайно (*without delay*). На відміну від багатьох інших звітів, які передбачають подання звіту настільки швидко, наскільки це практично можливо, щодо цього звіту темпоральна вимога є більш суворою – фактично одразу ж після здійснення транзакції, не допускаючи часових розривів.

Інформація, яку потрібно повідомити:

- ім'я особи-повідомлювача, найменування організації, адреса, контактні дані;
- необхідна інформація, зокрема: ім'я визначеної особи та її ідентифікатор групи згідно зі Зведеним списком; вид(и) обов'язкового платежу, що здійснюється, або, у разі виплати відшкодування, вид(и) необхідного платежу, до якого належить виплата відшкодування; сплачена(і) сума(и) / отримана(і) сума(и) відшкодування; дата сплати / отримання коштів.

⁸⁶ Question 130. What will happen to the corresponding General Licences?
<https://www.gov.uk/government/publications/uk-financial-sanctions-faqs/uk-financial-sanctions-faqs#required-payment-s-exception>

xiii) Звіт (повідомлення) про дотримання винятку «Інвестиції, пов'язані з Росією» (*Complying with the exception: «Investments in relation to Russia»*) – це повідомлення з метою контролю дотримання встановленого статтею 60ZZA Регламенту винятку з ведення інвестиційної діяльності, пов'язаної з Росією. Виняток дозволяє вчиняти дії, необхідні для задоволення зобов'язань за контрактами, укладеними до визначеної дати (19 липня 2022 р. – для загальних випадків або 16 грудня 2022 р. – для окремих видів діяльності). До того ж обов'язок повідомлення є не лише елементом звітування, а й виконує роль умови законності самої діяльності.

Нормативна підстава: статті [18B](#) та [60ZZA](#) Регламенту.

Суб'єкт звітування: будь-яка фізична або юридична особа, на яку поширюється санкційне законодавство Великої Британії («a Person»), що охоплює як «UK Person», так і будь-яких інших осіб, що ведуть свою діяльність на території Великої Британії. У контексті інвестиційних правовідносин таким суб'єктом є сторона угоди (інвестор, корпоративна структура), на яку покладено обов'язок здійснити відчуження, придбання або транзакцію, що формально підпадає під ознаки інвестиційної заборони.

Строк подання: не пізніше ніж за 5 (п'ять) робочих днів до дня виконання дії, що є прикладом превентивного повідомлення (*ex ante*).

Інформація, яку потрібно повідомити:

- ім'я особи-повідомлювача, найменування організації, адреса, контактні дані;
- необхідна інформація, зокрема дата укладення договору, деталі щодо того, яку діяльність виконує повідомлювач, що інакше суперечило б статті 18B Регламенту, та підтвердження того, яке зобов'язання за договором виконує особа, вчиняючи цю дію.

xiv) Щорічний звіт про заморожені активи (*Annual frozen assets reporting / Frozen assets reporting notice*) – інструмент уряду для верифікації масиву санкційних даних про заморожені активи та підтримання їх в актуальному стані. Щороку OFSI проводить звітування про заморожені активи, яке вимагає від осіб, які володіють коштами або економічними ресурсами, що належать, зберігаються або контролюються визначеною особою, надавати звіт з детальною інформацією про ці активи.

Тобто періодичний звіт дозволяє OFSI зафіксувати вартість активів станом на певну дату (30 вересня). OFSI також використовує отримані дані для порівняння з оперативними звітами, які зобов'язані суб'єкти повинні були подавати протягом року за різними статтями Регламенту. Щорічний огляд дисциплінує фінансовий сектор і забезпечує уряд достовірними та актуальними відомостями для формування санкційної політики.

OFSI запровадило механізм щорічного звітування про заморожені активи у 2017 р., що стало частиною стратегії зміцнення контролю за дотриманням санкційного законодавства невдовзі після створення самого регулятора⁸⁷. Упровадження цієї процедури дало змогу перейти від ситуативного моніторингу до системного аналізу масиву заморожених активів. Однак до 2024 р. щорічне звітування було радше адміністративною практикою OFSI, що ґрунтувалася на його дискреційних повноваженнях щодо надсилання запитів до відповідних суб'єктів. У 2024 р. було прийнято поправки до всіх санкційних регламентів, включно з регламентами щодо Росії та Білорусі, завдяки яким цей інструмент був безпосередньо закріплений у законодавстві. Тому починаючи з 2025 р. перегляд заморожених активів більше не проводиться з використанням повноважень OFSI щодо запиту інформації, оскільки в санкційних правилах є конкретні зобов'язання зі щорічного звітування⁸⁸.

Нормативна підстава: статті [70\(4A\)–\(4D\)](#) Регламенту.

⁸⁷ Financial Sanctions: HM Treasury launch their annual Frozen Assets Review 2017, <https://www.abta.com/news/financial-sanctions-hm-treasury-launch-their-annual-frozen-assets-review-2017>

⁸⁸ Guidance Reporting information to OFSI – what to do, <https://www.gov.uk/guidance/suspected-breach-of-financial-sanctions-what-to-do>

Суб'єкт звітування: будь-яка фізична або юридична особа, на яку поширюється санкційне законодавство Великої Британії («a Person»), що охоплює як «UK Person», так і будь-яких інших осіб, які ведуть свою діяльність на території Великої Британії, але лише за умови, якщо така особа знає або має достатні підстави підозрювати, що володіє коштами чи економічними ресурсами, які прямо чи опосередковано належать, зберігаються або контролюються визначеною особою.

Водночас з метою уникнення дублювання інформації обов'язок подання щорічного звіту відсутній у визначеної особи, яка зобов'язана подавати до OFSI звіт визначеної особи (*Designated Person reporting*) відповідно до положення 70A, за винятком випадків, коли ця визначена особа володіє коштами або економічними ресурсами для іншої визначеної особи.

Строк подання: не пізніше ніж 30 листопада кожного календарного року.

Інформація, яку потрібно повідомити: шаблон щорічного звіту про активи є Excel-файлом, що містить два роз'яснювальні аркуші та два аркуші для заповнення – «Звіт про заморожені активи» та «Банківські сейфові скриньки». До звіту входить інформація про кожен актив (кошти та економічні ресурси), який належить, зберігається або контролюється визначеними особами за всіма санкційними режимами, та утримується звітувачем *станом на 30 вересня року подання звіту*⁸⁹.

Аркуш «Звіт про заморожені активи» охоплює такі відомості: чи здійснювалося щорічне повідомлення про актив минулого року; назва рахунку; ім'я / назва та ідентифікатор групи визначеної особи згідно зі Зведеним списком; санкційний режим; країна, у якій зберігаються кошти; установа / фірма, що утримує рахунок; номер чинних та минулих рахунку чи кредитної картки; дата відкриття рахунку; чинний та колишній код сортування; тип активу (наприклад, поточний рахунок, кредитна картка, заощадження, транспортні засоби, антикваріат); додаткові установи, які володіють активом чи контролюють його; щогорічний та минулорічний кредитний та дебетовий баланси в початковій валюті; коментарі щодо розбіжностей між залишками за цей та минулий рік; нотатки.

Аркуш «Банківські сейфові скриньки» охоплює такі відомості: ім'я / назва визначеної особи та ідентифікатор групи згідно зі Зведеним списком; санкційний режим; країна, у якій зберігається скринька; установа-утримувач; опис вмісту (якщо відомо).

Згідно з роз'ясненням OFSI, не потрібно подавати нульовий звіт, якщо суб'єкт не володіє коштами чи економічними ресурсами визначеної особи та не контролює їх⁹⁰.

Пакетом змін до санкційних регламентів від грудня 2024 р. поряд із законодавчим встановленням обов'язку щорічного звітування про заморожені активи (активи визначених осіб) було встановлено й обов'язок **щорічного звітування про іммобілізовані активи** (активи «забороненої особи» чи, інакше кажучи, так звані суверенні активи Росії).

Згідно зі статтею 70(1ZB), якщо «відповідна установа» повідомила OFSI про активи «забороненої особи» та продовжує володіти ними, вона повинна не пізніше ніж 30 листопада кожного календарного року надавати OFSI звіт про характер і суму або кількість цих коштів чи економічних ресурсів, що перебувають у власності цієї фірми станом на 30 вересня цього календарного року.

Нормативна підстава: стаття [70\(1ZB\)](#).

Суб'єкт звітування: «відповідна установа» (*relevant firm*).

Строк подання: не пізніше ніж 30 листопада кожного календарного року.

Інформація, яку потрібно повідомити, повинна відображати (a) характер і (b) суму або кількість цих коштів чи економічних ресурсів, що перебувають у власності цієї фірми (c) станом на 30 вересня календарного року.

⁸⁹ Frozen Assets Reporting (2025), Financial Sanctions Notice, 11/09/2025, p. 1–2, https://assets.publishing.service.gov.uk/media/68c2a7e58c6d992f23edd8a5/Financial_Sanctions_Notice__FAR__2025_110925.pdf

⁹⁰ Ibid., p. 1.

xv) Звіти та повідомлення за запитом OFSI (Providing information upon request by OFSI) є результатом реалізації дискреційних повноважень НКО, якими його наділяють відповідні санкційні регламенти, зокрема стаття 72 Регламенту щодо Росії, згідно з якою Казначейство може звернутися з проханням надати інформацію до визначеної особи, від особи, яка діє на підставі ліцензії, або будь-якої особи (a Person).

Виключно для моніторингу дотримання відповідних положень або виявлення ухилення від санкційних заборон OFSI може звернутися до визначеної особи з проханням надати інформацію про кошти або економічні ресурси, що належать, зберігаються або контролюються нею, або від її імені, або будь-яке розпорядження активами; її витрати або на її користь.

OFSI може вимагати від особи, яка діє на підставі ліцензії, надати інформацію про кошти або економічні ресурси, що розглядаються чи надаються за ліцензією, або будь-яке питання, якого стосується ліцензія.

OFSI може також вимагати від будь-якої особи надання інформації, якщо вважає, що ця особа може надати таку інформацію про характер та обсяг або кількість будь-яких коштів чи економічних ресурсів, що належать, зберігаються або контролюються визначеною особою, або наданих прямо чи опосередковано визначеній особі або на її користь; характер будь-яких фінансових операцій, укладених визначеною особою; дотримання відповідних положень або виявлення ухилення від санкційних заборон, положень про звітність або умов ліцензій; виявлення або отримання доказів скоєння правопорушення.

Регламенти наділяють OFSI широкими дискреційними повноваженнями за вказаними запитамі:

- OFSI може самостійно визначити спосіб і період надання інформації. Якщо строк для відповіді не вказано, запитувана інформація має бути надана протягом розумного часу;
- запит може містити постійне зобов'язання інформувати OFSI про зміну обставин або на такій періодичній основі, яку визначить OFSI;
- інформація, що запитується відповідно до цього положення, може стосуватися будь-якого періоду часу, протягом якого особа є або була визначеною особою.

5. Способи подання звітів

На відміну від системи звітування ORS, запровадженої OFAC, подання звітів до OFSI здійснюється безпосередньо шляхом онлайн-заповнення форми на окремих вебсторінках урядового порталу Сполученого Королівства.

Улітку 2025 р. OFSI повідомило, що запустило нові онлайн-форми для подання звітів, які забезпечують:

- оперативнішу роботу з даними, оскільки звіти надсилаються безпосередньо відповідним командам OFSI, що забезпечує швидшу обробку та реагування;
- менше додаткових запитань – онлайн-форми містять вбудовані інструкції та обов'язкові поля, що допомагають надати необхідну інформацію в правильному форматі з першого разу, зменшує ймовірність неправильного заповнення та відповідно уточнювальних запитів від OFSI;
- доступність – нові форми відповідають високим стандартам доступності, що гарантує, що ними може користуватися кожен⁹¹.

Для кожного виду звіту розроблена окрема сторінка онлайн-подання (механізм, схожий на заповнення Google Forms). Інформацію у формі, що відкривається під кожен звіт, заповнюють покроково, а тому для оперативності, полегшення заповнення на вебсторінці керівництва щодо подання звітів можна завантажити форму для попереднього перегляду питань онлайн-форми, щоб користувач наперед знав, яку інформацію від нього вимагатимуть.

⁹¹ OFSI launches online forms for reporting and licences, <https://ofsi.blog.gov.uk/2025/07/17/ofsi-launches-online-forms-for-reporting-and-licences/>

Тут же одразу можна завантажити й шаблони Excel-файлів, які після заповнення потрібно буде додати наприкінці процесу заповнення відповідної онлайн-форми.

<p>Designated Person reporting requirement online form</p> <p>Report now ></p> <p>Downloadable Form – Preview of Online Form Questions</p> <p>Designated Person reporting template</p>	<p>Frozen Asset Report Online form</p> <p>Report now ></p> <p>Downloadable Form – Preview of Online Form Questions</p> <p>Frozen Asset reporting Excel template</p>
---	--

Форми не можна зберігати під час обробки. Однак, якщо браузер не закрито, дані форми зберігатимуться до 20 годин. Кожна онлайн-форма містить інструкції щодо її заповнення. Крім того, під кожною онлайн-формою зазначено про можливість отримати допомогу в заповненні цієї форми за допомогою зв'язку через електронну пошту OFSI: ofsi@hmtreasury.gov.uk.

Перші три види звітів, про які зазначено вище, можуть бути пов'язані, і в конкретній ситуації залежно від обставин «відповідній установі» потрібно заповнити й надіслати кілька звітів. Тому, наприклад, у разі подання звіту про заморожені активи на це звертають увагу користувача:

«Якщо ви знаєте або підозрюєте, що особа є визначеною особою, будь ласка, заповніть звіт про підозрювану визначену особу (відкриється в новій вкладці). Якщо ви також повідомляєте про підозру в порушенні фінансових санкцій, будь ласка, заповніть звіт про підозру в порушенні (відкриється в новій вкладці)»⁹².

Онлайн-форми для подання звітів разом із необхідними шаблонами для заповнення доступні за посиланнями:

Звіт про заморожені активи	https://submit.forms.service.gov.uk/form/5945/report-frozen-asset
Звіт про підозрювану визначену особу	https://submit.forms.service.gov.uk/form/5371/report-a-suspected-designated-person
Звіт про підозру в порушенні фінансових санкцій	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6158/financial-sanctions-suspected-breach-reporting-form
Звіт про підозру в порушенні обмеження цін на нафту (ОПС)	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6375/oil-price-cap-opc-suspected-breach-reporting-form
Звіт про підозру в порушенні правил боротьби з тероризмом	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6345/counter-terrorism-suspected-breach-reporting-form
Звіт про іммобілізовані активи	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6718/designated-person-reporting-requirement
Звіт визначеної особи (самозвітування)	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6718/designated-person-reporting-requirement
Звіт ліцензійний (загальний)	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6361/licence-reporting-except-legal-services-general-licence-reporting
Звіт згідно з генеральною ліцензією на юридичні послуги	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6365/legal-services-general-licence-reporting

⁹² Frozen asset report, <https://submit.forms.service.gov.uk/form/5945/report-frozen-asset/ovuFLhKn>

Звіт про дотримання винятку «Інвестиції щодо невідконтрольної урядової території України»	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6295/complying-with-the-exception-investments-in-relation-to-non-government-controlled-ukrainian-territory
Звіт про дотримання винятку «Зарахування коштів на заморожені рахунки та відповідні рахунки і перекази з них»	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6293/complying-with-the-exception-credits-to-and-transfers-out-of-frozen-accounts-and-relevant-accounts
Звіт про дотримання винятку «Виняток для обов'язкових платежів»	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6294/complying-with-the-exception-exception-for-required-payments
Звіт про дотримання винятку «Інвестиції, пов'язані з Росією»	https://submit.forms.service.gov.uk/form/6296/complying-with-the-exception-investments-in-relation-to-russia

Після надсилання форми користувач отримує електронний лист із підтвердженням від OFSI, який містить деталі подання⁹³.

Інакший спосіб подання має щорічний звіт про заморожені активи. Його потрібно подавати у формі заповненого [шаблону](#), завантаженого з урядового вебсайту, шляхом відправлення на електронну пошту OFSI: ofsi@hmtreasury.gov.uk⁹⁴.

Також інший спосіб подання мають звіти провайдерів 1-го, 2-го та 3-го рівнів згідно з генеральною ліцензією про ліміт цін на нафту. Для подання цього звіту на окрему електронну пошту регулятора потрібно надіслати заповнені бланки для звітування згідно з ліцензією про дотримання ліміту цін на нафту: oilpricecap.ofsi@hmtreasury.gov.uk⁹⁵. Шаблони звіту розроблено окремо для [провайдера першого рівня](#) та провайдерів 2/3 рівнів – [у разі співпраці з небританським Tier 1](#) та [в разі непідтвердження Tier 1 відповідності вимогам звітності](#).

Якщо OFSI направляє запит чи повідомлення про надання звіту чи додаткової інформації / документів, то самостійно визначає обсяг інформації та може надати форму (шаблон) для цього. Наприклад, хоча щорічний звіт про іммобілізовані активи нормативно відображений у статті 70(1ZB), у публічному доступі немає окремої форми для його подання, що може бути пов'язано з тим, що реальна кількість утримувачів суверенних активів Росії є незначною, а отже, OFSI нескладно розіслати запити чи повідомлення до установ, які попередньо прозвітували про наявність таких активів, з метою спонукання до подання щорічного звіту (механізм адресної комунікації).

6. Відповідальність

Як і в США, відповідальність за порушення законодавства про фінансові санкції у Великій Британії є *цивільно-правовою* (за вітчизняною правничою термінологією йдеться радше про адміністративну) або *кримінальною*. Цей дуалізм створює гнучкий підхід до оцінювання порушень: від накладення грошових стягнень OFSI за менш суспільно небезпечні або необережні порушення до кримінального переслідування з реальними строками ув'язнення за умисні та більш тяжкі правопорушення.

Питання притягнення до відповідальності за санкційні порушення відображено насамперед у [SAMLА 2018](#), [PCA 2017](#) (Policing and Crime Act), а також безпосередньо в

⁹³ Frozen asset report, <https://submit.forms.service.gov.uk/form/5945/report-frozen-asset/ovuFLhKn>

⁹⁴ Frozen Assets Reporting (2025), Financial Sanctions Notice, 11/09/2025, p. 2, https://assets.publishing.service.gov.uk/media/68c2a7e58c6d992f23edd8a5/Financial_Sanctions_Notice_FAR_2025_110925.pdf

⁹⁵ UK Maritime Services Ban and Oil Price Cap Industry Guidance (Updated 15 January 2026), <https://www.gov.uk/government/publications/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance/uk-maritime-services-ban-and-oil-price-cap-industry-guidance#chapter-6-reporting-requirements>

тексті відповідного регламенту. Попри значну кількість санкційних режимів, в основі яких лежить окремий регламент, у Великій Британії загалом діє уніфікований підхід: після прийняття SAMLA та гармонізації регламентів міра відповідальності та загальні підходи до процедури притягнення до відповідальності за порушення в різних санкційних режимах мало чим різняться між собою.

Нормативною основою **кримінальної відповідальності** є [стаття 17](#) SAMLA, яка делегує виконавчій владі рамкові повноваження щодо встановлення заборон, обмежень, правил, вимог та умов, а для забезпечення їх виконання і запобігання обходу – визначати кримінальні правопорушення та притягувати до відповідальності в певних межах. Вона дозволяє передбачати покарання за правопорушення, описані в регламентах, у разі засудження за обвинувальним актом – не більше ніж 10 років ув'язнення, а в разі засудження в порядку спрощеного провадження – не більше ніж 6 чи 12 місяців (залежно від юрисдикції). Проте 10-річний строк є верхньою можливою межею, яка може бути встановлена урядом. У дійсності ж згідно з регламентами така верхня межа стосується лише окремих форм порушення торговельних заборон (наприклад, згідно зі статтею 80(2)(d) Регламенту санкцій щодо Росії), а в більшості випадків є меншою і диференційована залежно від виду порушення.

У [статті 80](#) Регламенту санкцій щодо Росії наведено перелік порушень, за вчинення яких загрожує кримінальна відповідальність. Згідно з цими положеннями невиконання вимог звітності про заморожені активи, про підозрювану визначену особу, про підозрюване порушення, про іммобілізовані активи (зокрема щорічний звіт), про підозрюване порушення обмежень цін на нафту, а також невиконання запиту OFSI карається ув'язненням на строк не більше ніж 6 місяців або штрафом, або обома видами покарання. Таке саме покарання передбачено й за відмову визначеної особи без поважної причини виконати свої зобов'язання щодо звітування визначених осіб або умисне чи необережне надання інформації, яка є неправдивою.

Водночас особа, яка стверджує, що діє на підставі ліцензії, але не виконує будь-яку умову ліцензії (зокрема умову щодо звітування), вчиняє правопорушення, яке карається за вироком за обвинувальним актом – ув'язненням на строк не більше ніж 7 років або штрафом (чи обома), а за рішенням суду в порядку спрощеного провадження – ув'язненням на строк до 6 чи 12 місяців (залежно від юрисдикції) або штрафом, або обома видами покарання (див. [статті 67\(2\)](#) та [80\(1\)](#) Регламенту).

Цивільна (адміністративна) відповідальність реалізується через механізм накладення OFSI грошових стягнень. Деталі процесуальних і матеріальних аспектів накладення грошових стягнень викладено в [Керівних вказівках OFSI з питань застосування фінансових санкцій та грошових стягнень](#). Серед них варто виокремити такі:

- для накладення штрафу регулятору достатньо довести сам факт порушення правил звітування (наприклад, неподання звіту за Генеральною ліцензією або щорічного звіту);
- стандартом доказування є «баланс імовірностей» (а не «поза розумним сумнівом»);
- OFSI не зобов'язане доводити не лише наявність умислу, а й обізнаності порушника про те, що він порушує закон; ці обставини можуть впливати лише на ступінь відповідальності;
- максимальний розмір штрафу становить більшу з двох величин: або 1 000 000 фунтів стерлінгів, або 50 % від оціночної вартості порушення (а якщо її немає – 1 000 000 фунтів стерлінгів). У контексті звітування вартість порушення може розраховуватися на підставі суми транзакцій, про які не було прозвітовано;
- штраф може бути накладено на фізичну чи юридичну особу (зокрема орган чи установу), а у разі накладення стягнення на юридичну особу OFSI має право паралельно

накласти стягнення і на її посадову особу, якщо порушення відбулося за її згодою або за мовчазною згодою, або було пов'язане з будь-якою недбалістю з її боку⁹⁶.

⁹⁶ Financial sanctions enforcement and monetary penalties guidance (Updated 14 November 2024), <https://www.gov.uk/government/publications/financial-sanctions-enforcement-and-monetary-penalties-guidance/financial-sanctions-enforcement-and-monetary-penalties-guidance>

РОЗДІЛ III

ЗВІТУВАННЯ ЗГІДНО З САНКЦІЙНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС ТА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС

1. Правова основа санкційної політики в Європейському Союзі

Визначення правової основи санкційної політики в ЄС потребує врахування складної структури правопорядку ЄС, який базується на ієрархічній структурі норм. З одного боку, це *acquis communautaire (acquis)* – надбання спільноти, правова система Європейського Союзу, яка охоплює акти законодавства ЄС (але не обмежується ними), прийняті в межах Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ⁹⁷. З другого боку, це правові системи держав, які є членами ЄС (держави-члени), кожна з яких має власні особливості та навіть може передбачати національні режими санкцій, відмінні від установлених на рівні ЄС.

Правова система ЄС (*acquis*) має два рівні: *первинне право* та *вторинне право*, які перебувають в ієрархічному підпорядкуванні. Первинне право фактично відіграє роль «Конституції ЄС», визначаючи розподіл компетенцій між Союзом та державами-членами, а також інституційну структуру ЄС. Воно охоплює передусім установчі договори – Договір про Європейський Союз (ДЄС) та Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), Хартію основних прав ЄС, а також договори про приєднання до ЄС⁹⁸. У первинному праві закріплено вихідні норми, що слугують правовою підставою для запровадження санкцій, які в офіційних документах ЄС названо обмежувальними заходами (*restrictive measures*). Запровадження санкцій поєднує інструментарій Спільної зовнішньої та безпекової політики (СЗБП) та економічної компетенції Союзу. Безпосередньою підставою для політичного рішення про застосування санкцій є стаття 29 ДЄС, яка уповноважує Раду ЄС ухвалювати рішення (*EU Council Decisions*), що визначають підхід Союзу до конкретного питання географічного або тематичного (предметного) характеру, а держави-члени зобов'язані забезпечувати узгодженість своїх національних політик із позиціями Союзу⁹⁹. Оскільки переважна частина обмежувальних заходів є заходами економічного або торговельного характеру, які використовуються в зовнішньополітичних цілях, то вони належать одразу до двох різних сфер компетенції: міжурядової сфери СЗБП і наднаціональної сфери торгівлі та руху капіталу. Тому, щоб рішення Ради ЄС, до складу якої входять міністри з урядів усіх 27 держав-членів, відповідальних за ту чи ту сферу, створило зобов'язання для приватних суб'єктів, активується стаття 215 ДФЄС: вона дозволяє Раді ЄС кваліфікованою більшістю голосів за спільною пропозицією Високого представника ЄС із закордонних справ і політики безпеки та Європейської комісії (далі – Комісія) ухвалювати регламенти (*EU Council Regulations*) для імплементації обмежувальних заходів¹⁰⁰.

Вторинне право є похідним від первинного й охоплює нормативно-правові акти, що ухвалюються інституціями ЄС (зокрема Радою ЄС, Комісією та Європейським парламентом). Вторинне право ЄС у сфері санкційної політики переважно відображається у формі *Рішень Ради ЄС* (у межах СЗБП) та *Регламентів Ради ЄС* (як економічних заходів). **Рішення Ради ЄС** є обов'язковими для держав-членів і встановлюють загальні рамки санкційного режиму. Водночас у частині СЗБП рішення Ради ЄС можуть мати пряму дію: зокрема, такі заходи, як ембарго на постачання зброї або обмеження на в'їзд визначеним фізичним особам,

⁹⁷ Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

⁹⁸ The European Union's primary law, <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/the-european-union-s-primary-law.html>

⁹⁹ Consolidated version of the Treaty on European Union (Current consolidated version: 15/03/2025), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016M/TXT>

¹⁰⁰ Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (Current consolidated version: 15/03/2025), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT>

впроваджуються безпосередньо державами-членами, які юридично зобов'язані діяти відповідно до рішень Ради ЄС щодо СЗБП¹⁰¹.

Регламенти Ради ЄС є актами прямої дії, які безпосередньо регулюють поведінку у сфері торгівлі та руху капіталу. За своїм змістом Регламенти Ради ЄС:

- визначають види та конкретизований зміст обмежувальних заходів, сферу їхньої дії;
- у Додатках (*Annexes*) вичерпно визначено списки фізичних та юридичних осіб, на яких поширюються обмеження, тобто перелік визначених осіб (*designated persons*) у разі персональних санкцій, а також списки предметів (суден, товарів, технологій тощо), щодо яких встановлюються обмежувальні заходи;
- мають розгалужену систему винятків (*exemptions*), а також відступів (*derogations*), які дозволяють національним компетентним органам видавати ліцензії (*license*) на здійснення заборонених цими регламентами дій;
- передбачають процесуальні та правові гарантії, зокрема обов'язок Ради ЄС мотивувати рішення про внесення особи до списку та індивідуально повідомити підсанкційну особу про ухвалене щодо неї рішення, право на оскарження цього рішення тощо;
- імперативні вимоги щодо звітування та співпраці, які зобов'язують розкривати інформацію про виявлені активи чи порушення, надавати будь-яку інформацію з метою сприяння імплементації регламентів;
- зобов'язують держав-членів встановити правила щодо каральних заходів, включно, за потреби, з кримінальними, що застосовуються до порушень положень регламентів, та вживавати всіх необхідних заходів для забезпечення їх виконання.

З огляду на статтю 288 ДФЄС регламенти Ради ЄС є обов'язковими в повному обсязі та підлягають застосуванню з моменту набрання ними чинності у всіх державах-членах без необхідності їх ратифікації чи імплементації в національне законодавство. Завдяки прямій дії вони забезпечують єдину правову основу санкційної політики та однакові підходи в правозастосуванні для всіх держав-членів, кожна з яких, ураховуючи збережений суверенітет, має особливості правової системи і правові традиції.

Згідно зі статтею 83 ДФЄС, Європейський парламент і Рада за допомогою **директив**, ухвалених за звичайною законодавчою процедурою, можуть встановити мінімальні правила щодо визначення кримінальних правопорушень та санкцій у сфері особливо тяжкої злочинності транскордонного змісту, що впливає з природи або наслідків таких правопорушень або з особливої необхідності спільно боротися проти них¹⁰². Диференційований підхід держав-членів ЄС до врегулювання питання відповідальності за порушення санкцій спричинив суттєві відмінності у визначенні та обсязі поняття порушення санкцій, видах та розмірах покарань за вчинені діяння, а також щодо інших заходів впливу, які застосовували до порушників¹⁰³. Тому 24 квітня 2024 р. було прийнято [Директиву 2024/1226 «Про визначення кримінальних правопорушень і покарання за порушення обмежувальних заходів Союзу та внесення змін до Директиви \(ЄС\) 2018/1673»](#), яка охопила такі питання: перелік діянь, які визначають як порушення санкцій; форми вини; факультативний поріг криміналізації; види покарань, які застосовуються до фізичних та юридичних осіб; обставини, які пом'якшують покарання, та обставини, які обтяжують покарання; строки давності за вчинені порушення; правила юрисдикції; інструменти

¹⁰¹ Докладніше див.: Абдуллаєв Р. А. Правове регулювання санкцій у праві Європейського Союзу: дис. ... доктора філософії, с. 86, <https://dspace.onua.edu.ua/items/004fcb9c-6124-441f-958b-cd96227d371e>

¹⁰² Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (Current consolidated version: 15/03/2025), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT>

¹⁰³ Практики транспозиції Директиви ЄС 2024/1226 державами-членами Союзу: визначення кримінальних правопорушень і покарання за порушення обмежувальних заходів Союзу: аналітика / Інститут законодавчих ідей; [А. Климосюк, М. Рубашенко, О. Гузій, Т. Хутор], https://izi.institute/analysts/Transposition_of_EU_directive_2024_1226_by_EU_member_states_ILI/

розслідування, координація та співпраця між компетентними органами держав-членів та інституціями ЄС; інші заходи кримінально-правового характеру¹⁰⁴.

Директиви – це правові акти ЄС, які встановлюють обов’язкові цілі, яких мають досягти держави-члени ЄС, яким вони адресовані (стаття 288 ДФЄС), однак на відміну від регламентів вони не мають прямої дії і вимагають транспозиції в національне законодавство держав-членів. Держави-члени можуть обирати форму та методи транспонування директив у національне законодавство. Однак вони зобов’язані дотримуватись умов директиви щодо результату, якого потрібно досягти, та терміну, до якого має відбутися транспонування¹⁰⁵.

Рис. 3.1. Правова основа санкцій ЄС

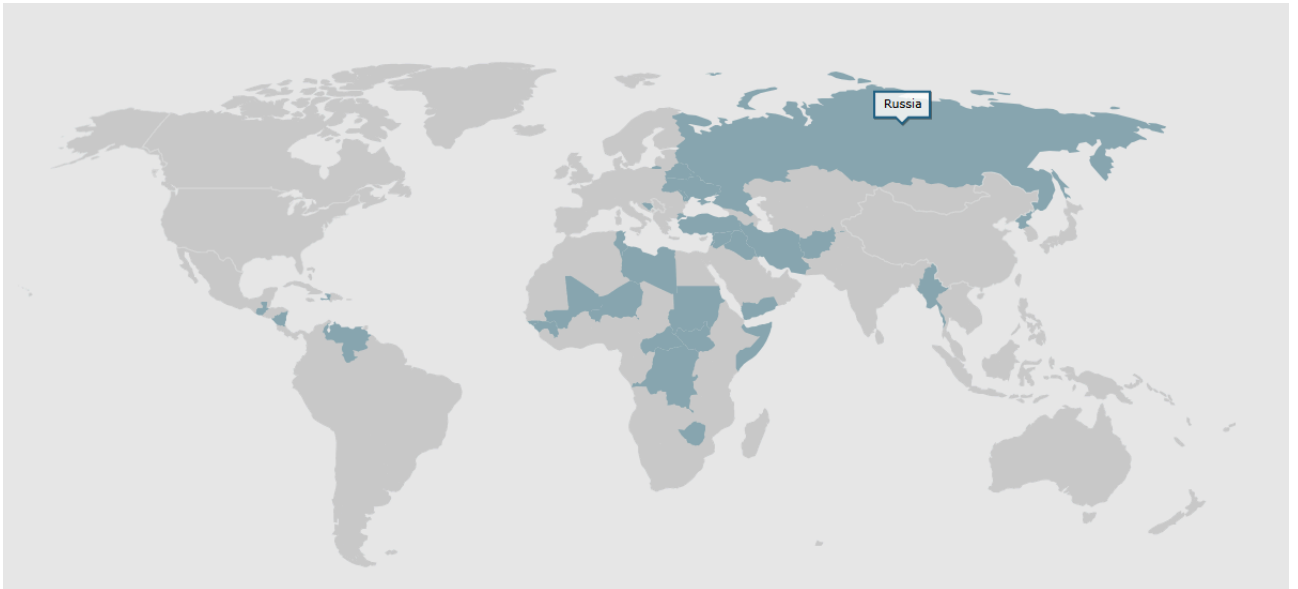

В основі кожного санкційного режиму (програми) лежить окреме рішення та регламент Ради ЄС. Станом на січень 2026 р. в ЄС діють 35 режимів санкцій у контексті третіх держав (Афганістан, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Бурунді, ЦАР, КНР, КНДР, ДРК, Гватемала, Гвінея, Гвінея-Бісау, Гаїті, Іран, Ірак, Ліван, Лівія, Малі, Молдова, Чорногорія, М’янма, Нікарагуа, Нігер, Росія, Сербія, Сомалі, Південний Судан, Судан, Сирія, Туніс, Туреччина, Україна, Венесуела, Ємен, Зімбабве). У контексті окремих держав діють декілька режимів санкцій, наприклад, у контексті Росії, України, Ірану, Лівану та Молдови. Також діють 4 тематичних (горизонтальних) режими санкцій: глобальний режим санкцій за порушення прав людини, режим санкцій за кібератаки, режим щодо застосування хімічної зброї та режим проти тероризму. Докладніше про режими санкцій ЄС можна дізнатися на мапі [«EU Sanctions Map»](#), що є вебінструментом, який в онлайн-доступі дає змогу ознайомитися з усіма чинними санкційними режимами ЄС: щодо кожного з них надано стислий опис контексту (причин) введення, список визначених осіб, організацій і предметів, посилання на нормативні акти (відповідні рішення та регламенти Ради ЄС) та керівні вказівки (*Guidance*).

Рис. 3.2. Мапа санкційних режимів ЄС (січень 2026 р.; джерело: EU Sanctions Map)

¹⁰⁴ Directive (EU) 2024/1226 of the European Parliament and of the Council of 24 April 2024 on the definition of criminal offences and penalties for the violation of Union restrictive measures and amending Directive (EU) 2018/1673, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1226/oj>

¹⁰⁵ National transposition. EUR-Lex home, <https://eur-lex.europa.eu/collection/n-law/mne.html>

Рада ЄС прийняла 6 регламентів і запровадила відповідну кількість санкційних режимів з огляду на збройну агресію Росії проти України та інші дії Росії, пов'язані з цим. Ці санкційні режими стосуються різних аспектів та етапів агресивної політики Росії та, якщо не зазначено інше, діють паралельно (автономно):

- [Регламент Ради ЄС № 269/2014](#) від 17 березня 2014 р. щодо обмежувальних заходів стосовно дій, що підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України¹⁰⁶;
- [Регламент Ради ЄС № 692/2014](#) від 23 червня 2014 р. щодо обмежень на імпорт до Союзу товарів походженням з Криму або Севастополя у відповідь на незаконну анексію Криму та Севастополя¹⁰⁷;
- [Регламент Ради ЄС № 833/2014](#) від 31 липня 2014 р. щодо обмежувальних заходів з огляду на дії Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні¹⁰⁸;
- [Регламент Ради ЄС № 2022/263](#) від 23 лютого 2022 р. щодо обмежувальних заходів у відповідь на визнання невідконтрольованих уряду територій Донецької та Луганської областей України та введення російських збройних сил у ці райони¹⁰⁹;
- [Регламент Ради ЄС № 765/2006](#) від 18 травня 2006 р. щодо обмежувальних заходів з огляду на ситуацію в Білорусі та участь Білорусі в російській агресії проти України¹¹⁰;

¹⁰⁶ Council Regulation (EU) No 269/2014 of 17 March 2014 concerning restrictive measures in respect of actions undermining or threatening the territorial integrity, sovereignty and independence of Ukraine: Consolidated text on 15.12.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0269-20251215>

¹⁰⁷ Council Regulation (EU) No 692/2014 of 23 June 2014 concerning restrictive measures in response to the illegal annexation of Crimea and Sevastopol: Consolidated text on 25.02.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0692-20250225&qid=1769688432328>

¹⁰⁸ Council Regulation (EU) No 833/2014 of 31 July 2014 concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine: Consolidated text on 19.12.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20251219>

¹⁰⁹ Council Regulation (EU) 2022/263 of 23 February 2022 concerning restrictive measures in response to the illegal recognition, occupation or annexation by the Russian Federation of certain non-government controlled areas of Ukraine: Consolidated text on 25.02.2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02022R0263-20250225&qid=1769688750000>

¹¹⁰ Council Regulation (EC) No 765/2006 of 18 May 2006 concerning restrictive measures in view of the situation in Belarus and the involvement of Belarus in the Russian aggression against Ukraine: Consolidated text on 17.12.2025, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2006/765/2025-12-17>

- [Регламент Ради ЄС 2024/2642](#) від 8 жовтня 2024 р. щодо обмежувальних заходів з огляду на дестабілізуючу діяльність Росії¹¹¹.

Серед них особливе місце посідають Регламенти Ради ЄС № 269/2014 та № 833/2014. Перший передбачає переважно персональні санкції, оскільки спрямований головню на конкретних суб'єктів (фізичних та юридичних осіб), перелічених у додатку до Регламенту. Другий – спрямований переважно на галузі економіки та певні види діяльності Росії (секторальні санкції). Їхньою особливістю є те, що за критеріями кількості підсанкційних осіб, обсягу охоплених секторів економіки та впливу на світову торгівлю вони створюють санкційні режими, що є наймасштабнішими та найширшими в історії ЄС. До того ж ці режими є найдинамічнішими з погляду систематичного оновлення й розширення та найбільш інноваційними з позиції впровадження нових інструментів санкційної політики, серед яких, зокрема, широкі критерії внесення до санкційних списків (наприклад, особа може бути «впливовим бізнесменом», що наповнює бюджет Росії, що є достатньою підставою для внесення до списку), запровадження цінової стелі на нафту, введення обов'язку звітування для визначених осіб та механізмів щорічного звітування тощо. З огляду на це та на предмет дослідження, у цій аналітиці щодо обов'язків звітування увагу зосереджено саме на вказаних регламентах.

З огляду на масштаб, юридичну складність і динамічний розвиток санкційних режимів, запроваджених у контексті агресивної політики Росії проти України, Комісія видає офіційні висновки й роз'яснення (*Guidance Notes, Notice*)¹¹² та систематично актуалізує їх. У них Комісія висвітлює своє розуміння низки положень Регламенту і не створює жодних нових законодавчих норм. Комісія здійснює нагляд за застосуванням права Союзу під контролем Суду ЄС, і лише останній відповідно до установчих договорів може надавати юридично обов'язкові тлумачення актів інституцій Союзу¹¹³. Крім того, Комісія публікує та регулярно оновлює зведену версію розділу «[Часті запитання щодо санкцій, прийнятих після військової агресії Росії проти України та участі в ній Білорусі](#)» (*FAQs*), надаючи практичні відповіді на конкретні запитання¹¹⁴. Своєю чергою Рада ЄС публікує документи про найкращі практики щодо ефективного впровадження санкцій, серед яких варто виокремити «[Найкращі практики щодо ефективного впровадження обмежувальних заходів](#)»¹¹⁵ та «[Керівні вказівки щодо впровадження та оцінювання обмежувальних заходів \(санкцій\) у межах СЗБП ЄС](#)»¹¹⁶.

2. Обов'язки звітування згідно з Регламентами Ради ЄС № 269/2014 та № 833/2014

Регламенти № 269/2014 та № 833/2014 запровадили розгалужену багаторівневу систему звітування, яка базується на викладених у них нормах. Залежно від суб'єкта та адресата повідомлення інформації можна виокремити такі рівні:

¹¹¹ Council Regulation (EU) 2024/2642 of 8 October 2024 concerning restrictive measures in view of Russia's destabilising activities: Consolidated text on 15.12.2025,
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02024R2642-20251215&qid=1769689514086>

¹¹² Sanctions: Commission publishes guidance to help European operators assess sanctions circumvention risks,
https://finance.ec.europa.eu/news/sanctions-commission-publishes-guidance-help-european-operators-assess-sanctions-circumvention-risks-2023-09-07_en

¹¹³ Commission Guidance Note On The Implementation Of Certain Provisions Of Regulation (Eu) No 833/2014: Commission Notice of 25.8.2017, p. 2,
https://finance.ec.europa.eu/system/files/2020-01/170825-guidance-implementation-regulation-833-2014_en.pdf

¹¹⁴ Consolidated version of the frequently asked questions concerning sanctions adopted following Russia's military aggression against Ukraine and Belarus' involvement in it,
https://finance.ec.europa.eu/publications/consolidated-version_en

¹¹⁵ EU Best Practices for the effective implementation of restrictive measures (doc 11623/24),
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11623-2024-INIT/en/pdf>

¹¹⁶ Guidelines on implementation and evaluation of restrictive measures (sanctions) in the framework of the EU Common Foreign and Security Policy (doc. 5664/18),
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/en/pdf>

I – звітування фізичних і юридичних осіб (включно з установами та організаціями) перед національним компетентним органом (НКО) відповідної держави-члена, а в деяких випадках і перед Комісією;

II – звітування НКО перед Комісією та повідомлення НКО інших держав-членів;

III – звітування Комісії перед Радою ЄС (в окремих випадках).

Рис. 3.3. Звітування згідно з регламентами (схема показує можливі варіанти узагальнено; кожен конкретний вид звітування має свій набір суб'єктів і адресатів)

Звітування на I рівні (звітування перед НКО). Загальну законодавчу рамку для цих процедур установлюють статті 8, 9, 12 Reg. 269 та статті 6–6(b) Reg. 833. За змістом цих положень:

- фізичні та юридичні особи, організації та установи повинні негайно надавати будь-яку інформацію, яка сприятиме виконанню регламенту, а також співпрацювати з НКО у будь-якій перевірці такої інформації. Насамперед ідеться про інформацію щодо заморожених активів, щодо активів підсанкційних осіб на території ЄС, які підлягають замороженню або які були предметом переміщень, передач, змін, використання, доступу та інших операцій, що передували внесенню особи до списку визначених осіб (стаття 8(1) Reg. 269), а також про будь-яку інформацію, яка сприятиме реалізації регламенту про секторальні санкції (стаття 6b Reg. 833);
- визначені особи зобов'язані повідомляти про їхні активи, що перебувають під юрисдикцією держав-членів, та співпрацювати з НКО в будь-якій перевірці цієї інформації;
- ці обов'язки виконуються, незважаючи на чинне законодавство щодо звітності, конфіденційності та професійної таємниці, та відповідно до поваги до конфіденційності комунікації між адвокатами та їхніми клієнтами, гарантованої статтею 7 Хартії основних прав ЄС;
- конфіденційність комунікації між адвокатами та їхніми клієнтами передбачає конфіденційність комунікації, якщо такі юридичні консультації надаються у зв'язку з поточними або майбутніми судовими процесами;
- забезпечується повага до національних або інших чинних правил щодо конфіденційності інформації, якою володіють судові органи (стаття 8(1) Reg. 269), та до правил обробки персональних даних (стаття 8(5) Reg. 269);
- будь-яка інформація, надана або отримана НКО, використовується цими органами виключно для цілей, для яких вона була надана або отримана.

Регламенти 269 та 833 передбачають численні обов'язки певних фізичних та юридичних осіб, включно з установами та організаціями, інформувати НКО. Зведений перелік цих обов'язків подано в таблиці.

Таблиця 3.1. Звіти і повідомлення певних фізичних та юридичних осіб

I. Council Regulation (EU) No 269/2014 of 17 March 2014 (щодо обмежувальних заходів стосовно дій, що підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України)				
Стаття	Зміст повідомлення	Суб'єкт звітування	Адресат	Строк
7(1)	Про зарахування коштів, перерахованих третіми сторонами на заморожені рахунки визначених осіб, за умови їх замороження	Фінансові та кредитні установи	НКО	Негайно (без затримок), після будь-якої такої операції
8(1)(a) 8(1b)	Про замороження активів	Фізичні та юридичні особи, організації та установи; центральні депозитарії цінних паперів	НКО держави-члена, у якій вони проживають чи перебувають	Негайно (без затримок), після будь-якої операції із замороження
8(1)(a) 8(1b)	Про виявлені активи, які повинні бути визнані замороженими, але ще не були заморожені	Фізичні та юридичні особи, організації та установи; центральні депозитарії цінних паперів	НКО держави-члена, у якій вони проживають чи перебувають	Протягом 2 тижнів з моменту отримання інформації про активи
8(1)(a) 8(1b)	Про активи визначених осіб, які були предметом будь-яких переміщень, передач, змін, використання, доступу або інших заборонених операцій, здійснених за 2 тижні до внесення до списку	Фізичні та юридичні особи, організації та установи; центральні депозитарії цінних паперів	НКО держави-члена, у якій вони проживають чи перебувають	Протягом 2 тижнів з моменту отримання інформації про такі дії
8(1b)	Про надзвичайні та непередбачені втрати й збитки, що стосуються заморожених чи таких, що мали бути визнані замороженими, активів	Центральні депозитарії цінних паперів	а) НКО держави-члена, у якій вони перебувають; б) Комісія	Два строки: а) протягом 2 тижнів з моменту отримання інформації про такі дії; б) кожні 3 місяці після цього

9(2)(a)	Про активи, що перебувають під юрисдикцією держави-члена, які належать визначеним особам, перебувають у їхній власності, у їхньому володінні або під їхнім контролем	Визначені особи	НКО держави-члена, у якій перебувають ці активи	Два альтернативні строки: а) до 1 вересня 2022 р., або б) протягом 6 тижнів з дати «визначення» особи
9(2)(b)	Про будь-яку інформацію на запит НКО щодо активів, що перебувають під юрисдикцією держави-члена, які належать визначеним особам, перебувають у їхній власності, у їхньому володінні або під їхнім контролем (<i>впливає з обов'язку співпраці з НКО</i>)	Визначені особи	НКО держави-члена, у якій перебувають ці активи	Визначається запитом НКО

**II. Council Regulation (EU) No 833/2014 of 31 July 2014
(щодо обмежувальних заходів з огляду на дії Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні)**

Стаття	Зміст повідомлення	Суб'єкт звітування	Адресат	Строк
2(3) 2(3b)	Про перше застосування гуманітарного винятку на експорт до Росії товарів подвійного використання та пов'язаних із ними послуг і допомоги	Експортер	НКО держави-члена, у якій експортер проживає чи зареєстрований	Не встановлений
2a(3) 2a(3b)	Про перше застосування гуманітарного винятку на експорт до Росії товарів, що можуть сприяти військовому та технологічному розвитку Росії або розвитку її оборонного та безпекового сектору, та пов'язаних із ними послуг і допомоги	Експортер	НКО держави-члена, у якій експортер проживає чи зареєстрований	Не встановлений
3b(4)	Про застосування винятку про продаж, постачання, передачу або експорт до Росії товарів, придатних для використання в нафтопереробці та скрапленні природного газу, або надання пов'язаної з ними технічної чи фінансової допомоги, що було	Експортер	НКО	Протягом 5 робочих днів після таких дій

	необхідним для термінового запобігання або пом'якшення шкоди для здоров'я та безпеки людини або довкілля			
3d(5)	Про нерегулярний рейс між Росією та ЄС	Експлуатанти повітряних суден, що здійснюють нерегулярні рейси між Росією та ЄС	НКО держави-члена на відправлення або призначення	До початку виконання рейсу та принаймні за 48 годин
3e(2)	Про виконання статті 3d на підставі аналізу плану польотів (заборони та обмеження в межах авіасполучення з Росією)	«Eurocontrol» (менеджер мережі авіауруху ЄС)	а) Комісія; б) НКО держав-членів	Регулярно
3m(3)	Про разові операції з короткостроковою поставкою сирової нафти і нафтопродуктів за контрактами, укладеними до певної дати (до заборони на такі операції)	а) НКО (перед Комісією); б) суб'єкти господарювання – імпортери (перед НКО)	а) Комісія; б) НКО	НКО перед Комісією – через 10 днів після постачання, а імпортери – у строк, визначений НКО
3m(10)	Про обсяги сирової нафти, імпортованої трубопроводом з Росії (до повної заборони)	а) НКО (перед Комісією); б) суб'єкти господарювання – імпортери (перед НКО)	а) Комісія; б) НКО	НКО перед Комісією – кожні 3 місяці, а імпортери – у строк, визначений НКО
3m(11)	Про всі операції з купівлі, імпорту або передачі до ЄС конденсатів природного газу із заводів з виробництва скрапленого природного газу, що походять із Росії або експортуються з Росії	Фізичні та юридичні особи, організації та установи	НКО держави-члена, у якій суб'єкти проживають, перебувають або зареєстровані	Протягом 2 тижнів
3n(9)	Про застосування винятку щодо транспортування або надання технічної допомоги, брокерських послуг чи фінансування, пов'язаних із транспортуванням сирової нафти або нафтопродуктів, що походять із Росії або експортовані з Росії, необхідне для термінового запобігання	Суб'єкти транспортування або надання технічної допомоги, брокерських послуг чи фінансування, пов'язаних із транспортування	НКО	Негайно (без затримок) з моменту виявлення події

	або пом'якшення шкоди для здоров'я та безпеки людей чи довкілля, або у відповідь на стихійні лиха	м сирій нафти або нафтопродуктів		
3n(12)	Про всі операції з купівлі або передачі до третіх країн конденсатів природного газу із заводів з виробництва СПГ, що походять із Росії або експортуються з Росії	Фізичні та юридичні особи, організації та установи	НКО держави-члена, у якій суб'єкти проживають, перебувають або зареєстровані	Протягом 2 тижнів
3q(4)	Про будь-який дозволений продаж або іншу домовленість, що передбачає передачу права власності, будь-якій третій країні на танкери для перевезення сирої нафти або нафтопродуктів	Громадянин держави-члена, фізична особа, яка проживає в державі-члені, та юридична особа, організація або установа, зареєстрована в ЄС	НКО держави-члена, у якій власник танкера є громадянином, резидентом або зареєстрованим	Негайно (без затримок)
3r(7)	Про будь-які дозволені операції з розвантаження та імпорту до ЄС скрапленого природного газу, що походить із Росії або експортується з Росії	Юридичні особи, що здійснюють операції з розвантаження скрапленого природного газу	НКО держави-члена, у якій суб'єкти перебувають	Два строки: а) до 26 липня 2024 р.; б) щомісяця після цього
4(3)	Щодо експорту та інших дій щодо товарів зі Спільного військового списку ЄС будь-якій фізичній чи юридичній особі, організації чи установі в Росії або для використання в Росії, здійснених без попереднього дозволу за надзвичайної ситуації	Суб'єкти експортування та інших дій щодо товарів зі Спільного військового списку ЄС	НКО	Протягом 5 робочих днів з моменту надання послуг
5(6)	Щодо застосування винятку про нові позики або кредити з визначеною в регламенті винятковою метою (фінансування незабороненого імпорту або експорту між ЄС і третьою державою чи виконання критеріїв платоспроможності та ліквідності)	Суб'єкти угоди щодо нових позик або кредитів	НКО	Протягом 3 місяців з дати позики або кредиту

5(7)	Про застосування винятку щодо зняття коштів або виплат, здійснених за договором, укладеним до 26.02.2022 з юридичними особами, переліченими в цій статті, за виконання певних умов	Суб'єкти угоди щодо позик або кредитів, укладених до 26.02.2022	НКО	Протягом 3 місяців з дати зняття або виплат
5a(2)	Про застосування винятку щодо надання будь-яких нових позик чи кредитів Росії, її уряду, Центральному банку Росії чи юридичним особам, що діють від їхнього імені, з визначеною в регламенті винятковою метою	Суб'єкти угоди щодо нових позик або кредитів (після 23.02.2022)	НКО	Протягом 3 місяців з дати позики або кредиту
5a(3)	Про застосування винятку щодо зняття коштів або виплат, здійснених за договором про позику чи кредит російському уряду, Центральному банку Росії чи юридичним особам, що діють від їхнього імені, укладеним до 23.02.2022, з визначеною в регламенті винятковою метою	Суб'єкти угоди щодо позик або кредитів, укладених до 23.02.2022	НКО	Протягом 3 місяців з дати зняття або виплат
5a(4a)	Про резерви й активи Центрального банку Росії, організації або установи, що діють від імені або за його вказівкою, у т. ч. й Фонду національного добробуту Росії	Фізичні та юридичні особи, установи та організації, які володіють активами та резервами, контролюють їх або є контрагентами	а) НКО держави-члена, у якій суб'єкти проживають або перебувають ; б) Комісія	Два строки: а) протягом 2 тижнів після 26 лютого 2023 р.; б) кожні 3 місяці після цього
5a(4b)	Про надзвичайну та непередбачену втрату або пошкодження активів і резервів Центрального банку Росії, організації або установи, що діють від його імені або за його вказівкою, у т. ч. й Фонду національного добробуту Росії	Фізичні та юридичні особи, установи та організації, які володіють активами та резервами, контролюють їх або є контрагентами	а) НКО держави-члена, у якій суб'єкти проживають або перебувають ; б) Комісія	Негайно
5a(11) 5a(13)	Про загальну суму, що залишилася тимчасово утриманою станом на 31.12 попереднього року, тимчасово утримані суми, використані протягом попереднього року,	Центральні депозитарії цінних паперів	а) НКО держави-члена, у якій суб'єкти проживають або	До 30 червня кожного року

	та тимчасово утримані суми, які мають бути перераховані Союзу		перебувають ; b) Комісія	
5ae(5)	Про застосування гуманітарного та інших винятків щодо будь-якої угоди, укладеної з портами та шлюзами, переліченими в частині А та частині С Додатка XLVII до Регламенту	Оператори (фізичні і юридичні особи, що здійснюють операцію, що підпадає під виняток)	НКО держави-члена, у якій оператори зареєстровані або за законодавством якої створені	Протягом 2 тижнів з моменту укладення угоди
5af(4)	Про застосування винятку щодо суворо необхідних операцій, пов'язаних із газопроводами «Північний потік» та «Північний потік 2», для термінового запобігання або пом'якшення шкоди для здоров'я та безпеки людей, морського судноплавства чи довкілля або у відповідь на стихійні лиха	Оператори (фізичні і юридичні особи, що здійснюють операцію, що підпадає під виняток)	НКО держави-члена, у якій оператори зареєстровані або за законодавством якої створені	Протягом 2 тижнів з моменту укладення угоди
5g(1)	Про перелік депозитів, що перевищують 100 000 євро, що належать (а) громадянам Росії або (б) фізичним особам, які проживають у Росії, або (с) юридичним особам, організаціям чи органам, зареєстрованим у Росії, або (д) юридичним особам, зареєстрованим за межами ЄС, та понад 50 % прав на які належать громадянам Росії або фізичним особам, які проживають у Росії	Кредитні установи	а) НКО держави-члена, у якій вони перебувають , або b) Комісія	Два строки: а) не пізніше 27 травня 2022 р. ; б) щорічно (кожні 12 місяців)
5g(1)	Про перелік депозитів, що перевищують 100 000 євро, якими володіють громадяни Росії або фізичні особи, що проживають у Росії та які набули громадянства держави-члена або права на проживання в державі-члені через схему громадянства для інвесторів або схему проживання для інвесторів	Кредитні установи	а) НКО держави-члена, у якій вони перебувають , або b) Комісія	Регламентом не встановлений, але згідно з Інструкцією ¹¹⁷ – бажано до 27 травня 2022 р.

¹¹⁷ Instructions for reporting of deposits. European Banking Authority, <https://www.bsi.si/en/banking-supervision/financial-restrictive-measures/reporting-obligation>

5r(1)	Про будь-який переказ коштів, що перевищує 100 000 євро, за межі ЄС, який було здійснено протягом кварталу, прямо чи опосередковано, в одній або кількох операціях	Юридичні особи, організації та установи, зареєстровані в ЄС, понад 40 % майнових прав яких станом на 1 травня 2024 р. належать: а) юридичній особі, зареєстрованій у Росії; б) громадянину Росії; або с) фізичній особі, яка проживає в Росії	НКО держав-членів, у яких вони зареєстровані	Протягом 2 тижнів після закінчення кожного кварталу
5r(2)	Про всі перекази коштів з Союзу на сукупну суму, що за квартал перевищує 100 000 євро, які вони ініціювали прямо чи опосередковано для юридичних осіб, організацій та установ, які зареєстровані в ЄС і понад 40 % майнових прав яких станом на 1 травня 2024 р. належать: а) юридичній особі, зареєстрованій у Росії; б) громадянину Росії; або с) фізичній особі, яка проживає в Росії	Кредитні та фінансові установи	НКО держав-членів, у яких вони перебувають	Протягом 2 тижнів після закінчення кожного кварталу (починаючи з 01.07.2024)
5v(1)	Про заплановану дату в'їзду на територію держави-члена ЄС дипломатичним персоналом Росії, який має намір подорожувати до будь-якої держави-члена або проїжджати транзитом через неї	Громадяни Росії, які є дипломатичним або консульським персоналом Росії, або адміністративно-технічним персоналом чи обслуговуючим персоналом дипломатичних представництв чи консульських установ Росії, або члени їхніх	НКО держав-членів, яких стосується поїздка	Принаймні за 24 години до запланованої дати

		сімей, власники дійсного дозволу на проживання, включно з дипломатичними документами, що посвідчують особу, або дійсної візи, виданої іншою державою		
6b(1)	Про будь-яку інформацію, яка сприятиме імплементації цього Регламенту (<i>загальний обов'язок повідомлення</i>)	Фізичні та юридичні особи, організації та установи	НКО держави-члена, у якій вони проживають або перебувають	Протягом 2 тижнів з моменту отримання інформації
12g(2b)	Про застосування винятку, який дозволяє укладення експортерам державних контрактів з органом державної влади в третій країні або з міжнародною організацією без договірної заборони на реекспорт до Росії та реекспорт для використання в Росії товарів і технологій, перелічених в окремих додатках до Регламенту	Експортери	НКО держави-члена, у якій вони проживають або зареєстровані	Протягом 2 тижнів з моменту його укладення
12g(4)	Про порушення контрагентом із третьої країни договірних зобов'язань за контрактом, що передбачає під заборонаю реекспорту до Росії та для використання в Росії експорт до третьої країни, за винятком країн-партнерів, товарів і технологій, перелічених в окремих додатках до Регламенту	Експортери	НКО держави-члена, у якій вони проживають або зареєстровані	Негайно, щойно їм стане відомо про порушення
12ga(4)	Про порушення контрагентом із третьої країни договірних зобов'язань за контрактом, що передбачає заборону контрагентам і субліцензіатам прав інтелектуальної власності чи комерційної таємниці використовувати права інтелектуальної власності, комерційну таємницю у зв'язку зі спільними	Фізичні та юридичні особи, організації та установи	НКО держави-члена, у якій вони проживають або зареєстровані	Негайно, щойно їм стане відомо про порушення

	предметами високого пріоритету, для продажу, постачання, передачі або експорту до Росії або для використання в Росії			
12h	Про застосування винятку, за яким щодо проєкту «Paks II» (АЕС в Угорщині) дозволена діяльність, необхідна для завершення цивільних ядерних установок	Фізичні та юридичні особи, організації та установи, залучені до проєкту	НКО держави-члена, у якій вони проживають або засновані чи зареєстровані	Протягом 2 тижнів з моменту початку діяльності

На підставі закріплених у регламентах положень про звітування певних фізичних та юридичних осіб можна надати загальну характеристику механізму звітування.

По-перше, нормативна основа визначена безпосередньо в регламентах, які мають пряму дію і обов'язкові для виконання всіма державами-членами. Тож вони зобов'язані вжити всіх законодавчих і практичних заходів для того, щоб механізм звітування працював ефективно. Однак вказані звіти є лише «мінімальним стандартом», оскільки держави-члени не лише мають право, але й, з огляду на загальний обов'язок належно сприяти реалізації положень регламентів, де-факто зобов'язані за потреби встановлювати й інші види звітування. Особливо це стосується національних санкційних режимів, які держави-члени можуть запроваджувати паралельно із загальноєвропейськими.

У регламентах переважно використовують формулювання «повинні інформувати» (*shall inform*), «повинні надати інформацію» (*shall supply information / shall provide information*), рідше – «повинні звітувати» (*shall report*). Попри різні мовні конструкції, ці терміни фактично є тотожними за змістовим наповненням (наприклад, статті 3m(11), 3n(12), 5g(1)(a) Reg. 833), а в керівних вказівках та відповідях на найчастіші запитання Комісія пояснює інформування через обов'язки звітування (*reporting obligations*)¹¹⁸.

По-друге, суб'єкти звітування різняться залежно від типу звіту та його мети. Передовсім слід зазначити, що, подібно до санкційного регулювання Великої Британії, санкційні регламенти діють на всій території ЄС, а їх екстратериторіальне застосування пов'язане з принципом громадянства.

Під «територією Союзу» розуміють території держав-членів, до яких застосовується ДЄС, на умовах, встановлених у ДЄС, включно з їхнім повітряним простором (стаття 1(h) Reg. 269 і стаття 1() Reg. 833) та бортами повітряних суден або суден, що перебувають під юрисдикцією держави-члена. За *ratio personae* та *ratio materiae* регламенти поширюють свою дію на:

- a) будь-яких осіб, які перебувають на території ЄС;
- b) громадян держав-членів ЄС – навіть поза межами Союзу;
- c) будь-яку юридичну особу, організацію або установу, що перебуває на території ЄС;
- d) юридичну особу, організацію або установу, яка зареєстрована або створена відповідно до законодавства держави-члена – навіть поза межами ЄС;
- e) будь-яку діяльність, що ведеться повністю або частково на території Союзу (стаття 17 Reg. 269).

¹¹⁸ Див., напр.: Oil reporting obligation: FAQs on sanctions against Russia and Belarus, with focus on the following provisions: Articles 3m(3)(a)-(b) and 3m(10) of Council Regulation (EU) No 833/2014 (Last updated on: 26 August 2022), https://finance.ec.europa.eu/publications/oil-reporting-obligation_en; Reporting on outgoing transfers: FAQs on sanctions against Russia and Belarus, with focus on the following provision: Article 5r of Council Regulation (EU) No 833/2014 (12 April 2024), https://finance.ec.europa.eu/publications/reporting-outgoing-transfers_en

Залежно від виду звіту суб'єктом звітування може бути будь-яка фізична чи юридична особа (наприклад, якщо йдеться про замороження активів, про виявлені, але не заморожені активи, про іммобілізовані активи чи про надання будь-якої інформації, яка сприятиме імплементації регламенту) або ж більш конкретизований суб'єкт – фінансові чи кредитні установи, учасники певної угоди, експортери, оператори ринку, центральні депозитарії тощо.

Визначені особи (*designated natural or legal persons, entities or bodies*), вичерпний перелік яких наведено в додатку I до Reg. 269, також можуть бути суб'єктами звітування. Окрім тих випадків, коли вони підпадають під ширше коло суб'єктів (наприклад, обов'язок звітувати про замороження активів, якщо вони є утримувачами активів інших визначених осіб), підсанкційні особи мають спеціальний (стосується тільки їх) обов'язок самозвітування про їхні активи, а також обов'язок надавати будь-яку інформацію на запит НКО щодо цих активів. Водночас, з огляду на зазначену вище територіальну та персональну дію регламентів, визначені особи зобов'язані звітувати лише у разі, якщо активи, що перебувають у їхній власності, у їхньому володінні або під їхнім контролем, перебувають під юрисдикцією держави-члена.

По-третє, адресатом звітування є НКО відповідних держав-членів. Залежно від виду звітування може йтися про держави, під юрисдикцією яких перебуває актив (самозвітування визначених осіб), держави, у яких відповідні фізичні чи юридичні особи проживають, зареєстровані чи перебувають, або держави, яких стосується певна діяльність (наприклад, поїздка дипломатичного персоналу Росії). В окремих випадках адресатом звітування поряд із НКО є також Комісія (наприклад, у разі звітування про перелік депозитів, що перевищують 100 000 євро, та в частині звітів про іммобілізовані активи).

По-четверте, строки подання звітності є диференційованими: негайно, протягом певного часу після події чи вчинення певних дій, періодично або ж навіть перед вчиненням певної дії.

Негайне (без невиправданих затримок) інформування має бути, наприклад, у разі замороження активів або про зарахування коштів, перерахованих третіми сторонами на заморожені рахунки визначених осіб, чи про надзвичайну та непередбачену втрату або пошкодження іммобілізованих активів, або у разі певних порушень контрагентом із третьої країни договірною зобов'язання за контрактом, що передбачає реекспорт до Росії та для використання в Росії тощо.

У разі повідомлення про застосування винятку чи про ведення певної експортної діяльності здебільшого встановлено 2-тижневий строк з моменту вчинення дії, що є об'єктом звітування, однак є й інші строки (наприклад, 5 робочих днів чи 3 місяці).

Іноді встановлюють періодичні строки повідомлення: наприклад, про загальну суму тимчасово утриманих коштів станом на 31 грудня (в частині іммобілізованих активів) – щорічно до 30 червня, про всі перекази належних російському суб'єкту коштів із Союзу на суму понад 100 000 євро, – протягом 2 тижнів після закінчення кожного кварталу. Установлення періодичних строків нерідко передбачає поєднання разового (первинного) подання звіту та подальші періодичні звіти: наприклад, звітність про наявні іммобілізовані активи подають перший раз протягом 2 тижнів після 26 лютого 2023 р. та кожні 3 місяці після цього, про будь-які дозволені операції з розвантаження та імпорт до ЄС російського скрапленого природного газу – уперше до 26 липня 2024 р., потім – щомісяця після цього, а про перелік депозитів понад 100 000 євро, що належать російським фізичним та юридичним особам, – уперше не пізніше ніж 27 травня 2022 р. та щорічно (кожні 12 місяців). Такі подвійні строки посилюють контроль і забезпечують спостереження за активами або діями у статистиці й динаміці водночас.

Рідшими є превентивні строки для повідомлення, тобто коли національний компетентний орган (НКО) інформують до вчинення певної дії, наприклад, у разі запланованого в'їзду на територію держави-члена ЄС дипломатичного персоналу Росії – принаймні за 24 години до запланованої дати, а у разі нерегулярного рейсу між Росією та ЄС – до початку рейсу (принаймні за 48 годин).

По-п'яте, регламенти й додатки до них здебільшого не містять конкретних **форм (шаблонів) для звітності**. Виняток становлять лише повідомлення про застосування гуманітарного винятку на експорт до Росії товарів подвійного використання та пов'язаних із ними послуг і допомоги, а також товарів, що можуть сприяти військовому та технологічному розвитку Росії або розвитку її оборонного та безпекового сектору, та пов'язаних із ними послуг і допомоги (статті 2(3) та 2а(3) Reg. 833). Повідомлення до НКО подають електронними засобами, коли це можливо, у формах, що містять принаймні всі елементи, та в порядку, передбаченому в моделях, викладених у Додатку IX до Reg. 833. У цьому додатку містяться зразки форм повідомлення про таке: а) продаж, постачання або передачу; б) брокерські послуги / технічну допомогу; с) постачання, передачу або експорт.

Однак загалом, з огляду на те, що безпосередня реалізація положень регламентів є завданням держав-членів, форми звітності визначають відповідні НКО. Водночас для окремих видів звітів Комісія, а саме її структурні підрозділи, та інші органи ЄС розробили кілька основних шаблонів звітності. На вебсторінках Комісії доступні шаблони таких звітів:

[Звіт про замороження активів](#) (Assets freezes report, Reg. 269);

[Звіт про іммобілізовані активи](#) (Central bank report, Reg. 833);

[Звіт про депозити](#) (Reporting of deposits, Reg. 833);

[Звіт про вихідні перекази](#) (Reporting on outgoing transfers, Reg. 833).

Зазначені шаблони звітів є рекомендованими, оскільки держави-члени мають можливість розробити власні, а також відповідні вимоги до змісту звітування, які, проте, мають містити інформацію, про яку зазначено в регламентах (якщо така є). Отже, відносно слабка уніфікація форм звітності на загальноєвропейському рівні компенсується широкими дискреційними повноваженнями держав-членів, НКО яких за потреби можуть не лише створювати необхідні шаблони, а й доповнювати чи змінювати рекомендовані Комісією зразки. Зрештою, якщо відповідний шаблон не затверджено, НКО держав-членів очікуватиме виконання обов'язку звітування в довільній формі за допомогою надсилання листа, який міститиме всю значущу інформацію.

Щодо **способів подання звітності** регламенти та НКО орієнтують на комунікацію через офіційні адреси електронної пошти. Кожен санкційний регламент містить у спеціальному додатку перелік із посиланнями на офіційні вебсайти НКО усіх держав-членів, які своєю чергою містять контактну інформацію, включно з адресою електронної пошти, для офіційної комунікації. Якщо адресатом є Комісія, то зазвичай зазначено таку адресу електронної пошти: RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

По-шосте, зміст інформації, яку потрібно повідомити у звітності, визначено в регламентах лише стосовно окремих видів звітів. У будь-якому разі суб'єкт звітування повинен орієнтуватися на вимоги щодо звітності, встановлені відповідними НКО, оскільки, як уже наголошено, компетенція останніх охоплює як визначення умов звітування, якщо їх не конкретизовано в регламентах, так і за потреби доповнення вже встановлених умов.

По-сьоме, класифікувати звітність відповідно до санкційних регламентів ЄС можна за тими самими критеріями, що й звітність у США та Великій Британії. Санкційні регламенти створюють систему звітів і повідомлень, які виконують певні завдання для адміністрування санкційних програм. Серед них можна виокремити такі звіти та повідомлення:

- спільні для всіх чи багатьох санкційних режимів або специфічні лише для окремих (наприклад, самозвітування підсанкційних осіб щодо активів у ЄС);
- загальні (про всі активи) або спеціальні (стосуються окремих операцій);
- фактові / події (щодо конкретної транзакції чи дії) або періодичні (щорічні, щоквартальні);
- початкові (первинні, наприклад, первинний звіт про іммобілізовані активи) або оновлювані (внаслідок змін щодо активів, наприклад, щоквартальні звіти про іммобілізовані активи);

- *ex post* (після події) або *ex ante* (наперед, заздалегідь, наприклад, у разі запланованого в'їзду на територію держави-члена ЄС дипломатичного персоналу Росії).

Загалом є дві лінії вимог звітності щодо санкцій ЄС: перша – це загальне зобов'язання, яке застосовується до всіх і вимагає, щоб фізичні та юридичні особи якнайшвидше надавали компетентному органу інформацію, яка сприятиме дотриманню правил; друга – це більш цілеспрямоване зобов'язання, яке застосовується до певних установ, учасників ринку та професій, які можуть відрізнитися в кожній юрисдикції, як і покарання за невиконання очікувань щодо звітності¹¹⁹. Перша лінія звітування передбачає як добровільний, так і імперативний механізми.

Повідомлення (звітування) викривачами. З метою запобігання порушенню та обходу обмежувальних заходів ЄС Комісія запровадила *Інструмент для викривачів порушення санкцій ЄС (EU Sanctions Whistleblower Tool)*, який захищає персональні дані особи та дає їй змогу анонімно зв'язатися з Комісією, щоб повідомити про порушення санкцій ЄС. Це важливий інструмент для забезпечення ефективності санкцій ЄС, адже обмін інформацією може допомогти виявити випадки порушення санкцій, включно з їх порушенням та обходом¹²⁰.

The EU Sanctions Whistleblower Tool protects your identity and allows you to contact us anonymously to report violations of EU sanctions.

 <p>Make a report (send an anonymous message)</p>	 <p>Follow-up on your report (via secure inbox)</p>
 <p>What can be reported?</p>	 <p>About anonymity</p>
 <p>What happens with the report?</p>	

Інструмент для викривачів порушення санкцій ЄС доступний за адресою: <https://eusanctions.integrityline.com/>. Він дає змогу сформувавши звіт про порушення (тобто надіслати анонімне повідомлення), створити захищену поштову скриньку, містить короткі інструкції та пояснення щодо анонімності.

Звітування за запитом НКО чи Комісії. Водночас сприяння в наданні інформації може бути не лише добровільним та ґрунтуватися не лише на спеціальних нормах щодо

¹¹⁹ Savage D. EU Sanctions Enforcement (08 July 2022), <https://globalinvestigationsreview.com/guide/the-guide-sanctions-archived/third-edition/article/eu-sanctions-enforcement>

¹²⁰ Welcome to the EU Sanctions Whistleblower Tool, <https://eusanctions.integrityline.com/>

надання конкретного виду звіту (повідомлення). Як і в США та Великій Британії, регламенти ЄС передбачають обов'язок будь-якої фізичної чи юридичної особи щодо надання звітів на вимогу НКО, оскільки останні мають право вимагати від підзвітних суб'єктів подання інформації та документів з метою перевірки певних операцій та діяльності, приводом для чого може бути як власна інформація НКО, так і інформація, отримана від інших НКО, Комісії, органів країн-партнерів, інших фізичних та юридичних осіб, зокрема викривачів.

Згідно зі статтею 8(1c) Reg. 269, держави-члени, а також відповідні фізичні та юридичні особи, організації та установи співпрацюють із Комісією в будь-якій перевірці інформації щодо заморожених чи таких, що мали б бути заморожені, активів. Комісія може вимагати будь-яку додаткову інформацію, необхідну для проведення такої перевірки, а якщо такий запит адресовано фізичній або юридичній особі, організації або органу, то Комісія одночасно надсилає його відповідній державі-члену.

Згідно зі статтею 5a(4c) Reg. 833, Комісія може робити запит про будь-яку додаткову інформацію, необхідну для проведення перевірки. Якщо такий запит адресовано фізичній або юридичній особі, організації чи органу, Комісія одночасно передає його компетентному органу відповідної держави-члена.

Звітування про застосування винятків і ліцензійні звіти. Санкційні регламенти ЄС містять широкий перелік винятків і дозволяють відступи від встановлених заборон, формулюючи лише загальні рамки для цього (наприклад, виключну мету винятків). Однак в іншому НКО мають значну дискрецію щодо видачі дозволів у порядку відступів від санкційних заборон.

Як законодавчий виняток (*exemption*), так і можливість відступу (*derogation*) за умови отримання дозволу (ліцензії) від відповідного НКО, наприклад, містяться у статті 2a Reg. 269. Згідно з пунктом 1, заборона на надання активів підсанкційним особам не застосовується щодо організацій та агентств – гуманітарних партнерів Союзу (з якими підписано рамкову угоду про партнерство) у разі надання активів на користь підсанкційних осіб, за умови, що надання коштів або економічних ресурсів є необхідним виключно для гуманітарних цілей в Україні. В інших випадках, тобто в разі інших суб'єктів, НКО можуть у порядку відступу надавати спеціальні або загальні дозволи, на таких загальних або спеціальних умовах, які вони вважають за доцільні, але виключно з указаною гуманітарною метою, до того ж як для надання активів підсанкційним особам, так і для розмороження активів (пункт 2).

Обидва регламенти містять численні норми, які надають повноваження НКО в порядку відступу видавати ліцензії. Передбачаючи в певному положенні можливість видачі ліцензії, яка дозволяє відступ від заборони, у регламенті одночасно зазначено, що відповідна держава-член повідомляє інші держави-члени (їхні НКО) та Комісію про будь-який дозвіл, наданий чи відхилений відповідно до цього положення, протягом певного строку. Фактично йдеться про подвійне повідомлення, яке посилює контроль і комунікацію всередині ЄС. Зазвичай строки такого повідомлення становлять 2 тижні (наприклад, статті 2a(4), 4(2), 5(2), 5a(2), 5b(2), 6(2), 6a(2), 6b(6), 6c(2), 6e(2) Reg. 269, статті 3, 3a, 3b, 3c, 3d, 3eа, 3f, 3g, 3h, 3i, 3k, 3m, 3n, 5a, 5c, 5d, 5k, 5m, 5n, 5p та 12b Reg. 833), рідше є коротші строки, наприклад, тиждень (стаття 6b(5i)(b) Reg. 269).

У кожному випадку, коли положення регламенту уповноважують НКО на відступи від заборон у порядку надання дозволу, наголошують, що, дотримуючись встановлених регламентом обмежень для надання ліцензії (наприклад, визначена мета), НКО надають їх *на таких загальних або спеціальних умовах, які вони вважають за доцільні*. Тож очевидно, що в самих ліцензіях може міститися вимога звітування (*report*) або повідомлення (*notification*). Зміст такого звіту (повідомлення), його форму та спосіб подання визначає відповідний НКО.

Важливо, що згідно з регламентами НКО держав-членів зобов'язані обмінюватись інформацією щодо будь-якого наданого або відхиленого дозволу, а також, у разі підозри щодо

пошуку найвигіднішого для запитувачів законодавства або інших доречних випадків, щодо запитів на отримання дозволу.

Вимоги до окремих видів звітів, їхнього змісту, форми та інших елементів звітування, як уже зазначено, зазвичай є компетенцією НКО, однак на рівні Комісії все ж було розроблено форми основних видів. Нижче наведено докладніший огляд тих звітів, щодо яких регламентами деталізовано зміст інформації та/або на рівні Комісії розроблено відповідні уніфіковані шаблони звітності.

i) Звіти про замороження активів (*Assets freezes report, Reg. 269*), **про виявлені, але не заморожені активи** (*Reporting on assets not yet treated as frozen, Reg. 269*), **про зміну характеристик активів за два тижні до внесення особи до санкційного списку** (*Reporting on information on assets' changed features over the two weeks prior listing, Reg. 269*).

Відповідно до статті 2 Reg. 269, усі кошти та економічні ресурси, що належать, перебувають у власності, володінні або під контролем визначених осіб, перелічених у додатку до регламенту, підлягають **замороженню**, і жодні кошти чи економічні ресурси не надаються, прямо чи опосередковано, на користь визначених осіб. Це головний обмежувальний захід, серцевина будь-якого санкційного режиму.

Нормативна основа: статті 8(1)(a) і 8(1b) Reg. 269.

Суб'єкт звітування: фізичні та юридичні особи, організації та установи, які утримують заморожені активи.

Адресат звітування: НКО держави-члена, у якій проживають чи перебувають суб'єкти звітування.

Строк подання: негайно (без затримок), після будь-якої операції замороження.

Форма звіту і спосіб подання: рекомендована форма звіту доступна в Excel-форматі за [посиланням](#), а спосіб подання – спеціальна адреса електронної пошти Комісії та НКО.

Зміст інформації. З огляду на те, що звіти про замороження активів є ключовими не лише в механізмі реалізації обмежувального заходу, який полягає в замороженні активів, але й у всій системі звітності, на відміну від більшості інших звітів, у самому регламенті встановлено обов'язкові компоненти змісту такого звіту. Тут діє правило «мінімального стандарту», тобто держави-члени, звісно, можуть вимагати й ширший перелік відомостей, які потрібно надати до їхнього НКО, але не вужче від встановленого в регламенті.

У статті 8(1a) Reg. 269 зазначено, що інформація про кошти та економічні ресурси, заморожені відповідно до статті 2, має містити щонайменше таке:

a) інформацію, що ідентифікує фізичних або юридичних осіб, організації або установи, які володіють, утримують або контролюють заморожені активи, включно з їхньою назвою, адресою та реєстраційним або ідентифікаційним номером;

b) сума або ринкова вартість таких активів на дату подання звітності і на дату замороження;

c) типи активів, тобто типи коштів, розбиті за категоріями відповідно до наведеного в регламенті визначення «коштів» (наприклад, готівка, грошові вимоги, депозити, акції, частки, відсотки, дивіденди, кредит, право на зарахування, акредитиви, криптоактиви), а також тип економічного ресурсу (активи будь-якого виду, матеріальні чи нематеріальні, рухомі чи нерухомі, які не є коштами, але можуть бути використані для отримання коштів, товарів чи послуг);

d) для кожної з категорій активу та за наявності інформації – кількість, місцезнаходження та інші відповідні характеристики коштів або економічних ресурсів.

Excel-шаблон звіту складається з чотирьох аркушів. У першому потрібно вказати загальну інформацію: 1) ідентифікаційну (дата звіту; суб'єкт звітування і його реєстраційний номер та номер платника ПДВ (якщо юридична особа), країна; держави, діяльність у яких охоплена звітом; перелік організацій, що охоплюються звітом, їхня назва; адреса суб'єкта звітності, контактні дані); 2) загальний огляд звіту (дата валютування, загальна ринкова

вартість ISIN-інструментів, депозитів, похідних фінансових інструментів та інших активів, обмінні курси на дату валютування, використані у звіті). Чотири наступні аркуші присвячені характеристикам різних типів активів: перший – ISIN-інструментам (цінним паперам згідно з міжнародною ідентифікацією цінних паперів ISIN), другий – депозитам і рахункам, третій – деривативам (похідним фінансовим інструментам), четвертий – іншим активам.

Варто зазначити, що спершу стаття 8 Reg. 269 вимагала від усіх осіб, що підпадають під юрисдикцію ЄС, надавати державам-членам та Комісії будь-яку інформацію, «яка сприятиме дотриманню Регламенту», зокрема про активи, які вже вважаються замороженими. Нині посилена стаття 8 прямо вимагає від осіб, що підпадають під юрисдикцію ЄС, також **повідомляти** будь-яку інформацію, що є в їхньому розпорядженні, **про активи, які ще не вважаються замороженими**. Це можуть бути, наприклад, активи, приховані особами, внесеними до списку, або активи, які не обробляються належно в Союзі¹²¹. Окремого шаблону для цього звіту не створено, однак за основу можна взяти шаблон звіту про замороження.

Окрім цього, з 26 квітня 2023 р. стаття 8 Reg. 269 вимагає від операторів **звітувати своїм НКО про зміну характеристик активів, що відбулися за 2 тижні до внесення до санкційного списку**, тобто надавати інформацію про активи на території Союзу, які належать, перебувають у власності, володінні або під контролем підсанкційних осіб і які були предметом будь-яких переміщень, передач, змін, використання, доступу або операцій протягом двох тижнів, що передували їх внесенню до санкційного списку. Щодо інформації, яку зберігають оператори, передбачено, що вона вже є в наявності, зазвичай у записах, що не передбачає додаткових розслідувань, окрім перевірки цих записів. При цьому можливі два сценарії:

а) оператори, які все ще підпадають під зобов'язання щодо замороження активів: у цьому сценарії після призначення активи були фактично заморожені оператором. Ці оператори повинні переглянути свої записи за два тижні до призначення;

б) оператори, які здійснювали або брали участь у транзакціях, що стосуються активів визначеної особи, протягом двох тижнів до призначення, але відтоді більше не взаємодіяли з активами (наприклад, нотаріус, який зареєстрував продаж нерухомості, або постачальник трастових послуг чи адвокат, який сприяв розміщенню активів особи або організації в межах нової правової угоди).

Повідомлення про зміни активів, що відбулися за 2 тижні до внесення до санкційного списку, може бути реалізовано у вигляді додатка до форми звіту для НКО про замороження, з можливим внесенням інформації про зміни в активах, про які повідомляють у такому додатку¹²².

ii) Звіт про іммобілізовані активи (Central bank report, Reg. 833)

Статтею 5а Reg. 833 заборонено здійснювати операції з суверенними активами Росії, зокрема купувати, продавати, надавати інвестиційні послуги або допомагати здійснювати операції з цінними паперами та інструментами грошового ринку, випущеними після 09.03.2022 Росією, її урядом, Центробанком чи юридичною особою, що діє від їхнього імені або за їхньою вказівкою (зокрема з Фондом національного добробуту). Також заборонено операції, пов'язані з управлінням резервами та активами вказаних суб'єктів. Звітування про знерухомлені суверенні активи має на меті їх облік (інвентаризацію) та моніторинг змін не лише задля запобігання порушенню санкцій, а й для реалізації механізмів фінансування України як жертви російської агресії.

Нормативна основа: стаття 5а(4а) Reg. 833.

¹²¹ Commission Consolidated FAQs on the implementation of Council Regulation No 833/2014 and Council Regulation No 269/2014, p. 38, https://finance.ec.europa.eu/system/files/2024-01/faqs-sanctions-russia-consolidated_en.pdf

¹²² Ibid., p. 40–41.

Суб'єкт звітування: фізичні та юридичні особи, організації та установи, включно з Європейським центральним банком, фінансовими установами, страховими організаціями та центральними депозитаріями цінних паперів, які володіють суверенними резервами чи активами Росії або є контрагентами.

Адресат звітування – подвійний: НКО держави-члена, у якій проживають чи перебувають суб'єкти звітування, та Комісія.

Строк подання: разовий (первинний) – не пізніше двох тижнів після 26 лютого 2023 р. та періодичний – оновлюється кожні 3 місяці.

Форма звіту і спосіб подання: рекомендована Excel-форма звіту доступна за [посиланням](#), а спосіб подання – електронна адреса Комісії (RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu) та спеціальна адреса електронної пошти НКО. Розроблений шаблон звіту про іммобілізовані активи майже не відрізняється від шаблону звіту про замороження активів.

Зміст інформації. Згідно зі статтею 5a(4a) Reg. 833, інформація про іммобілізовані активи повинна охоплювати щонайменше таке:

а) інформація, що ідентифікує фізичних або юридичних осіб, суб'єктів господарювання чи органи, які володіють, зберігають або контролюють такі активи та резерви, включно з ім'ям, адресою та реєстраційним номером платника ПДВ або ідентифікаційним номером платника податків;

б) сума або ринкова вартість таких активів і резервів на дату звітності та на дату іммобілізації;

в) типи активів, тобто типи коштів, розбиті за категоріями відповідно до наведеного в регламенті визначення «коштів» (наприклад, готівка, грошові вимоги, депозити, акції, частки, відсотки, дивіденди, кредит, право на зарахування, акредитиви, криптоактиви), а також тип економічного ресурсу (активи будь-якого виду, матеріальні чи нематеріальні, рухомі чи нерухомі, які не є коштами, але можуть бути використані для отримання коштів, товарів чи послуг);

г) для кожного типу активу, за наявності, зазначають відповідні характеристики, як-от кількість, місцезнаходження, валюта, термін погашення та договірні умови між суб'єктом звітності та власником активів.

Структура звіту згідно з Excel-шаблоном тотожна структурі шаблону для звіту про замороження активів.

iii) Звіт про депозити (Reporting of deposits, Reg. 833)

Обмежувальні заходи, запроваджені ЄС у відповідь на війну в Україні, охоплюють положення, які забороняють, за певними винятками, приймати депозити від російських і білоруських громадян, якщо сума їхніх вкладів перевищує 100 000 євро¹²³ на 1 особу в 1 установі. Для наявних депозитів або залишків у кредитних установах станом на день набрання чинності відповідними положеннями регламентів¹²⁴ було введено зобов'язання щодо звітності. Безпрецедентність цього кроку полягала в тому, що санкційні режими суттєво обмежили використання фінансової системи ЄС навіть тими росіянами та білорусами, які не є визначеними особами, що потенційно створює додатковий внутрішній тиск на еліти всередині Росії та запобігає ухиленню від санкцій визначеними особами шляхом використання інших росіян чи білорусів із рахунками в ЄС.

Нормативна основа: стаття 5g(1) Reg. 833.

Суб'єкт звітування: кредитні установи – утримувачі депозитів.

Адресат звітування – альтернативний: НКО держави-члена, у якій перебувають суб'єкти звітування, або Комісія.

¹²³ Reporting obligation. Banka Slovenije, <https://www.bsi.si/en/banking-supervision/financial-restrictive-measures/reporting-obligation>

¹²⁴ Щодо білоруських фізичних та юридичних осіб відповідне зобов'язання про звітування встановлено статтею 1z Регламенту санкцій щодо Білорусі (Reg. 765/2006).

Строк подання: разовий (первинний) – не пізніше ніж 27 травня 2022 р. та періодичний – оновлюється кожні 12 місяців (тобто до 27 травня кожного року).

Форма звіту і спосіб подання: рекомендовану Excel-форму звіту та Інструкцію щодо звітності про депозити на запит Комісії розробив Європейський банківський орган (European Banking Authority, *EBA*), вони доступні за [посиланням](#). Спосіб подання – через електронну пошту, на електронну адресу Комісії (RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu) та відповідну електронну адресу НКО. Цей шаблон не є обов'язковим, але кредитним установам і НКО рекомендовано застосовувати його для забезпечення конвергенції наглядових органів та зменшення пов'язаних із цим витрат на звітність, особливо для транскордонних банків. Хоча шаблон звітності підготовлено за підтримки ЕВА, лінії звітності перед ЕВА немає¹²⁵.

Зміст інформації. Звіт повинен містити відомості про депозити на суму понад 100 тис. євро (чи іншої валюти, якщо вона досягає цієї суми за обмінним курсом), що належать:

а) громадянам Росії або фізичним особам, що проживають у Росії, або юридичним особам, організаціям чи органам, зареєстрованим у Росії,

б) юридичній особі, організації чи установі, зареєстрованим за межами ЄС, майнові права яких прямо чи опосередковано належать громадянам Росії або фізичним особам, які проживають у Росії, з часткою понад 50 %,

с) громадянам Росії або фізичним особам, які проживають у Росії та отримали громадянство держави-члена або право на проживання в державі-члені через схему громадянства чи проживання для інвесторів.

Кредитні установи повинні вказувати таку інформацію: 1) метадані (назву звітної кредитної установи, її ідентифікатор (LEI), звітну дату та валюту звітності); 2) власне дані про конкретні депозити (номер рахунку, код власника рахунку та його паспортні дані, дата і місце народження, місце проживання, громадянство; загальна сума депозиту на дату відліку та максимальна сума протягом звітного періоду; інформація про застосовані винятки / відступи, дозволені регламентом). Базові дані потрібно надавати окремо для всіх рахунків, на яких зберігаються депозити, що зберігаються для кожного власника рахунку. Агрегація сум на рівні всієї установи без розбивки за рахунками не допускається. Якщо спільні рахунки належать двом особам, на яких поширюється заборона, сума депозиту має становити 200 000 євро.

iv) Звіт про вихідні перекази (Reporting on outgoing transfers, Reg. 833)

Звітність про вихідні перекази є продовженням звітності про депозити. Її було введено у 2023 р., щоб заповнити значну прогалину в моніторингу за допомогою контролю не лише над коштами, які росіяни тримають на рахунках у ЄС, а й над рухом цих коштів. Регламент встановив обов'язок звітувати про будь-який переказ коштів, що перевищує 100 000 євро, за межі Союзу. Завдяки цьому НКО має кращий огляд руху коштів, пов'язаних із російськими суб'єктами господарювання, що виходять за межі ЄС, не ставлячи під загрозу діяльність суб'єктів господарювання, які (частково) належать Росії та законно ведуть діяльність у ЄС. Це дає змогу НКО краще оцінювати, чи становлять певні види переказів ризик порушення санкцій, пов'язаних із Росією, та сприяє визначенню джерел доходів¹²⁶.

Нормативна основа: статті 5r(1) і 5r(2) Reg. 833.

Суб'єкт звітування:

1) юридичні особи, організації та установи, зареєстровані в Союзі, понад 40 % майнових прав яких прямо чи опосередковано належать (а) юридичній особі, організації або

¹²⁵ The EBA has designed an efficient framework for reporting of deposits subject to Russian and Belarusian economic sanctions. European Banking Authority, <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-has-designed-efficient-framework-reporting-deposits>

¹²⁶ Commission Consolidated FAQs on the implementation of Council Regulation No 833/2014 and Council Regulation No 269/2014, p. 110, https://finance.ec.europa.eu/system/files/2024-01/faqs-sanctions-russia-consolidated_en.pdf

установі, зареєстрованій у Росії; (b) громадянину Росії; або (c) фізичній особі, яка проживає в Росії;

2) кредитні та фінансові установи, в яких платник, який є юридичною особою, зазначеною вище, має рахунок.

Адресат звітування дворівневий: відповідні юридичні особи, організації та установи, з одного боку, та кредитні і фінансові установи, з другого боку, звітують перед НКО держави-члена, у якій вони зареєстровані / перебувають, а НКО своєю чергою на основі зібраної інформації звітують перед Комісією та іншими державами-членами.

Строк подання: юридичні особи, організації та установи подають звітність щоквартально починаючи з 1 травня 2024 р., а кредитні та фінансові установи – кожні пів року починаючи з 1 липня 2024 р. Звіт подають протягом 2 тижнів після закінчення кожного кварталу чи півріччя відповідно.

Форма звіту і спосіб подання: рекомендована Excel-форма звіту доступна за [посиланням](#), спосіб подання – на електронну пошту НКО.

Зміст інформації. Зобов'язання щодо звітності виникає, якщо загальна сума переказів за певний звітний період перевищує поріг у 100 000 євро. Звітувати потрібно про окремі перекази коштів, а не лише про суму переказів. Потрібно надавати інформацію про всі перекази активів за межі ЄС, здійснені або ініційовані кредитними та фінансовими установами, прямо чи опосередковано, від відповідних юридичних осіб, організацій або установ, загальна (сукупна) сума яких перевищує 100 000 євро на одну юридичну особу, установу або організацію протягом звітного періоду.

Вимога звітності стосується всіх видів коштів, незалежно від валюти, тобто фінансових активів будь-якого виду, включно з готівкою, чеками, грошовими вимогами, грошовими переказами та іншими платіжними інструментами, депозитами, боргами і борговими зобов'язаннями, цінними паперами, відсотками, дивідендами, кредитами та іншими фінансовими зобов'язаннями тощо. Йдеться як про прямі перекази (від суб'єкта, заснованого в ЄС, до одержувача за межами ЄС), так і про непрямі (від суб'єкта, заснованого в ЄС, через одного чи кількох посередників у ЄС, до одержувача за межами ЄС)¹²⁷.

Excel-шаблон звіту складається з чотирьох аркушів (окремих таблиць). Перший аркуш – базова інформація (назва банку / кредитної установи, ідентифікатор, звітний період, контактні дані); другий – дані про кожну транзакцію (тип переказу, дата, сума в місцевій та іншій валюті; інформація про відправника; інформація про отримувача; опис транзакції); третій – дані про юридичну особу (назва, ідентифікатор, контактні дані); четвертий – дані про транзакції з юридичними особами (дата, сума в місцевій та іншій валюті; інформація про відправника; інформація про отримувача; опис транзакції). Перші два аркуші призначені для звітності кредитних і фінансових установ, а третій та четвертий – для звітності юридичних осіб та організацій¹²⁸.

Звітування та інформування на II та III рівнях (у межах співпраці). Регламенти також створюють фундамент для співпраці та різних рівнів комунікації, що передбачає обов'язки повідомлення (a) між різними НКО окремої держави-члена (внутрішньодержавна комунікація), (b) між НКО різних держав-членів (міждержавна комунікація), (c) між НКО та Комісією (комунікація між державами-членами та інституціями ЄС) та навіть (d) із НКО країн-партнерів (зовнішня комунікація):

- Комісія та держави-члени повідомляють про заходи, вжиті відповідно до регламенту, та обмінюються між собою будь-якою іншою відповідною інформацією, що є в їхньому

¹²⁷ Commission Consolidated FAQs on the implementation of Council Regulation No 833/2014 and Council Regulation No 269/2014, p. 110–111, https://finance.ec.europa.eu/system/files/2024-01/faqs-sanctions-russia-consolidated_en.pdf

¹²⁸ Meldepflicht nach Artikel 5r der Verordnung (EU) Nr. 833/2014 - Meldungen aus der Union ausgehender Geldtransfers, <https://www.bundesbank.de/de/service/finanzsanktionen/meldepflicht-nach-artikel-5r-der-verordnung-eu-nr-833-2014-meldungen-aus-der-union-ausgehender-geldtransfers--930688>

розпорядженні, у зв'язку з регламентом, зокрема щодо: 1) заморожених активів, 2) дозволів, наданих відповідно до винятків, встановлених регламентом; відхилені дозволів згідно з Reg. 833; 3) виявлених випадків порушення, обходу та спроб порушення або обходу заборон; 4) проблем дотримання санкцій та рішень, винесених національними судами (стаття 12(1) Reg. 269, стаття 6(1) Reg. 833);

- держави-члени негайно повідомляють одна одній та Комісії будь-яку іншу відповідну інформацію, яка є в їхньому розпорядженні та може вплинути на ефективне виконання Регламенту (стаття 12(2) Reg. 269, стаття 6(1) Reg. 833);
- держави-члени (в особі НКО) зобов'язані передавати Комісії отриману від фізичних та юридичних осіб, організацій та установ інформацію про заморожені активи, про активи, що підлягають замороженню, чи про операції з ними до внесення до списку визначених осіб протягом 2 тижнів з моменту її отримання (стаття 8(1c) Reg. 269) та протягом місяця з дня отримання будь-якої інформації, яка сприятиме реалізації регламенту про секторальні санкції (стаття 6b(2) Reg. 833);
- НКО держав-членів, а також органи правопорядку, митні органи, підрозділи фінансової розвідки та адміністратори офіційних реєстрів повинні без затримки обробляти й обмінюватися інформацією, включно з персональними даними, якщо така обробка та обмін необхідні для виконання положень регламентів, зокрема з метою запобігання їх порушенням: (а) з іншими НКО своєї держави-члена, (б) з НКО інших держав-членів та (с) з Комісією (стаття 8(4) Reg. 269);
- Комісія може після консультацій з державами-членами та на основі взаємності обмінюватися з компетентними органами країни-партнера, переліченими в додатку VIII до Регламенту (ЄС) № 833/2014, інформацією щодо торгівлі, операцій та операторів третіх країн з метою запобігання обходу заборон, встановлених цим Регламентом, тією мірою, якою це доцільно і необхідно для ефективного виконання регламенту (стаття 8(3a) Reg. 269, стаття 6(2) Reg. 833).

Метою такої розгалуженої системи співпраці та багаторівневого обміну інформацією є забезпечення ефективності, єдності та невідворотності застосування обмежувальних заходів у межах єдиного правового та економічного простору ЄС.

Оскільки санкції запроваджуються на рівні ЄС, але їхню практичну імплементацію покладено на національні компетентні органи (НКО) держав-членів, є ризик фрагментації правозастосування. Тому завданням внутрішньої та міждержавної комунікації є унеможливлення ситуації, за якої розбіжності в адміністративних процедурах різних країн дозволяли б підсанкційним особам знаходити «слабкі ланки» для уникнення відповідальності.

Своєю чергою, взаємодія з Комісією виконує наглядову та координаційну функції, забезпечуючи уніфіковане тлумачення нормативних актів, що особливо важливо для надання ліцензій, оскільки рішення про дозвіл на заборонену дію має бути відоме всій спільноті, щоб не порушити цілісності санкційного режиму. Комісія не є пасивним отримувачем інформації, оскільки будь-яка додаткова інформація, отримана безпосередньо Комісією, також передається державам-членам (стаття 8(2) Reg. 269, стаття 6b(3) Reg. 833).

Зрештою, комунікація з країнами-партнерами слугує посиленню ефективності санкцій загалом (у глобальному масштабі).

Комісія також зобов'язана звітувати перед Радою ЄС, наприклад:

- Комісія не пізніше 17 червня 2023 р. та кожні шість місяців після цієї дати подає Раді звіт, що містить інформацію, отриману від держав-членів, стосовно наданих дозволів на розмороження активів визначених осіб, які відігравали значну роль у міжнародній торгівлі сільськогосподарськими продуктами, з метою забезпечення продовольчої безпеки (стаття 6e(3) Reg. 269);
- Комісія здійснює моніторинг цін на російську сировину нафту на основі оцінок цін, наданих уповноваженими звітними установами. На основі цих даних Комісія розраховує

середню ринкову ціну російської сирової нафти протягом 22 тижнів, починаючи з 15 липня 2025 р., та протягом еквівалентного періоду 22 тижнів кожні шість місяців після цього. Комісія звітує про свої висновки Раді та пропонує відповідні зміни. На підставі цього звіту Рада переглядає функціонування механізму встановлення цінових обмежень (стаття 3п(11) Reg. 833);

- Комісія повинна інформувати Раду двічі на рік про суми, переказані центральними депозитаріями цінних паперів (статті 5а(9) та (10) Reg. 833).

Інформування Комісії та держав-членів національними компетентними органами та обмін даними між ними відбувається через канали внутрішньої комунікації, зокрема й захищені. Основним способом інформування є повідомлення на електронну пошту. Електронні адреси Комісії та НКО є офіційними, зокрема, визначаються завдяки окремому додатку до регламентів, що містить вебпосилання на офіційні сторінки НКО держав-членів.

Відповідальність за порушення обов'язків звітування. Матеріально-правовою основою для встановлення відповідальності є положення самих регламентів. Згідно зі статтею 9(2) Reg. 269, заборонено свідомо та навмисно брати участь у діяльності, метою або наслідком якої є обхід заборон, встановлених цим Регламентом, зокрема шляхом участі в такій діяльності без навмисного прагнення досягти такої мети або наслідку, але з усвідомленням того, що така участь може мати таку мету або наслідок, та прийняття такої можливості. При цьому недотримання обов'язку визначених осіб щодо самозвітування також вважається участю в діяльності, метою або наслідком якої є обхід обмежувальних заходів.

З огляду на те, що фактичне втілення санкційних регламентів у життя та притягнення порушників до відповідальності є прерогативою держав-членів ЄС, регламентами встановлено обов'язок держав-членів визначити правила щодо санкцій, зокрема, за потреби, кримінальних санкцій, що застосовуються за порушення положень регламенту, та вживати всіх необхідних заходів для забезпечення їх виконання. Передбачені санкції повинні бути ефективними, пропорційними та стримувальними і можуть враховувати добровільне саморозкриття порушень положень цього Регламенту як пом'якшувальну обставину відповідно до національного законодавства. Держави-члени також забезпечують вжиття відповідних заходів щодо конфіскації доходів, отриманих від таких порушень. Ба більше, держави-члени зобов'язані повідомити Комісію про наявні чи встановлені правила, без затримки після набрання чинності регламентом, а також повідомляти про будь-які подальші зміни (стаття 15 Reg. 269, стаття 8 Reg. 833).

З метою посилення спроможності Союзу щодо забезпечення дотримання санкцій та усунення розбіжностей у національних законодавствах країн-членів, зокрема щодо уніфікованого підходу до криміналізації та пеналізації порушень санкційних обмежень, було прийнято Директиву (ЄС) 2024/1226 «Про визначення кримінальних правопорушень і покарання за порушення обмежувальних заходів Союзу та про внесення змін до Директиви (ЄС) 2018/1673».

Відповідно до статті 3(1)(h)(iii-iv) Директиви (ЄС) 2024/1226, держави-члени ЄС забезпечують, щоб кримінальним правопорушенням визнавалися, зокрема, такі види умисних порушень:

- невиконання визначеною фізичною особою або представником визначеної організації чи установи зобов'язання, що становить обмежувальний захід Союзу, щодо звітування перед НКО про кошти або економічні ресурси, що належать їм, перебувають у їхній власності, утримуються або контролюються ними;
- невиконання зобов'язання, що становить обмежувальний захід Союзу, щодо надання НКО інформації про заморожені кошти чи економічні ресурси або про утримувані кошти чи економічні ресурси, що належать, перебувають у власності, утримуються або контролюються визначеними особами, організаціями чи установами та які не

були заморожені, якщо така інформація була отримана під час виконання професійних обов'язків.

Указані порушення обов'язків звітування умовно названо в Директиві обходом санкцій. Визначення виду та міри відповідальності за інші порушення обов'язків звітування є дискрецією держав-членів. Директивою також встановлено правила щодо визначення та караності вказаних порушень:

1) держави-члени мають право не визнавати ці порушення кримінальними, якщо вони пов'язані з активами вартістю менше ніж 10 000 євро (пункт 2 статті 3);

2) зобов'язання звітності не має тлумачитися як зобов'язання для юристів повідомляти інформацію, яку вони отримують від одного зі своїх клієнтів або про нього під час з'ясування правового становища цього клієнта або виконання завдання захисту чи представництва цього клієнта в судовому провадженні або стосовно нього, включно з наданням консультацій щодо порушення або уникнення такого провадження (пункт 4 статті 3);

3) підбурювання та пособництво в цих порушеннях також повинні бути караними, однак питання про караність замаху на їх учинення належить до дискреції держав-членів (стаття 4);

4) вказані порушення повинні каратися ув'язненням на максимальний строк не менше ніж 1 рік, якщо вони стосуються активів на суму не менше ніж 100 000 євро на дату вчинення правопорушення (за меншої суми строк ув'язнення є дискрецією держав-членів); також потрібно застосовувати додаткові покарання (наприклад, анулювання дозволів, позбавлення права);

5) держави-члени забезпечують, щоб юридичні особи могли бути притягнуті до відповідальності за вказані порушення санкційного звітування, якщо вони були скоєні на користь цих юридичних осіб будь-якою особою, яка обіймає керівну посаду у відповідній юридичній особі, діючи індивідуально або як частина органу цієї юридичної особи;

6) максимальний штраф, що загрожує юридичній особі за вказані порушення звітування, не має бути меншим за 1 % від загального світового обороту юридичної особи, або за фінансовий рік, що передує року, в якому було скоєно правопорушення, або за фінансовий рік, що передує рішенню про накладення штрафу; або меншим за 8 млн євро.

Про інші вимоги директиви ЄС і процес її транспозиції державами-членами можна дізнатися докладніше в аналітичних матеріалах [«Директива ЄС 2024/1226 про криміналізацію порушення санкцій: Огляд та рекомендації для України»](#) та [«Практики транспозиції Директиви ЄС 2024/1226 державами-членами Союзу: визначення кримінальних правопорушень і покарання за порушення обмежувальних заходів Союзу»](#).

3. Обов'язки звітування на прикладі окремих країн-членів ЄС

Організаційний механізм управління санкційними процесами в ЄС має два рівні. Якщо ухвалення, перегляд та скасування санкцій відбувається на наднаціональному рівні, то їх імплементація здійснюється на національному рівні – кожною окремою країною ЄС¹²⁹. Імплементація санкцій, ухвалених на рівні Союзу, є прикладом дихотомії в розподілі повноважень у правовій архітектурі ЄС: між централізованим ухваленням рішень у сфері СЗБП та децентралізованою відповідальністю за їхнє виконання.

Упровадженням обмежувальних заходів у кожній державі-члені опікуються один чи декілька НКО, залежно від того, який підхід до системи відповідальних органів передбачає національний режим – централізований чи децентралізований. За змістом регламентів НКО – компетентні органи держав-членів, зазначені на вебсайтах, перелічених в окремих додатках до регламентів (стаття 1(c) Reg. 269 та стаття 1(b) Reg. 833).

¹²⁹ Климосюк А. С. Децентралізований підхід у імплементації санкцій як фактор, що зменшує ефективність санкційної політики ЄС. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 1(19). С. 170. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-1\(19\)-164-172](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-1(19)-164-172)

Регламенти встановили обов'язок держав-членів визначити НКО, вказувати їх на вебсайтах та повідомляти Комісію про будь-які зміни в контактних даних та адресах вебсайтів, які наведено в окремих додатках до регламентів. У разі, якщо регламент встановлює вимогу щодо звітування чи інформування або іншого зв'язку з Комісією, суб'єкти звітування / інформування повинні послуговуватися адресою та іншими контактними даними, наведеними в додатках (стаття 16 Reg. 269 і стаття 9 Reg. 833). Вони також зобов'язали визначити національні органи, уповноважені за потреби виявляти та відстежувати активи підсанкційних осіб, що перебувають у їхній юрисдикції (стаття 8(1d) Reg. 269). Зрештою, те, що не врегульовано регламентами, належить до компетенції НКО: вони передбачають вимоги до звітності, способи повідомлення, зміст інформації, затверджують шаблони звітності – у випадках, якщо про це не зазначено в регламентах та немає затверджених керівних вказівок чи форм (шаблонів). НКО держав-членів розробили шаблони звітності не для всіх видів звітів (повідомлень), згадуваних у регламентах, залишаючи можливість обирати довільну форму та віддаючи перевагу змісту над формою. Серед способів подання звітності переважає надсилання на захищену електронну пошту, а не через окремі вебпортали з функцією онлайн-заповнення.

3.1. Німеччина

У Федеративній Республіці Німеччина система адміністрування санкцій зазнала істотної трансформації після повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 р. Історично німецький підхід до адміністрування санкцій базувався переважно на Законі про зовнішньоекономічну діяльність (*Außenwirtschaftsgesetz, AWG*). У відповідь на стрімке розширення видів обмежувальних заходів, їхньої кількості та сфер застосування було ініційовано інституційну реформу. У травні 2022 р. було ухвалено Перший закон про реалізацію санкцій (*Sanktionsdurchsetzungsgesetz I, SanktDG I*), який заклав підґрунтя для нових зобов'язань щодо звітності, зокрема обов'язок самозвітування підсанкційних осіб¹³⁰. Наприкінці 2022 р. було ухвалено Другий закон про реалізацію санкцій (*Sanktionsdurchsetzungsgesetz II, SanktDG II*), який здійснив структурну перебудову адміністративних органів у цій сфері¹³¹.

Німецька система санкційної звітності має чітку диференціацію повноважень з огляду на децентралізований підхід до адміністрування санкцій, що базується на розрізненні типів активів (кошти та економічні ресурси) та суб'єктів звітування (фінансові установи, інші суб'єкти або власне підсанкційні особи та викривачі). Замість створення єдиного централізованого регулятора обов'язки розподілено між трьома основними НКО:

– Німецький федеральний банк (*Deutsche Bundesbank, DBB*) – здійснює нагляд за фінансовими санкціями, відповідає за блокування коштів як одного з двох основних типів активів, моніторинг банківських депозитів та контроль за вихідними переказами. Відповідальним підрозділом DBB є Центр обслуговування фінансових санкцій (*Servicezentrum Finanzsanktionen*);

– Федеральне відомство з питань економіки та експортного контролю (*Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, BAFA*) – відповідає за економічні санкції, експортний контроль товарів і технологій, надання професійних послуг, звітність щодо матеріальних та нематеріальних «економічних ресурсів»;

– Центральне управління із забезпечення виконання санкцій (*Zentralstelle für Sanktionsdurchsetzung, ZfS*) – вузькоспеціалізований орган, створений у системі Головного митного управління, який виконує функції адміністративного розслідування, розшуку

¹³⁰ Erstes Gesetz zur effektiveren Durchsetzung von Sanktionen (Sanktionsdurchsetzungsgesetz I), https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/DE/Artikel/Aussenwirtschaft/Sanktionsdurchsetzung-Sanktionsstrafrecht/sanktionsdurchsetzungsgesetz-teil-1-bundesgesetzblatt.pdf?__blob=publicationFile&v=1

¹³¹ Zweites Gesetz zur effektiveren Durchsetzung von Sanktionen (Sanktionsdurchsetzungsgesetz II), https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/DE/Downloads/S-T/sanktionen-221227-bgbl122s2606-81511.pdf?__blob=publicationFile&v=1

активів, забезпечення звітності від підсанкційних осіб та адміністрування захищених каналів для викривачів. До його обов'язків належить контроль за дотриманням обмежень щодо розпорядження та заборон на надання коштів та економічних ресурсів, за винятком випадків, коли відповідальними за це є DBB або BAFA¹³².

Таблиця 3.2. Звітність перед НКО в Німеччині

НКО	Сфера діяльності / звітності	Об'єкт звітування	Суб'єкт повідомлення
DBB	Фінансові санкції, замороження коштів, контроль депозитів та транскордонних переказів	Кошти, дорогоцінні метали, депозити, банківські рахунки, фінансові інструменти	Переважно фінансові установи
BAFA	Економічні санкції, експортний контроль, заборона на надання послуг	Економічні ресурси (нерухомість, транспорт, товари, корпоративні права), професійні послуги	Переважно суб'єкти професійної діяльності, економічні оператори
ZfS	Адміністративні розслідування, розшук майна, портал викривачів	Усі види активів, що належать підсанкційним особам	Підсанкційні особи; викривачі

Німецький федеральний банк (DBB) відіграє центральну роль у системі забезпечення фінансових санкцій. На відміну від багатьох інших юрисдикцій, у яких регулятори покладають тягар відстеження змін у санкційних списках виключно на фінансові установи, DBB застосовує проактивний підхід. Центр обслуговування фінансових санкцій DBB робить запити на інформацію про заморожені рахунки та активи за допомогою електронних циркулярів (розсилок), що надсилаються всім фінансовим установам, зареєстрованим у Німеччині, якщо фінансові санкції запроваджені до нових суб'єктів або в разі зміни їхніх імен чи ідентифікаторів. Після цього фінансові установи, провівши перевірку своїх клієнтських баз та рахунків, зобов'язані надіслати точний звіт про заморожені кошти протягом 1 тижня, а якщо заморожених коштів немає – подати нульовий звіт. Звіти подають на захищену електронну адресу Центру: sz.finanzsanktionen@bundesbank.de. Подання через електронну пошту є пріоритетним, хоча можна подавати й звичайними поштовими засобами.

Для звітування про заморожені активи, про вихідні перекази та про депозити DBB не пропонує окремих форм (шаблонів) звітів, відмінних від запропонованих Комісією.

З огляду на повідомлення чутливої конфіденційної інформації, DBB дбає про її захист від перехоплення та доступу сторонніх осіб, використовуючи асиметричне шифрування: DBB публічно пропонує «відкритий ключ», яким користувач шифрує свій лист для відправлення звіту; після цього відкрити лист зможе лише DBB за допомогою свого унікального ключа. Є два варіанти асиметричного шифрування: а) корпоративний стандарт шифрування S/MIME, який часто автоматично вбудований у поштові програми установ; б) PGP (Pretty Good Privacy), альтернативний протокол, який потребує завантаження звітувачем спеціальної програми¹³³.

¹³² Guidance notes on compliance with financial sanctions (Last updated: June 2024), p. 4, 10–11, <https://www.bundesbank.de/resource/blob/874276/d3ae4ffd97f21772b01d825c56695da8/472B63F073F071307366337C94F8C870/merkblatt-einhaltung-data.pdf>

¹³³ Pretty Good Privacy (PGP), <https://www.bundesbank.de/de/service/banken-und-unternehmen/pki/pgp/pretty-good-privacy-pgp--608700>

Федеральне відомство з питань економіки та експортного контролю (BAFA) переважно здійснює адміністрування економічних санкцій, зокрема контроль за переміщенням товарів, у т. ч. військового призначення та подвійного використання, надання технічної допомоги, звітування про економічні ресурси.

Стаття 8(1)(a) Reg. 269 передбачає обов'язок звітування для третіх осіб: особи, організації та суб'єкти господарювання, що не є визначеними особами, зобов'язані невідкладно **звітувати** перед НКО держави-члена, у якій вони перебувають, **про активи визначених осіб**. BAFA є компетентним органом для отримання звітів від третіх (непідсанкційних) осіб щодо економічних ресурсів, розташованих у Німеччині. Обов'язок звітування поширюється на нотаріусів, професійних посередників (наприклад, маклерів), аудиторів тощо та навіть приватних осіб, яким стало відомо про такі факти. [Шаблон форми](#) для цього звіту розміщено на вебсайті BAFA. Його нормативною основою спершу була стаття 23a AWG, а з грудня 2022 р. – норми Reg. 269, що мають пряму дію, у поєднанні зі статтею 10 нового SanktDG II. Звіт треба заповнити німецькою мовою і надіслати на спеціальну електронну адресу для санкційного звітування – melderegister-sanktionen@bafa.bund.de або у виняткових випадках – поштою на адресу BAFA в Ешборні¹³⁴. Шаблон звіту містить три групи відомостей:

– про особу, чії економічні ресурси підлягають замороженню та про які повідомляється (фізична чи юридична особа; ім'я / найменування; поштова адреса; режим санкцій);

– про особу чи компанію, які подають звіт (фізична чи юридична особа; ім'я / найменування; контактна особа; поштова адреса; телефонний номер; додаткові коментарі);

– про економічні ресурси (по кожному окремо): вид ресурсу (нерухомість, кораблі й транспортні засоби, предмети розкоші, товари домашнього вжитку чи інше), опис речі, кількість та загальна вартість у євро.

Особливий порядок запроваджено для **звітування щодо використання ліцензії на надання професійних послуг та програмного забезпечення** (стаття 5n Reg. 833). Стаття 5n, з одного боку, забороняє надання широкого спектра послуг, зокрема бухгалтерських, аудиторських, податкових консультацій, архітектурних, інженерних, юридичних та ІТ-послуг, а також постачання програмного забезпечення для організацій у Росії, а з іншого – передбачає певні винятки (наприклад, для дочірніх компаній, зареєстрованих у державах-членах ЄС чи країнах-партнерах). З метою забезпечення дії винятків BAFA видало [Генеральну ліцензію № 42](#), яка дозволяє німецьким компаніям продовжувати надання послуг без попереднього індивідуального схвалення кожної транзакції, однак за умов попередньої реєстрації та подальшої звітності. Для того щоб скористатися винятком, треба зареєструватися як користувач у спеціальній вебсистемі експортного контролю BAFA [ELAN-K2](#), що є порталом комунікації бізнесу з експортним регулятором Німеччини (подання заявок для отримання ліцензій, повідомлень і звітів, інша комунікація). Після початку використання GL № 42 компанія мала надіслати звіт з інформацією про заборонені послуги чи програмне забезпечення, надане російським дочірнім компаніям, і про структуру власності / контролю протягом 30 днів з моменту надання послуг чи програмного забезпечення¹³⁵.

Для **звітування про підозрювані (ймовірні) порушення санкцій** BAFA вимагає лише надання достатньої та правдивої інформації, однак форма подання є довільною (перевага змісту над формою). Звітування такого виду базується на так званому «обов'язку кожного»:

¹³⁴ Melderegister Sanktionen, https://www.bafa.de/DE/Aussenwirtschaft/Ausfuhrkontrolle/Embargos-Weitere_Massnahmen/Melderegister_Sanktionen/melderegister_sanktionen_node.html

¹³⁵ Spotlight on the “Partner Countries” Subsidiaries’ Exemption from Sanctions against Russia. McDermott Will & Schulte, <https://www.mcdermottlaw.com/insights/spotlight-on-the-partner-countries-exemption-from-sanctions-against-russia/>

наприклад, згідно зі статтею 6b Reg. 833 фізичні та юридичні особи, організації та установи («кожен») зобов'язані надавати НКО інформацію, яка сприяє впровадженню санкційного регулювання, зокрема ознаки потенційних порушень санкцій, і в такий спосіб доповнювати інформаційну картину органів влади (за винятком конфіденційного спілкування між адвокатами та їхніми клієнтами). Зобов'язання щодо звітності поширюється на всю інформацію, яка сприяє імплементації регламенту ЄС та охоплює відповідну інформацію про порушення та обхід санкцій, а також спроби порушення або обходу заборон. До звітної інформації висувають такі вимоги:

- це мають бути позитивні знання про порушення санкцій, як-от конкретні спроби закупівель або торговельні відносини, що суперечать санкціям;

- ті, хто зобов'язаний звітувати, не повинні проводити дослідження для підтвердження інформації;

- інформація має бути достатньою для того, щоб органи влади провели подальші розслідування, тоді як необґрунтовані підозри, які за об'єктивного розгляду не дозволяють подальшої перевірки, не можуть вважатися релевантними в зазначеному вище сенсі;

- немає зобов'язання розкривати інформацію, яка може призвести до ризику судового переслідування проти себе або свого близького родича¹³⁶. Звіт має бути надано протягом 2 тижнів з моменту отримання інформації.

Подібно до цього існує **обов'язок звітування, пов'язаний із так званою клаузулою «Без Росії» (No-Russia-Klausel)**, передбаченою статтею 12g Reg. 833: компанії зобов'язані включати до своїх контрактів на експорт певних товарів до третіх країн пункт, який договірно забороняє їх реекспорт до Росії або використання в Росії, та заходи у разі порушення цього пункту. Якщо партнер із третьої країни порушує ці договірні зобов'язання, експортери повинні повідомити BAFA, щойно їм стане відомо про порушення. Виняток для клаузули стосується державних контрактів, укладених з органом влади третьої країни або міжнародною організацією, та вимагає від експортерів повідомляти BAFA про кожен такий контракт протягом 2 тижнів з моменту його укладення. Звіт має бути поданий через електронний портал ELAN-K2 та містити відомості про правову підставу винятку, договірну сторону і предмет договору¹³⁷.

Особливим видом превентивного звітування (повідомлення) є подання **декларації про дотримання санкцій (Sanktions-Compliance-Erklärung)**, запровадження якої також пов'язане з клаузулою «Без Росії». Головна мета цього документа – запобігання обходу санкцій та юридична фіксація обізнаності експортера з санкційними вимогами. Форма декларації міститься на сайті BAFA. Підписуючи цю декларацію, компанія або особа офіційно гарантують BAFA:

- належну перевірку (*due diligence*) – експортер підтверджує, що він ретельно перевіряв усіх учасників угоди за санкційними списками ЄС;

- що товари, технології чи програмне забезпечення не будуть прямо чи опосередковано передані підсанкційним особам або використані в заборонених цілях;

- що вжито заходів для запобігання реекспорту до Росії в обхід санкцій;

- що експортер усвідомлює санкційні обмеження та обізнаний щодо обов'язку повідомлення у разі виявлення ймовірних порушень санкцій¹³⁸.

¹³⁶ Regelungen zur Verhinderung von Sanktionsumgehung, https://www.bafa.de/DE/Aussenwirtschaft/Ausfuhrkontrolle/Embargos/Russland/Regelungen_Verhinderung_Sanktionsumgehung/regelungen_verhinderung_sanktionumgehung_node.html

¹³⁷ No-Russia-Klausel (Artikel 12g), https://www.bafa.de/DE/Aussenwirtschaft/Ausfuhrkontrolle/Embargos/Russland/Regelungen_Verhinderung_Sanktionsumgehung/regelungen_verhinderung_sanktionumgehung_node.html

¹³⁸ Sanktions Compliance Erklärung, https://www.bafa.de/DE/Aussenwirtschaft/Ausfuhrkontrolle/Embargos/Russland/Regelungen_Verhinderung_Sanktionsumgehung/regelungen_verhinderung_sanktionumgehung_node.html

Декларація про дотримання санкцій подається разом із заявою на отримання індивідуальної експортної ліцензії при реєстрації для використання генеральної ліцензії або за спеціальним запитом у форматі .pdf через портал ELAN-K2.

Центральне управління із забезпечення виконання санкцій (ZfS) зосереджене на забезпеченні виконання санкцій проти осіб та організацій, перелічених у регламенті, зокрема на адміністративних розслідуваннях, пов'язаних з їхніми замороженими активами, які проводяться, наприклад, шляхом загальних слідчих заходів, тобто допиту осіб, вилучення документів та предметів, а також обшуку будинків або комерційних приміщень.

До ZfS подають **звіти (повідомлення) в порядку самозвітування підсанкційні особи**, які відповідно до статті 10 SanktDG II зобов'язані негайно і самостійно повідомити ZfS про всі грошові кошти та економічні ресурси, якими вони володіють, які утримують або контролюють і які перебувають під юрисдикцією ФРН, а також співпрацювати із ZfS у процесі верифікації поданої інформації.

Шаблон повідомлення в порядку самозвітування міститься на сайті ZfS та інтегрований у вебпортал Системи управління формами Федеральної фінансової адміністрації. Звіт треба подати німецькою мовою, заповнивши на порталі. Відправник (підсанкційна особа або її представник) має бути чітко ідентифікований. У формі зазначають ім'я / назву компанії іноземної чи національної підсанкційної особи, ідентифікаційні дані (дата і місце народження, адреса, телефон, електронна пошта, контактна особа), а також детальну специфікацію активів, включно з типом та фінансовою або ринковою оцінкою вартості. Оскільки самозвітування передбачає надання конфіденційної майнової та фінансової інформації, ZfS створило для приймання звіту інфраструктуру з високим рівнем захисту, пропонуючи три альтернативи: а) через поштову службу на адресу ZfS у Кельні; б) захищеною електронною поштою (DXI-Meldestelle.gzd@zfs.bund.de), с) через спеціальну електронну поштову скриньку для органів влади (beBPO)¹³⁹. Додатково, якщо звітувач бажає надіслати заповнену форму в зашифрованому вигляді, він може скористатися програмним забезпеченням для шифрування GnuPG або PGP та використати ключ ZfS PGP для шифрування¹⁴⁰.

Окрім того, ZfS забезпечує отримання **повідомлення від викривачів**. Завдяки створеній лінії інформування ZfS може отримувати анонімні повідомлення про потенційні або фактичні порушення санкційних обмежень (стаття 15 SanktDG II). Надання персональних даних (ім'я та прізвище або номер телефону) не є обов'язковим і повністю залежить від вибору викривача. Контактна форма для викривачів доступна за окремим [посиланням](#).

Відповідальність за порушення обов'язків звітування в Німеччині диференційована на кримінальну та адміністративну. Підстави юридичної відповідальності та покарання визначено в Законі про зовнішню торгівлю ([Außenwirtschaftsgesetz, AWG](#)) та Другому законі про реалізацію санкцій ([Sanktionsdurchsetzungsgesetz II, SanktDG II](#)).

Кримінальна відповідальність за порушення обов'язку звітування передбачена пунктом 5а статті 18 AWG, згідно з яким ув'язненням на строк до 1 року або штрафом карається особа, яка порушує безпосередньо чинне положення регламенту Ради ЄС шляхом неповідомлення, недостовірного, неповного або несвоєчасного повідомлення інформації компетентному органу про (а) активи, які перебувають у її власності або володінні, або які вона утримує або контролює, або (б) активи, відомості про які було отримано під час виконання професійних обов'язків. Згідно з пунктом 1 статті 19 AWG, за вчинення такого порушення з необережності передбачено **адміністративну відповідальність**.

¹³⁹ Abgabe einer Meldung zu sanktionierten Vermögenswerten an die Zentralstelle (§ 10 Sanktionsdurchsetzungsgesetz (SanktDG) bzw. § 11 Absatz 2a Außenwirtschaftsgesetz (AWG)), <https://www.formulare-bfinv.de/ffw/form/display.do?%24context=9AC39E764C78976F534C>

¹⁴⁰ Meldung nach § 10 Sanktionsdurchsetzungsgesetz, https://www.zoll.de/DE/Privatpersonen/Zentralstelle-Sanktionsdurchsetzung/zentralstelle-sanktionsdurchsetzung_node.html

Адміністративним правопорушенням визнано також й інші випадки надання неправдивої або неповної інформації чи несвоєчасного подання інформації, якщо за їх учинення не передбачено кримінальної відповідальності. Розмір адміністративного штрафу для фізичної особи може становити до 500 тис. євро, а для юридичної особи – до 40 млн євро.

Водночас пунктом 13 статті 18 AWG встановлено, що не підлягає покаранню особа, яка, будучи адвокатом, юрисконсультантом, патентним повіреним, нотаріусом, аудитором, податковим консультантом або представником, не передає, несвоєчасно передає, передає недостовірну чи неповну інформацію, яка була їй довірена або стала їй відомою в цій якості.

Відповідно до статті 16 SanktDG II, таке саме покарання (ув'язнення на строк до 1 року або штраф) отримує особа, яка порушує обов'язок самозвітування, передбачений пунктом 1 статті 10 SanktDG II (неподання, неповне, недостовірне чи несвоєчасне подання). Водночас не буде покарано особу, яка добровільно та повністю подає повідомлення, зазначене в цьому пункті, якщо на той момент дія ще не була повністю або частково виявлена, і особа, яка її вчинила, знала про це або, об'єктивно оцінивши ситуацію, повинна була про це знати (заохочувальна норма).

3.2. Франція

У Франції застосування обмежувальних заходів спирається на складну взаємодію європейських регламентів, що мають пряму дію, та національного законодавства, зокрема Валютно-фінансового кодексу (*Code monétaire et financier, CMF*). Загальну координацію обмежувальних заходів ЄС у Франції здійснює Міністерство Європи та закордонних справ. Повноваження у сфері реалізації та моніторингу застосування санкційних регламентів ЄС мають також Генеральне управління підприємств (*Direction générale des entreprises*), Генеральне управління митних і непрямих податків (*Direction générale des douanes et droits indirects*), Генеральний директорат з політичних і безпекових питань (*Direction générale des Affaires politiques et de sécurité*), Управління пруденційного контролю та врегулювання при Банку Франції (*Autorité de contrôle prudentiel et de résolution*) та деякі інші¹⁴¹.

Однак головну роль у механізмі звітування за санкційними регламентами ЄС відіграє Генеральне управління Казначейства у складі Міністерства економіки, фінансів та промисловості, енергетики та цифрового суверенітету (*Direction générale du Trésor; DG Trésor*). Саме DG Trésor можна вважати головним НКО Франції з питань економічних (секторальних) та фінансових санкцій. Управління безпосередньо відповідає за практичне впровадження заходів замороження активів, надання дозволів на проведення транзакцій чи інших дій (дерогації), а також за збір звітності від різних суб'єктів щодо виявлених активів підсанкційних осіб, підозрілих фінансових операцій тощо¹⁴².

На вебсайті DG Trésor є посилання на форми звітів – декларацій (*déclaration*), які надсилають електронною поштою шляхом попереднього заповнення форм (шаблонів)¹⁴³:

1) Декларація про замороження активів (*déclaration d'un gel*) за змістом значною мірою перетинається з пропонованим Комісією зразком, однак форма є іншою. [Шаблон декларації](#) у форматі .doc охоплює такі відомості:

– дата декларування, відомості про декларанта (установа, ім'я/найменування, контактна особа і контактні дані), санкційний режим і його нормативна основа, дані про визначену особу (включно з ідентифікатором, ім'ям, псевдонімами);

– інформація про заморожені кошти, зокрема деталі про установу, яка їх утримує, характер, номер рахунку (іншого фінансового інструменту) і дата його відкриття, а для

¹⁴¹ Autorités sanctions. Liste des autorités compétentes, <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/autorites-sanctions/>

¹⁴² Sanctions économiques et financières, <https://www.tresor.economie.gouv.fr/services-aux-entreprises/sanctions-economiques>

¹⁴³ Russie. Ressources et bonnes pratiques, <https://www.tresor.economie.gouv.fr/services-aux-entreprises/sanctions-economiques/russie-en-lien-avec-la-violation-p-ar-la-russie-de-la-souverainete-et-de-l-integrite-territoriale-de-l-ukraine#h5sl38rcgpu1a67nsn141aqgb12g80nm>

страхових компаній і брокерів – вид відповідного договору, адреса, місцезнаходження, дата замороження, валюта, сума коштів, особа співвласника та агента, пов'язані банківські рахунки;

– інформація про заморожений економічний ресурс (тип, місцезнаходження, опис, інші потенційні співвласники);

– інформація про заморожений платіж (особа або організація, що здійснила замороження, роль цієї особи / організації, дата транзакції, сума, інформація про клієнта, посередника та бенефіціара транзакції, предмет угоди;

– будь-яка інша корисна інформація.

Заповнену форму разом з усіма відповідними документами надсилають електронною поштою на адреси: а) sanctions-gel-avoirs@dgtrésor.gouv.fr – якщо справа стосується особи або організації, на яку поширюються санкції згідно з географічними або тематичними (за винятком тероризму) режимами ЄС та ООН; б) liste-nationale@dgtrésor.gouv.fr – щодо національних заходів замороження активів та заходів щодо замороження активів, вжитих для боротьби з фінансуванням тероризму.

2) Декларація про підозру в порушенні санкцій (*déclaration d'un suspicion de contournement*) розрахована на виявлену підозру в порушенні як санкцій ЄС, так і національних санкцій Франції. [Шаблон декларації](#) у форматі .doc містить такі групи відомостей:

– ідентифікація декларанта, тобто ім'я / найменування, контактні дані, адреса;

– режим санкцій (випадний список), ідентифікація визначеної особи (ідентифікатор, ім'я / найменування, псевдонім, нормативна підстава), ідентифікація товарів або послуг, на які поширюється захід і нормативна підстава;

– ідентифікація причетних осіб: для фізичних осіб – ім'я, дата і місце народження, громадянство, адреса, зайнятість, наявні вебпосилання; для юридичних осіб – особа, щодо якої було попередньо оголошено про замороження, найменування, торгова назва, ідентифікаційний номер, дата і країна реєстрації, адреса офісу, вебсайт, діяльність, інше;

– ідентифікація економічних ресурсів або товарів / послуг (тип операції, дані про рахунок, дані про транзакцію);

– опис фактів – аналіз фактів (контекстуальні елементи операцій, факти та характеристики операцій, фінансові дані задекларованих осіб, ідентифікація бенефіціарного власника, опис операцій, транзакцій, товарів, технологій або послуг; кроки, вжиті разом із причетними особами); дата або період; підтверджувальні документи.

3) Декларація визначених осіб (*déclaration de gel à compléter par les personnes visées*) подається на виконання обов'язку самозвітування підсанкційних осіб на підставі статті 9 Reg. 269. На вебсайті DG Trésor запропоновано деталізований [шаблон декларації](#) у форматі Excel. Підсанкційні суб'єкти, визначені в статті 9 Reg. 269, повинні вказати таку інформацію:

– вихідні відомості: ім'я / найменування особи, дата внесення до санкційного списку, громадянство чи місце реєстрації (для юридичних осіб), ідентифікаційний номер, адреса, номер телефону, e-mail, дата звіту, дата останнього оновлення (якщо оновлено);

– відомості про кошти: 1) банківські рахунки (державо-член, де розміщені активи, тип облікового запису, банк, номер рахунку, поточна вартість у євро та іншій валюті (якщо не євро), рік відкриття рахунку, співвласники, інші деталі); 2) цінні папери та боргові інструменти (державо-член, де розміщені активи, вид цінного паперу, емітент чи інвестиційний фонд, сума, приблизна поточна вартість у євро, відсоток акцій (якщо більше ніж 1 %), рік набуття права власності або контролю, номінальний власник або зберігач, співвласники, інші деталі); 3) інші фонди (наприклад, криптоактиви, кредити, гарантії): державо-член, де розміщені активи, тип активу, контрагент, сума, приблизна поточна вартість у євро, рік набуття права власності або контролю, номінальний власник або зберігач, співвласники, інші деталі);

– відомості про економічні ресурси: 1) нерухомість, 2) транспортні засоби, 3) інші економічні ресурси (наприклад, вироби мистецтва, ювелірні вироби, дорогоцінні метали / каміння, промислові товари), а також право на майно та інші нематеріальні активи. Щодо економічних ресурсів зазначають такі дані: держава-член, де розміщені активи, тип активу, ідентифікаційні дані, адреса, приблизна поточна вартість у євро, рік набуття права власності або контролю, номінальний власник або зберігач, співвласники, інші деталі.

4) Декларація про омонімію (*déclaration d'une homonymie*) – специфічний вид повідомлення, яке надсилають у разі часткового або повного збігу імені клієнта з підсанкційною особою, якщо внутрішні процедури установи (переважно банків) не дозволяють однозначно спростувати підозру щодо ідентичності. Однак така декларація не є класичним різновидом звіту чи повідомлення в контексті цього дослідження, оскільки вона є радше окремим інструментом, що забезпечує юридичні гарантії у разі застосування санкцій для осіб, щодо яких зафіксовано випадковий збіг із санкційним списком, а також підставою для додаткової перевірки й підвищеної уваги (*due diligence*). Цей інструмент був розроблений для вирішення операційної проблеми фінансового сектору – «хибних спрацьовувань» (*false positives*) в автоматизованих системах. Коли банківська система зупиняє транзакцію через збіг імені клієнта з особою в санкційному списку, банк зобов'язаний провести ідентифікацію. Якщо після проведення KYC-аналізу в комплаєнс-офіцера залишається сумнів щодо ідентичності, він не має права брати ризик на себе і самостійно розблокувати транзакцію. Замість цього оператор зобов'язаний заповнити [Excel-таблицю омонімії](#), деталізувавши результати свого розслідування, та надіслати її до DG Trésor на спеціальну адресу для цих потреб (homonymies-gels@dgtresor.gouv.fr), очікуючи на остаточне рішення щодо платежу. У цьому випадку DG Trésor з огляду на надані установою та наявні дані може:

- a) беззастережно підтвердити, що це не є визначена особа або організація;
- b) підтвердити, що це є особа або організація, активи якої заморожено, і тоді організація негайно вживає заходів щодо замороження;
- c) якщо немає певності, що це не є визначена особа або організація, дозволити установі-повідомлювачу не заморожувати активи цієї особи або організації¹⁴⁴.

Для виконання зобов'язань щодо звітування про російські депозити понад 100 000 євро (стаття 5g Reg. 833) та про вихідні перекази понад 100 000 євро (стаття 5g Reg. 833) використовують стандартизовані шаблони звітів, розроблені ЕВА та Комісією. Ці шаблони уніфіковані для всіх держав-членів. Ці звіти також подають через електронну пошту до DG Trésor.

Зважаючи на складну систему винятків та дерогацій і значний обсяг фінансових транзакцій та експортних операцій, імплементація європейських регламентів вимагає швидкого та безпечного обміну чутливою фінансовою інформацією між корпоративним сектором (суб'єктами господарювання й особами, що ведуть професійну діяльність) та державою. Для вирішення цього завдання у Франції функціонує спеціальна цифрова платформа – [онлайн-сервіс «Міжнародні фінансові санкції»](#) (*Téléservice «Sanctions financières internationales»*). Цей вебпортал дає змогу банківським установам, страховим компаніям, експортерам та неурядовим організаціям управляти своїми комплаєнс-зобов'язаннями в цифровому середовищі, що має високий захист. Основна функція порталу полягає в тому, що він слугує для подання запитів для отримання дозволів на вчинення заборонених регламентами дій у порядку дерогації (*Demandes d'autorisation*), наприклад, переказ коштів для базових потреб, гуманітарні винятки або ліквідація бізнесу. Авторизовані користувачі онлайн-сервісу можуть зі свого особистого кабінету безпечно

¹⁴⁴ Lignes directrices conjointes de la Direction Générale du Trésor et de l'Autorité de contrôle prudentiel et de résolution sur la mise en œuvre des mesures de gel des avoirs (Document de nature explicative Version mise à jour au 16 juin 2021), <https://acpr.banque-france.fr/fr/publications-et-statistiques/publications/lignes-directrices-conjointes-de-la-direction-generale-du-tresor-et-de-lautorite-de-contrrole-3>

заповнювати електронні форми запитів, прикріплювати документи, зберігати їх у режимі чернетки та використовувати попередні затвержені запити як шаблони для майбутніх звернень.

Іншою важливою функцією порталу є забезпечення виконання специфічних вимог звітування – отримання повідомлень (*notifications*). Європейські правила щодо обмежувальних заходів можуть передбачати таке:

а) про певні передачі компетентному органу держави-члена повідомляють у письмовій формі заздалегідь (попередні повідомлення);

б) певні відступи можуть бути застосовані лише в тому разі, якщо особи або організації, які бажають скористатися ними, повідомляють протягом встановленого регламентом терміну компетентний орган держави-члена, в якій вони зареєстровані;

с) певні операції можливі за умови негайного інформування про них відповідного компетентного органу.

Користувач також може повідомити DG Trésor про транзакцію, якщо вважає за доцільне, щоб управління було про це обізнане.

Повідомлення про транзакцію потрібно подати у випадках, передбачених санкційними регламентами, а також якщо здійснено нову транзакцію за ліцензією, наданою DG Trésor. Отже, у цих випадках ідеться про дотримання вимог *звітування про застосування винятків і ліцензійне звітування*.

Повідомлення здійснюється не надсиланням заповнених формулярів на електронну пошту, а з особистого кабінету на порталі. Якщо інше не передбачено нормативними актами (зокрема встановлення періодів очікування), користувач може вважати, що виконав свої зобов'язання, щойно DG Trésor підтвердить отримання повідомлення.

DG Trésor може надати економічному або фінансовому оператору тимчасову ліцензію, дійсну протягом 1 року, якщо її не буде скасовано раніше, яка поширюється на операції з ідентичними характеристиками. Ці операції повинні бути декларовані не пізніше 3 місяців після їх завершення. Якщо інше не передбачено нормативним актом, після підтвердження отримання повідомлення DG Trésor, користувач може вважати, що виконав свої зобов'язання. Експортер та/або імпортер несе основну відповідальність за транзакцію, яку вони мають намір здійснити. Тому саме вони зобов'язані виконати цю формальність безпосередньо або через свій банк. Згідно з нормативними актами ЄС, установи, які фінансують (або беруть участь у фінансуванні) прямо чи опосередковано, у будь-якій якості, несуть солідарну відповідальність. Тому в інтересах банків забезпечити виконання цієї формальності¹⁴⁵.

Впроваджені механізми технічної безпеки гарантують оптимальний рівень безпеки для забезпечення конфіденційності та цілісності переданих даних. Ці заходи й механізми регулярно переглядають, щоб забезпечити їхню постійну ефективність проти кіберзагроз.

3.3. Мальта

На Мальті впроваджено унікальну інституційну структуру для реалізації санкцій ЄС. Було створено Раду з моніторингу санкцій Мальти (далі – Рада), яка є основним НКО, відповідальним за виконання та впровадження політики й нормативних актів щодо санкцій як національний координатор. Особливістю структури є те, що до Ради входять вісімнадцять посадових осіб, які діють колективно та представляють міністерства / органи влади, відповідальні за різні сектори та сфери¹⁴⁶.

Нормативною основою застосування санкцій ЄС є новий [Закон про національні інтереси](#), що дозволяє виконання певних договорів і заходів, а також обмеження торгівлі і подорожей, коли цього вимагають національні або міжнародні інтереси Мальти, і втілювати в

¹⁴⁵ Foire aux questions - Téléservice sanctions financières internationales, <https://www.tresor.economie.gouv.fr/services-aux-entreprises/sanctions-economiques/foire-aux-questions-teleservice-sanctions-financieres-internationales>

¹⁴⁶ Sanctions Monitoring Board web page, <https://smb.gov.mt/>

життя окремі положення Статуту ООН¹⁴⁷. Вимоги до звітності мають уніфікований характер і стосуються *mutatis mutandis* санкційних режимів ЄС, ООН та режиму національних санкцій Мальти.

Завдяки централізованому підходу, який концентрує всі ключові повноваження у сфері застосування санкцій та внутрішнього моніторингу за їх виконанням, на сайті Ради з моніторингу санкцій Мальти зосереджено повний набір інструментів санкційної політики: керівні вказівки (інструкції) і додаткові матеріали, часті запитання, шаблони звітності тощо. Саме Рада є НКО Мальти, який уповноважений на прийняття, розгляд та аналіз звітів і повідомлень.

Для зв'язку з Радою передбачено окремі контактні електронні адреси, наприклад, для загальних запитів (sanctions.smb@gov.mt), для розсилки на новини (updates.smb@gov.mt) та для звітності й повідомлень (reporting.smb@gov.mt). Як альтернативний вказано також письмовий спосіб звернення за адресою місцезнаходження Ради з моніторингу санкцій¹⁴⁸. У разі надсилання звіту в електронній формі в темі листа обов'язково потрібно вказати тему, релевантну виду звітування. До звіту додають супровідні документи-докази.

На вебсайті Ради розміщено стандартні шаблони окремих видів звітності та посібник (керівні вказівки) щодо дотримання вимог звітування. Посібник має допомогти фізичним, юридичним особам та органам на Мальті виконувати їхні зобов'язання щодо звітності, включно зі строками подання. Наголошено, що він лише інформує та не містить додаткових зобов'язань порівняно з регламентами Ради ЄС та Законом Мальти про національні інтереси. До кожного шаблону є інформаційна довідка з попередженням про те, що під час заповнення документа особи повинні засвідчити, що факти та інформація є точними, а в разі порушення може наставати кримінальна або адміністративна відповідальність.

У разі збігу або «влучності» щодо підсанкційної особи фізичні та юридичні особи на Мальті повинні вжити негайних заходів для замороження активів і/або зупинення транзакцій та невідкладно повідомити про це, подавши до Ради **звіт про замороження** (*Assets freezes report, Reg. 269*). Стандартний шаблон для цього звіту за змістом перетинається з шаблоном, розробленим Комісією, однак має відмінності, тобто Рада все ж орієнтує на шаблон, розроблений нею як НКО Мальти. Шаблон має формат .pdf та розрахований де-факто не лише на звітування щодо заморожених активів, а й на **звітування щодо виявлення підозрюваних (імовірних) підсанкційних осіб, щодо підозри в порушенні обмежувальних заходів та щодо відхилення заявок чи зупинення транзакцій**. Він має чотири розділи:

перший – загальна інформація, що охоплює дату подання звіту, ім'я / найменування звітувача, посаду, контактні дані, а також вказівки на тип випадку, про який звітується (підозрювана визначена особа, замороження активів чи підозра в порушенні), та вжиті заходи (замороження, відхилення заявки чи зупинка транзакції); підпис;

другий – повідомлення про свої знання або підозри щодо діяльності, яку веде визначена особа (якщо інформація стосується кількох таких осіб – то для кожної з них використовують окремий шаблон): дані про визначену особу, особу, що їй належить чи нею контролюється, про санкційний режим, про причини вважати таку особу визначеною чи такою, що належить або контролюється визначеною особою, додаткові відомості;

третій – звітування про заморожені активи, яке охоплює дані про визначену особу і санкційний режим, а також детальну інформацію щодо активів (коштів та економічних ресурсів): назва установи-утримувача, відомості про власника рахунку, тип облікового запису, кредитний та дебетовий баланс, валюта, дата відкриття рахунку та будь-яка інша цінна інформація;

¹⁴⁷ ACT No. XXXV of 2025 to enable the implementation of certain treaties and measures and the restriction of trade and travel where the national or international interest of Malta so requires and to enable effect to be given to certain provisions of the Charter of the United Nations, <https://parlament.mt/media/136388/act-35-interest-nazzjonalni.pdf>

¹⁴⁸ Sanctions Monitoring Board. Contact Us, <https://smb.gov.mt/contact-us/>

четвертий – повідомлення про відоме чи підозрюване порушення (тобто як про завершене порушення, так і про спробу його вчинення): деталі щодо особи, яка підозрюється в порушенні; стислий виклад фактів, які навели на думку про ймовірне порушення; режим санкцій; деталі щодо ймовірного порушення (стосується воно активів, фінансових послуг чи зобов'язань щодо звітності), спосіб оплати / переказу, дані щодо платника / відправника / посередника / кінцевого бенефіціара, інша інформація¹⁴⁹.

На додаток до класичного подієвого (фактового) звіту про замороження є обов'язок подання **щорічного звіту про заморожені активи** (*Annual Assets freezes report*), який прямо не закріплений регламентами Ради ЄС. Щорічний звіт подають усі фізичні та юридичні особи й установи, які утримують такі активи, до 15 січня кожного року. [Шаблон звіту](#) має Excel-формат і передбачає такі нескладні для заповнення групи відомостей:

- деталі звіту – дата подання, ім'я / найменування звітувача; підпис;
- деталі про визначену особу та режим санкцій (нормативна основа);
- деталі про заморожені активи / рахунки – країна їх зберігання (утримання), установа-утримувач, номер рахунку або інший довідковий номер, дата відкриття рахунку, дата замороження, валюта коштів / рахунку, кредитний / дебетовий баланс, інші додаткові дані.

У частині первинного та щорічно оновлюваних **звітів про депозити** (*Reporting of deposits, Reg. 833*), які перевищують 100 000 євро, Рада орієнтує кредитні установи на загальноєвропейський шаблон та вказівки, розроблені Європейським банківським органом (ЕВА). У частині первинного та щоквартального **звітів про іммобілізовані активи** (*Central bank report, Reg. 833*) Рада відсилає до загального шаблону звіту, розробленого Комісією. Так само Рада орієнтує на розроблений Комісією **звіт про вихідні перекази** (*Reporting on outgoing transfers, Reg. 833*)¹⁵⁰.

У посібнику щодо звітності також деталізовано вимоги до змісту **звіту про виявлені активи, які мають бути визнані замороженими, але не були ще заморожені, та звіту про активи визначених осіб, які були предметом будь-яких переміщень, передач, змін, використання, доступу або інших заборонених операцій, здійснених протягом 2 тижнів до «визначення» особи** (статті 8(1)(a) і 8(1b) Reg. 269). Звіти подають Раді протягом 2 тижнів з моменту отримання інформації про активи. Шаблону немає, однак звіт повинен містити щонайменше таке:

- інформацію, що ідентифікує фізичних або юридичних осіб, суб'єктів господарювання чи установи, які володіють, зберігають чи контролюють заморожені активи, включно з їхнім ім'ям / найменуванням, адресою, реєстраційними даними;

- суму або ринкову вартість коштів чи економічних ресурсів на дату звітності та на дату замороження;

- види коштів та економічних ресурсів, розподілених за категоріями (зокрема криптоактиви), та, де це можливо, кількість, місцезнаходження та інші характеристики.

Для дотримання обов'язку **звітування**, передбаченого статтею 3q Reg. 833, **щодо продажу або іншої домовленості, які передбачають передачу права власності на танкери для перевезення сирової нафти або нафтопродуктів**, перелічених у Додатку XXV до Регламенту, будь-якій третій країні, Рада пропонує окремий [шаблон звіту](#). Звіт подає невідкладно сторона, відповідальна за передачу. Він повинен охоплювати інформацію такого змісту: коротке пояснення щодо суті справи / передачі; ідентифікацію сторін – продавця і покупця (ім'я / найменування, організаційно-правова форма, ідентифікаційні дані, зареєстрована адреса, структура власності / управління); інформація про танкер (назва, ідентифікаційний номер), супровідна документація; дата подання, підпис.

¹⁴⁹ Reporting to the Sanctions Monitoring Board,
<https://smb.gov.mt/wp-content/uploads/2024/01/Reporting-to-the-Sanctions-Monitoring-Board.pdf>

¹⁵⁰ Reporting requirements in terms of the national interest (enabling powers) act,
<https://smb.gov.mt/wp-content/uploads/2024/07/Sanctions-Monitoring-Board-Reporting-Obligations-Guide.pdf>

На сайті НКО Мальти доступні також окремі форми звітів за наслідками застосування винятків із встановлених регламентами заборон, зокрема **звіту-повідомлення про операції з СПГ** (*Notification Requirements for legal persons performing unloading operations of LNG*). Відповідно до статті 3r(7) Reg. 833, юридичні особи, що здійснюють операції з розвантаження СПГ, який походить із Росії або експортується з неї, повинні щомісяця інформувати Раду про всі операції з розвантаження та імпорту СПГ. [Шаблон звіту](#) передбачає подання інформації такого змісту: назва судна та його унікальний номер, прапор судна, власники, менеджери та фрахтувальники судна, чи походить СПГ із Росії чи експортується з Росії, порти та місця завантаження СПГ, дата та час прибуття судна для завантаження / початку завантаження / завершення завантаження, назва заводу-виробника СПГ, маса та об'єм завантаження, порт та місце розвантаження, дата звіту, підпис¹⁵¹.

Рада також розробила шаблон **звіту-повідомлення про транзакції з російським портом / аеропортом** (*Notification Requirements on Transaction(s) with Russian Port/Airport*). Стаття 5ae Reg. 833 містить заборону на здійснення прямих чи опосередкованих операцій з аеропортами, портами та шлюзами в Росії, переліченими в додатку до регламенту, які використовуються, зокрема, для передачі БПЛА або ракет, пов'язаних із ними технологій, для перевезення товарів та технологій, що використовуються в секторі оборони та безпеки, для морського перевезення сирої нафти і нафтопродуктів походженням із Росії чи які експортуються з Росії нерегулярними суднами тощо. Водночас вказану заборону не застосовують у спеціально встановлених випадках, пов'язаних із надзвичайними подіями (порятунок життя, запобігання тяжким наслідкам для довкілля, екстрений захід), економічними цілями (операції торгівлі титаном, алюмінієм, нікелем, паладієм, залізною рудою), гуманітарними цілями тощо. Про застосування цих винятків оператори повинні інформувати Раду протягом 2 тижнів з моменту укладення угоди. [Шаблон звіту](#), що міститься на сайті Ради, передбачає подання таких відомостей: стисле пояснення підстав подання звіту, ідентифікація сторін (ім'я оператора, організаційно-правова форма, ідентифікаційні дані юридичної особи, зареєстрована адреса, структура власності / управління), деталі транзакції (вид винятку, нормативна основа звільнення, обґрунтування винятку, назва і місцезнаходження порту / аеропорту, задіяні товари і послуги, дані про танкер / рейс, підтверджувальні документи, зокрема коносамент, накладна, контракт, рахунок-фактура, експортна чи імпортна ліцензія), дата подання звіту і підпис¹⁵².

Відповідальність за ті види обходу санкцій, що є порушенням обов'язків звітування, на Мальті є однією з найсуворіших серед держав-членів ЄС. По-перше, Мальта повністю перенесла статтю 3 Директиви (ЄС) 2024/1226 до свого [Закону № XXXV від 14.11.2025](#). По-друге, порушнику загрожує штраф у розмірі від 25 000 до 5 000 000 євро або ув'язнення на строк від 1 до 12 років, або обидва покарання. По-третє, визнано караним навіть намір (спробу) цих видів обходу. По-четверте, кримінальна відповідальність загрожує за порушення звітування, пов'язаного з активами на суму не менше ніж 10 000 євро. Порушення на меншу суму спричиняють адміністративну відповідальність: для фізичної особи – 15 %, а для юридичної особи – 35 % від вартості активів, товарів, послуг, операцій чи відповідної діяльності.

¹⁵¹ Reporting template for purposes of article 3r(7) of Council Regulation 833/2014 concerning Notification Requirements for legal persons performing unloading operations of LNG, <https://smb.gov.mt/wp-content/uploads/2024/07/Article-3r7-template.pdf>

¹⁵² Reporting template for purposes of article 5ae of Council Regulation 833/2014 concerning Notification Requirements on Transaction(s) with Russian Port/Airport, <https://smb.gov.mt/wp-content/uploads/2025/07/Article-5ae-Reporting-Template.pdf>

ВИСНОВКИ

Аналіз санкційного законодавства та практики Сполучених Штатів Америки, Великої Британії та Європейського Союзу дає змогу зробити комплексні висновки щодо значення, функцій та еволюції звітування у сфері санкційної політики, а також його структурних елементів: нормативної основи, суб'єктів та адресатів звітування, строків подання звітів, їх класифікації та змістового наповнення.

1. Звітування є обов'язковим та одним із ключових елементів санкційної політики в США, Великій Британії та ЄС. Воно є сполучною ланкою між державою в особі уповноваженого публічного суб'єкта (національного компетентного органу) та приватним сектором (у широкому розумінні), завдяки чому обмежувальні заходи є не декларативними заборонами, а ефективним і контрольованим механізмом. Звітування також є обов'язковою умовою для легального використання відступів від заборон (дерогацій) шляхом видачі ліцензій та законодавчих винятків, тож держава зберігає контроль навіть у разі відступів від загальних санкційних правил.

2. Еволюційно звітування трансформувалося з суто технічного обов'язку в центральний інструмент санкційної політики. Воно не лише слугує для моніторингу статусу заморожених активів та запобігання обходу санкцій, але й виконує глобальні геополітичні завдання, прикладом чого є запровадження звітів щодо іммобілізованих суверенних активів Росії у США (REPO Act), Великій Британії та ЄС з метою їх подальшого використання для відшкодування заподіяної агресією шкоди. Звітування як санкційний інструмент виконує низку важливих функцій:

а) обліково-ідентифікаційну – дає змогу виявляти, ідентифікувати та вести облік заморожених активів підсанкційних осіб, а також підтримувати бази даних в актуальному стані з урахуванням капіталізації, зміни вартості майна, реалізації винятків і дерогацій тощо;

б) моніторингову – забезпечує нагляд за активами підсанкційних осіб, зокрема моніторинг руху коштів, дотриманням секторальних і торговельних обмежень (наприклад, лімітів ціни на нафту) та виявлення прихованих структур власності;

в) правозастосовну – надає регуляторам доказову базу щодо правопорушень, допомагає ідентифікувати нові цілі для застосування санкцій та аналізувати підозрілі транзакції чи зв'язки, запобігати порушенню та обходу санкцій;

г) виховну – сприяє посиленню уважності та дотриманню закону з боку фізичних та юридичних осіб, зокрема фінансових установ, економічних операторів та професійних учасників ринків (*due diligence*);

д) компенсаційну – сприяє виявленню та інвентаризації суверенних активів країни-агресора для їх можливої конфіскації.

3. Можна виокремити три різні моделі адміністрування процесів звітування. США спираються на жорстко централізовану систему, у якій Управління контролю за іноземними активами (OFAC) концентрує повний спектр нормотворчих, ліцензійних та правозастосовних повноважень. Сполучене Королівство застосовує частково децентралізовану модель із розподілом компетенцій між OFSI (фінансові санкції) та OTSI (торгівля). У ЄС використовують дворівневу модель: регламенти ЄС встановлюють єдині правила, але їх імплементацію, отримання звітів та притягнення до відповідальності покладено на національні компетентні органи (НКО) держав-членів за координуючої та моніторингової ролі Європейської комісії. На рівні окремих держав-членів ЄС впроваджено як централізований чи переважно централізований (наприклад, Мальта, Франція), так і децентралізований підхід (наприклад, Німеччина) до адресатів звітування.

4. З погляду нормативного регулювання підхід США та Великої Британії як країн англо-американської системи права передбачає окреслення обов'язків звітування на рівні законів (статутів) лише найбільш загальним чином, делегуючи правотворчі повноваження щодо визначення форм, способів, строків та змісту повідомлення виконавчій владі (НКО). Регламенти ЄС окреслюють види звітів, строки їх подання та інколи навіть вимоги до змісту,

однак НКО держав-членів мають широку дискрецію в частині, що не врегульована регламентами.

В усіх проаналізованих юрисдикціях НКО ведуть активну роз'яснювальну роботу. Це не пасивні регулятори, які лише отримують інформацію та застосовують каральні заходи у разі порушень. НКО видають керівні вказівки та посібники, ознайомлюють із найкращими практиками, оприлюднюють відповіді на часті запитання (FAQs), а також пропонують різні канали зв'язку, оскільки є розуміння складнощів юридичного тлумачення санкційних правил, особливо для фізичних осіб та бізнесу.

5. Простежується широка класифікація звітів та ускладнення звітності. Протягом останніх п'яти років відбувся перехід від переважно базових фактових звітів про блокування до складної системи звітування: запроваджено періодичні (щорічні та щоквартальні) звіти для верифікації даних, а також звітність про суверенні активи Росії; у ЄС з'явилися інноваційні форми контролю – обов'язок кредитних установ звітувати про депозити росіян понад 100 тис. євро та звіти про транскордонні вихідні перекази понад 100 тис. євро юридичними особами з російським капіталом; розроблено багаторівневу систему звітів для контролю за дотриманням ліміту цін на нафту; у Великій Британії та ЄС запроваджено самозвітування підсанкційних осіб і т. д.

6. Санкційні регламенти в кожній юрисдикції створюють систему звітів, кожен з яких виконує певні завдання для адміністрування санкційних програм:

- звіти, спільні для всіх чи багатьох санкційних режимів, і специфічні – лише для окремих режимів санкцій;
- звіти більш загальні (про всі активи) і спеціальні (стосуються окремих операцій);
- фактові чи подієві звіти (щодо конкретної транзакції чи іншої дії / події) і періодичні звіти (щорічні, щоквартальні тощо);
- початкові (первинні) звіти та оновлені (внаслідок змін щодо активів);
- звіти, які подає загальний суб'єкт (будь-які фізичні та юридичні особи, що відповідають критеріям громадянства, територіальності), або спеціальні суб'єкти (наприклад, переважно фінансові установи та представники окремих професій, або експортери чи інші економічні оператори, чи лише підсанкційні особи);
- обов'язкові (впливають із вимоги до певної групи суб'єктів подавати звіт) і добровільні (наприклад, звіти про самовикриття чи викриття іншої особи);
- звіти *ex post* (після події – наприклад, після проведеної транзакції) і звіти *ex ante* (наперед, перед вчиненням певної дії);
- звіти відповідно до прямих норм (наприклад, регламентів) і звіти на вимогу чи запит НКО, які наділені повноваженнями вимагати від підзвітних суб'єктів подання інформації та документів з метою перевірки виявлених НКО підозрілих операцій, зокрема на додаток до вже поданих звітів чи повідомлень;
- окремий напрям звітності пов'язаний із застосуванням законодавчого винятку (*exemption*), а також генеральної чи індивідуальної ліцензії.

7. Ядром системи звітування є звіт про замороження активів. У США та Великій Британії є також щорічні звіти про заморожені активи. Водночас регламенти ЄС прямо такі звіти не передбачають, хоча НКО держав-членів ЄС (наприклад, Мальти) можуть передбачати. Для всіх юрисдикцій спільними є звіти (зокрема щорічні) про суверенні (імобілізовані) активи Росії.

Окрім того, часто використовують такі звіти: про розблокування чи переказ активів, про відхилену транзакцію, про підозрювану (ймовірну) визначену особу, про підозру в порушенні санкцій, ліцензійні звіти та звіти про дотримання / застосування винятку, самозвітування підсанкційної особи (Велика Британія, ЄС).

З погляду різноманіття видів звітування можна стверджувати, що лідерські позиції посідає ЄС, у якому протягом останніх кількох років було передбачено не лише обов'язок самозвітування та звітування щодо суверенних активів Росії, але й низку специфічних видів звітів, наприклад: звіт про вихідні перекази за межі ЄС на суму понад 100 тис. євро; звіт про

депозити росіян понад 100 тис. євро; звіт про виявлені, але не заморожені активи; звіт про зміну характеристик активів за 2 тижні до внесення особи до санкційного списку; звіт щодо дотримання клаузули «Без Росії» та декларація про дотримання санкцій (у контексті заборони реекспорту до Росії у разі укладення контрактів експортерами).

8. Основний тягар звітування в усіх юрисдикціях лежить на фінансових і кредитних установах, які є утримувачами активів або здійснюють транзакції, а також на представниках нефінансових професій (юристи, нотаріуси, аудиторі, агенти з нерухомості, учасники артринку тощо). Вимоги звітування ґрунтуються на територіальному принципі – стосуються активів, що перебувають у юрисдикції відповідних країн. Однак можлива й екстратериторіальна дія обов'язку звітування, яка прив'язується до принципу громадянства або резидентства («U.S. Person», «UK Person»).

У США обов'язок звітування покладено виключно на «осіб США» (переважно фінансові установи), які утримують майно, тоді як самі визначені особи не мають обов'язку самозвітування. Натомість Велика Британія та ЄС запровадили імперативний обов'язок самозвітування безпосередньо для підсанкційних осіб щодо всіх активів, які їм належать або контролюються ними, та які перебувають у юрисдикції відповідних країн (а у Великій Британії щодо підданих Її Величності – незалежно від місцезнаходження активів).

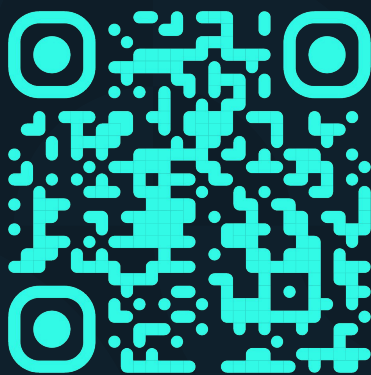
9. Автоматизація процесу звітування за допомогою цифрових інструментів є помітною, проте реалізується по-різному. У США створено уніфіковану вебсистему (ORS) з авторизацією через державні ідентифікатори, що мінімізує людський чинник, хоча окремі звіти й далі подають через електронну пошту (наприклад, звіти відповідно до Закону про РЕПО (*REPO Act*) та ліцензійні звіти). У Великій Британії переважно використовують стандартизовані онлайн-форми на єдиному урядовому порталі. У ЄС рівень цифровізації варіює: від використання уніфікованих Word-, Pdf- та Excel-шаблонів, які передають захищеною електронною поштою (наприклад, частина звітності у Німеччині та звітність на Мальті), до спеціалізованих захищених порталів, як-от ELAN-K2 у Німеччині або Téléservice у Франції.

Окремий напрям – інструмент онлайн-повідомлення для викривачів, який дає змогу повідомляти про порушення самим порушникам, що може за певних умов передбачати пом'якшення каральних заходів для них.

10. У всіх юрисдикціях розроблено шаблони звітності, доступні для перегляду та завантаження перед їх заповненням і надсиланням. У цьому контексті передовими є США та Велика Британія. У ЄС на наднаціональному рівні розроблено лише основні звіти: про замороження активів, про іммобілізовані активи, про депозити та про вихідні перекази. Водночас НКО держав-членів ЄС пропонують шаблони й для низки інших звітів.

11. Звітування за змістом передбачає повідомлення такої інформації, яка кореспондує з метою конкретного виду звіту. Мінімальний стандарт змісту звіту охоплює: ідентифікаційні дані звітувача; інформацію, що ідентифікує підсанкційну особу; вичерпний опис активу чи транзакції (сума, валюта, дата, місцезнаходження, тип рахунку); нормативну підставу та копії підтверджувальних документів.

12. Усі досліджені юрисдикції застосовують дуалістичний підхід до відповідальності: адміністративні (цивільні) штрафи за формальні чи необережні порушення процедур звітування та (кримінальні) покарання за умисне неподання, несвоєчасне, неповне, неправдиве подання звітності. Кримінальна відповідальність за порушення обов'язку звітування переважно передбачає альтернативу – зазвичай ув'язнення на строк до 1 року або штраф. Визначальним кроком у ЄС стало ухвалення Директиви 2024/1226, яка вимагає від держав-членів криміналізувати неподання звітності, неповне, несвоєчасне чи неправдиве подання (це визначено як форму обходу санкцій).

POLICY BRIEF ДОСЛІДЖЕННЯ

САЙТ КОНФІСКАЦІЙНОГО ТРЕКЕРУ

САЙТ ІНСТИТУТУ ЗАКОНОДАВЧИХ ІДЕЙ